

2017

KARAMAN

İŞGÜCÜ PİYASASI
ARAŞTIRMA RAPORU

2017, Karaman alışma ve İş Kurumu (İşKUR) İl Müdürlüğü Tüm hakları saklıdır.

Bu eserin tamamı ya da bir bölümü, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kullanılmadan önce hak sahibinden 52. Maddeye uygun yazılı izin alınmadıkça, hiçbir Şekilde ve yöntemle işlenmek, çoğaltılmak, oğaltılmış nüshaları yayılmak, satılmak, kiralanmak, ödünç verilmek, temsil edilmek, sunulmak, telli/telsiz ya da başka teknik, sayısal ve/veya elektronik yöntemlerle iletilmek suretiyle kullanılamaz.

Hazırlanmış olan çalışmanın tüm hakları Karaman alışma ve İş Kurumu (İşKUR) İl Müdürlüğü'ne aittir. Çalışmadan ancak kaynak gösterilmek suretiyle alıntı yapılabilir.

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
KARAMAN ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU
(2017)

Raporu Hazırlayan
Boratav Ersin GÜLEÇ

SUNUŞ

Bilgi çağının hâkim olduğu günümüzde; bilimde ve buna paralel olarak teknolojiye sürekli değişim hayatımızın bir parçası haline gelmiştir. Bu değişime ayak uydurabilmek, iyi yetişmiş, nitelikli insan gücü ile mümkündür. Bunun yanı sıra dünya ekonomisinde rekabet edebilme düne göre daha önemlidir. Rekabet gücü ise, nitelikli işgücünün istihdamından geçmektedir.

Günümüzün gelişmiş ülkeleri, işgücü piyasalarını hayatın akışına bırakmış ülkeler değil, işgücü piyasalarını, çalışma yaşamının tamamını, önceden belirlenen politikalar doğrultusunda yönlendirebilen ülkelerdir. Bunu mümkün kılan da, her türlü verinin, sağlıklı bir biçimde, belirli standartlarda ve güncel olarak kayıt altında tutulabilmesidir. Bu sayede insan gücü, eğitim ve işgücü planlamaları, sağlıklı ve güncel verilerden çıkarılan bilgilere dayanılarak yapılmaktadır.

Bir ülkenin en büyük sermayesi sahip olduğu nitelikli insan gücüdür. Çünkü iyi yetişmiş insan olmadan diğer üretim faktörleri hiçbir anlam ifade etmemektedir. Türkiye, günümüzde işgücünün üretime katkısı açısından altın dönemini yaşamaktadır. Dünyanın 18. büyük ekonomisine, Avrupa'nın 7. büyük ekonomisine sahip olan ülkemiz ekonomisi, ileri teknoloji ve eğitilmiş işgücü ile gelecekte dünyanın en güçlü ülkeleri arasındaki yerini alacaktır.

Bu gerçekler ışığında hızlı bir şekilde gelişmekte olan ilimizin çalışma hayatının tüm sektörlerini doğrudan ilgilendiren nitelikli eleman açığını tespit etmek ve önümüzdeki yıllarda alınacak yerel istihdam politikası kararlarına fizibilite oluşturmak amacıyla "İşgücü Piyasası Analiz Çalışması" yaptırılmıştır. Bu plan ile önümüzdeki süreçte farklı sektörlerde ihtiyaç duyulan insan gücü planlaması ile geleceği öngörmek ve insanımıza sahip çıkabilmek mümkün olacaktır.

"Karaman'da hangi meslekte, hangi beceride, hangi eğitim düzeyinde ne kadar elemana ihtiyaç vardır?" sorusu, bu çalışma ile cevap bulacaktır. Gerek Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğümüz, gerekse diğer ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu kararları doğrultusunda insan kaynaklarının geliştirilmesi amacıyla düzenlenen mesleki eğitim faaliyetleri, daha isabetli ve işgücü piyasasının ihtiyaçları doğrultusunda gerçekleşecek, dolayısıyla kamu kaynakları daha etkin ve verimli kullanılmış olacaktır. Bu itibarla elinizdeki çalışma, ilimizde işgücü piyasası açısından önemli bir boşluğu dolduracaktır.

Başta İŞKUR Müdürümüz olmak üzere bu çalışmanın veri toplama, verilerin sisteme girişi ve özellikle raporlaştırılması aşamasında emeği geçen bütün personele teşekkür eder, çalışmanın ilgili tüm taraflara faydalı olmasını dilerim.

Fahri MERAL

Karaman Valisi

ÖNSÖZ

Sosyal ve ekonomik hayatın en önemli sorunları arasında yer alan işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik doğru istihdam politikaları geliştirebilmek için profesyonel bir yaklaşımla işgücü piyasasının iyi bilinmesi gerekmektedir.

Bu fikir ve yaklaşımla bakıldığında son yıllarda ilimizin sanayi, ticaret ve sosyal yapısında hızlı değişimler ve gelişmeler yaşandığı, oldukça dinamik ve değişken bir yapıya sahip olan ilimiz işgücü piyasasının ihtiyaçlarını, beklentilerini, hedeflerini sağlıklı bir şekilde analiz etmek, gelecekteki istihdam ve işgücü politikalarını sağlam temellere oturtmak gerektiği önemli bir ihtiyaç olarak karşımıza çıkmaktadır.

İlimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümüne yönelik işgücü yapısı ile sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb ihtiyaçları belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesini sağlamayı amaçlayan 2017 yılı Karaman İşgücü Piyasası Analiz Çalışması'yla (İPA 2017), "Karaman düzeyinde işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma, ihracat yapma ve kısmi zamanlı (part-time) çalışma gibi özelliklerinin" yanında "işgücünün yapısı, sektörler bazında çalışanların mesleklere ve cinsiyete göre dağılımları", "Karaman düzeyinde ihtiyaç duyulan işgücü için talep edilen eğitim ve beceri durumları", "işverenlerin temininde güçlük çektikleri meslekler ve teminde güçlük çekme nedenlerine ilişkin beyanları", "2017 yılı ortasında gelecek dönemlere ilişkin işgücü piyasasında çalışan sayısı değişim eğilimleri", "işyerinin 5 yıl sonra çalışan sayısındaki değişim öngörüsü" hakkında önemli bilgiler derlenmiştir.

Özellikle işgücünün talep yönünün ve gelecek kısa dönemde işgücünün eğilimlerinin ölçülmesi, ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilerek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliğin hangi koşullarda ortadan kalkabileceğinin belirlenmesi ve bu dengesizliğin giderilmesine yardımcı olacak politika ve önerilerin geliştirilmesi hedeflenmiş ve bu anlamda Kurumsal olarak, aktif işgücü politikalarının tümüne veri sağlayabilecek bir çalışma yapılmıştır.

Müdürlüğümüzün kendi imkânlarıyla ve iş piyasa analizi konusunda eğitimli personel yönetiminde bir ekiple, Nisan-Mayıs 2017 referans döneminde gerçekleştirilen bu çalışma sonucunda, ilin ekonomik büyüklüğü, işyerlerinin istihdam yapısı, mevcut işsizlerin genel profili, işgücüne ihtiyaç duyulan meslekler ve sosyal güvenlik yapısı gibi Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğümüzün eşleştirme faaliyetlerine yön verecek, aktif işgücü piyasası programlarının belirlenmesine ışık tutacak işgücü piyasasının beklentilerine cevap verecek, çalışma hayatı için alınacak tüm kararları etkileyebilecek çok önemli bulguları ortaya çıkarmıştır.

Bu çalışmanın sonucunda çıkan raporun kitap şeklinde yayımlanmasının son derece faydalı olacağı düşünülmüştür. Bu bağlamda ilimiz "İşgücü Piyasası Araştırma Raporu"nun Karaman iş dünyasına ve çalışma hayatını organize eden Kamu Kurum ve kuruluşlarına faydalı bir kaynak olması temennisiyle emeği geçen başta Sayın Valime, Sayın Genel Müdüre, İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulumuzun değerli üyelerine, katkı veren Sivil Toplum Kuruluşlarımıza, Üniversitemize, işverenlerimize Kamu Kurum ve Kuruluşlarımız ile tüm esnafımıza ve İl Müdürlüğümüzün değerli çalışanlarına şükranlarımı sunuyorum.

Kenan ATEŞ

İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	ii
ÖNSÖZ	iii
İÇİNDEKİLER	iii
TABLolar LİSTESİ	iv
ŞEKİLLER LİSTESİ	v
KISALTMALAR	vi
YÖNETİCİ ÖZETİ	vii
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	2
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ	2
İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri	3
İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ	14
İŞKUR GÖSTERGELERİ	14
Başvuru	14
Kayıtlı İşsiz.....	15
Açık İşler	17
İşe Yerleştirmeler.....	18
Aktif İşgücü Programları	20
İşsizlik Ödeneği	24
İKİNCİ BÖLÜM.....	27
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI	27
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM.....	28
İşyeri Verileri.....	29
Mevcut İstihdam.....	39
AÇIK İŞLER.....	43
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER.....	61
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ	69
SONUÇ	75
KAYNAKÇA	79
TANIM VE KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ	81
EKLER	96

EK 1: 2017 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU	96
EK 2: ÖRNEKLEME YAPILAN İLLER LİSTESİ VE ÖRNEK SAYILARI.....	104

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Mesleklere Göre Başvuru Sayısı (2016)	15
Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2016).....	16
Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2016)	18
Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2016)	20
Tablo 5: Mesleki Eğitim Kurs ve Kursiyer Sayıları (2010-2016)	21
Tablo 6: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı	21
Tablo 7: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2016).....	22
Tablo 8: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı	23
Tablo 9: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2016)	23
Tablo 10: Toplum Yararına Programlar (Kurs ve Kursiyer Sayıları) (2010-2016).....	24
Tablo 11: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2016)	25
Tablo 12: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2016).....	25
Tablo 13: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı.....	29
Tablo 14: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerleri (Sektörler-İŞKUR Hizmeti)	37
Tablo 15: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı	39
Tablo 16: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları	41
Tablo 17: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı.....	42
Tablo 18: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler	42
Tablo 19: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı	44
Tablo 20: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İş Olan İşyeri Oranı.....	45
Tablo 21: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi.....	49
Tablo 22: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi	51
Tablo 23: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Öncelik Sıralaması.....	53
Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı	54
Tablo 25: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları.....	54
Tablo 26: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı.....	55
Tablo 27: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi.....	57
Tablo 28: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Arama Kanalları	58
Tablo 29: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması.....	59
Tablo 30: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler	60
Tablo 31: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması.....	61
Tablo 32: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	63
Tablo 33: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı	65
Tablo 34: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri	68
Tablo 35: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri	70
Tablo 36: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi.....	71
Tablo 37: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi	72
Tablo 38: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler	73

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yıllar itibariyle Cinsiyete Göre Başvuru Sayısı (2010-2016)	14
Şekil 2: Yıllar itibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2016)	16
Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2016)	17
Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2016)	19
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı	30
Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Dağılımı	30
Şekil 7: Part-Time Çalışma Durumuna Göre Kadın İstihdamı	31
Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu	32
Şekil 9: Vardiyalı Çalışma Durumuna Göre Kadın İstihdamı	33
Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı	34
Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları.....	35
Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları	36
Şekil 13: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Özellikleri	38
Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları	40
Şekil 15: Açık İş Olan İşyeri Oranı.....	44
Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları	46
Şekil 17: İhracat, Part-Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları	46
Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi.....	47
Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı	47
Şekil 20: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı	48
Şekil 21: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı.....	50
Şekil 22: Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı	52
Şekil 23: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı	62
Şekil 24: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı	62
Şekil 25: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı	64
Şekil 26: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı.....	66
Şekil 27: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri	67
Şekil 28: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO	74

KISALTMALAR

2022 Sayılı Kanun : 01/07/1976 tarihli ve 2022 sayılı ‘65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz Ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun’u ifade etmektedir.

3294 Sayılı Kanun: 29/05/1986 tarihli ve 3294 sayılı ‘Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu’nu ifade etmektedir. Anılan kanun, fakru zaruret içinde ve muhtaç durumda bulunan vatandaşlar ile gerektiğinde her ne suretle olursa olsun Türkiye'ye kabul edilmiş veya gelmiş olan kişilere yardım etmek, sosyal adaleti pekiştirici tedbirler olarak gelir dağılımının adilane bir şekilde tevzi edilmesini sağlamak, sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı teşvik etmektir.

6111 Sayılı Kanun: 13/2/2011 tarihli ve 6111 sayılı “Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”

6287 Sayılı Kanun: 5/1/1961 tarihli ve 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu’nda değişiklik yaparak zorunlu eğitimi 8 yıldan kademeli olarak 12 yıla çıkaran (4 yıl ilkokul, 4 yıl ortaokul ve 4 yıl lise) kamuoyunda 4+4+4 olarak bilinen Kanun.

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

age: Adı geçen eser

AİO: Açık iş oranı

AİVO: Açık iş verme oranı

AİPP: Aktif İşgücü Piyasası Programları (İŞKUR’un finanse ettiği uygulamalı girişimcilik eğitimi, işbaşı eğitimi ve toplum yararına programlar dâhil meslek edindirme ve iyileştirme kurslarını ifade etmektedir.

Alo 170: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Çağrı Merkezi

BALO: Batı Anadolu Lojistik Organizasyonlar Projesi

BK: Bakanlar Kurulu

Bknz: Bakınız

BİMER: Başbakanlık İletişim Merkezi

ÇBO: Çocuk nüfusu bağımlılık oranı

ÇSGB: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

DPB: Devlet Personel Başkanlığı (ÇSGB ilgili Kuruluşu)

EBLUP: (Empirical Best Linear Unbiased Predictor) Deneysel En Doğrusal Tarafsız Tahmin

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

ETKB: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

GEPA: Güneş Enerjisi Potansiyel Atlası

GSKD: Gayrisafi katma değer

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflaması

İBBS2: NUTS2 olarak da bilinen, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne uyum süreci doğrultusunda, Avrupa Birliği ülkelerinin kullandığı istatistik bölge birimi sınıflandırmasına paralel olarak Türkiye için üç ayrı düzeyde istatistikî bölgeleri kapsayan istatistikî sınıflama

İBF: İşyeri bilgi formu

ILO: Uluslararası Çalışma Örgütü

İO: işsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İMD: İş ve Meslek Danışmanı

İL ESOB: İl Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği

İL MÜDÜRLÜĞÜ: Karaman Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü

İL TSO: İl Ticaret ve Sanayi Odası

İL TKDK: İl Kırsal Kalkınmayı Destekleme Birimi

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Araştırması (2012-2015 dönemi için İPA ile aynı anlamda kullanım)

İPA 2012 Raporu: İşgücü Piyasası Araştırması 2012 Raporu

İPA 2013 Raporu: İşgücü Piyasası Araştırması 2013 Raporu

İPA 2014 Raporu: İşgücü Piyasası Araştırması 2014 Raporu

İPA 2015 Raporu: İşgücü Piyasası Araştırması 2015 Raporu

İPA: İşgücü Piyasası Talep Araştırması (2012-2015 dönemi için İPA ile aynı anlamda kullanım)

İŞYERİ BÜYÜKLÜĞÜ: Bu çalışmada işyerleri 3 büyüklük grubunda incelenmektedir: '1-9'; '10-49' ve '50+'. '1-9' ifadesi 9 veya daha az sayıda işçi çalıştıran işyerlerini, '10-49' ifadesi 49'dan az 10'dan fazla sayıda işçi çalıştıran işyerlerini '50+' ifadesi ise 50 ve üzeri işçi çalıştıran işyerlerini ifade etmektedir.

Meslek Grupları İle İlgili Kısaltmalar:

BÜRO ÇALIŞANLARI: Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar

SATIŞ ELEMANLARI: Hizmet ve satış elemanları

VASIFISIZLAR/VASIFISIZ: Nitelik gerektirmeyen meslekler

NİTELİKLİ TARIMCILAR: Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları

PROFESYONELLER: Profesyonel meslek mensupları

ZANAATKÂRLAR: Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar

YARDIMCI PROFESYONELLER: Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları

OPERATÖRLER: Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar

İktisadi Faaliyet Kolları ile İlgili Kısaltmalar:

ENERJİ: elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı

SU TEMİNİ: Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri

DİĞER HİZMETLER: Diğer hizmet faaliyetleri

TİCARET: Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı

ULAŞTIRMA: Ulaştırma ve depolama

KONAKLAMA: Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri

FİNANS: Finans ve sigorta faaliyetleri

GAYRİMENKUL: Gayrimenkul faaliyetleri

MESLEKİ FAALİYETLER: Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler

İDARİ FALİYETLER: İdari ve destek hizmet faaliyetleri

KAMU YÖNETİMİ: Kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik

EĞİTİM: Eğitim

SAĞLIK: İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri

EĞLENCE: Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor

KBGSKD: Kişi Başı Gayrisafi Katma Değer

KPSS: Kamu Personeli Seçme Sınavı

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

MEVKA: Mevlana Kalkınma Ajansı

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NACE Rev2: Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflamasının 2 nolu revizyonu

NASS: Amerika Birleşik Devletleri Ulusal Tarım İstatistikleri Ajansı

NVİGM: Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü

NİD: Net istihdam değişimi

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

OSB: Organize Sanayi Bölgesi

ÖSYM: Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi

RG: Resmi Gazete

RİP: Resmi İstatistik Programı (2012-2017); 2011/2630 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının 5/1/2012 tarih ve 28164 sayılı RG’de yayımlanması ile yürürlüğe giren ve resmi istatistiklerin üretimine ve yayımına ilişkin temel ilkeler ve standartları belirlemek, ulusal ve uluslararası düzeyde ihtiyaç duyulan alanlarda güncel, güvenilir, şeffaf ve tarafsız veri üretilmesini sağlamak amacıyla 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu’na dayanılarak beşer yıllık dönemler halinde hazırlanmış olan program. İlki 2007-2011 dönemini kapsayan RİP’in mevcut güncel hali 2012-2017 yıllarını kapsamaktadır. 2017-2021 yıllarını kapsayacak olan üçüncü beş yıllık Resmi İstatistik Programı ise, 31 Aralık 2016 tarihli ve 29935 sayılı 2. Mükerrer Resmî Gazete’de, 2016/9621 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yayımlanarak yürürlüğe girmiştir

SEGE: Sosyo Ekonomik Gelişmişlik Endeksi

SEKTÖR: (İşbu raporun Talep kısmında) İktisadi Faaliyet Kolu.

SGK: Sosyal Güvenlik Kurumu

SGK Kanunu: 31/5/2006 tarihli 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu

SSK Kanunu: 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu

SODES: İŞKUR işgücü uyum hizmetlerinden biri olan Sosyal Destek Projeleri

SYDV: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları

TBK: 04/02/2011 tarihli ve 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanununu ifade etmektedir.

TBO: Toplam nüfus bağımlılık oranı

TCMB: Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası

TGNG: Temin güçlüğü neden grupları

TGÇM: Temininde güçlük çekilen meslek/meslekler

TGÇ: Temin güçlüğü çekilen

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Araştırması

TL: Türk Lirası

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TOBB: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği

TR52: 22/9/2012 tarihli ve 24884 sayılı R.G.’de yayımlanmış olan “*Bölgesel İstatistiklerin Toplanması, Geliştirilmesi, Bölgelerin Sosyo Ekonomik Analizlerinin Yapılması, Bölgesel Politikaların Çerçevesinin Belirlenmesi ve Avrupa Birliği Bölgesel İstatistik Sistemine Uygun Karşılaştırılabilir İstatistikî Veri Tabanı Oluşturulması Amacıyla Ülke Çapında İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırılmasının Tanımlanmasına İlişkin Karar*” a göre **Karaman** ilinin yer aldığı istatistikî bölge birimi sınıfı; TR 52 Düzey 2 Bölgesi (Konya Karaman)

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

TÜSİAD: Türkiye Sanayici ve İşadamları Derneği

UAVT: Ulusal Adres Veri Tabanı

UMEM Beceri'10 Projesi Kursları: Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezleri Projesi

YEGM: Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü

YBO: Yaşlı nüfus bağımlılık oranı

VHKİ: Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni

YÖNETİCİ ÖZETİ

2008-2013 döneminde Karaman'da işgücüne katılım, istihdam ve işsizlik oranlarında dikkat çeken bir düşüş mevcuttur, ülke genelinde ise tam aksine bir iyileşme mevcuttur. Özellikle işgücüne katılma oranı ciddi anlamda düşmüştür. Karaman'ın 2008'de ülkemize göre de üst seviyelerde olan işgücüne katılma ve istihdam oranının 2013'lere gelindiğinde ülkemizin gerisinde kaldığı anlaşılmaktadır. TÜİK'in il seviyesinde en güncel veri seti olarak 2013 yılı verileri incelendiğinde, işsizlik oranının 2008 yılında olduğu gibi ülkemiz profiline nazaran çok daha iyi bir yerde olduğu görülmüş olsa da, bu durumun işgücüne katılan nüfustaki azalış trendinin etkisine bağımlı olduğu anlaşılmaktadır.

2010 yılından beri işsizlik oranında bir düşüklük eğilimi mevcuttur. Daha önce de ifade edildiği gibi, Karaman'ın işsizlik oranındaki düşmenin, aktif nüfustaki (işgücüne dâhil olan nüfus) azalışa doğrusal seyretmesi şaşırtıcı değildir. TÜİK verilerine göre, ilde inaktif nüfus 2009 yılında azalmaya başlamış dolayısıyla iş aramayan kişilerin sayısı da artış göstermiştir. X. Kalkınma Planı hedeflerine göre işgücüne katılma oranının 2018 yılı sonuna kadara yüzde 53,8'e yükseltilmesi planlanmaktadır. Ayrıca, Onuncu Kalkınma Planı döneminde (2014-2018), yıllık ortalama yüzde 2,9 oranında istihdam artışıyla toplamda 4 milyon yeni iş yaratılması öngörülmektedir. Bu gelişmeler doğrultusunda, işsizlik oranı tedrici bir düşüşle 2013 yılı için beklenen yüzde 9,2 seviyesinden Plan dönemi sonunda yüzde 7,2 seviyesine indirilmesi hedeflenmektedir. Anılan hedefler göz önüne alındığında ülkemizin söz konusu hedefleri yakalama yolunda ilerleyişinin tam aksine ilimizdeki geri kalış daha belirgin olmaktadır. Demografik Fırsat Penceresi, bir yerde nüfus artış hızı azalıyor iken, çalışma yaşındaki nüfusun toplam nüfus içindeki payının artmasıdır. Her ülkenin tarihinde bir kere geçtiği tespit edilen demografik fırsat penceresinin işgücü göstergelerine göre Türkiye için 2010 yıl itibariyle açılmış olduğu anlaşılmaktadır. İlimiz işgücüne katılma oranının yükseltilmesi, istihdam oranının yükseltilmesi ve işsizlik oranının olması gereken doğal haddinde dengelenmesi için demografik yapı olabildiğince elverişlidir. Karaman'da işgücü piyasası ile ilgili düzenleme çalışmalarına, ilimizdeki mevcut demografik fırsatın katkılarının azami seviyede olacağı öngörülmektedir.

Kayıtlı işsiz, İŞKUR'a kayıtlı iş arayanlardan herhangi bir işte çalışmayanları ifade etmektedir. Bununla birlikte '*kayıtlı işsiz*' kavramı; işsizlerin Kuruma kayıtlı olma durumu ile ilgili iken, söz konusu işsiz eğer "*son 3 aydan beri iş aramadıysa*" (Şubat 2014'ten sonraki TÜİK'in EUROSTAT ile uyumluluğu getiren metaveri revizyonu ile "*son 4 haftadan beri iş aramadıysa*") mevcut durumda inaktif nüfusa geçmiş bulunmaktadır. Bu durum da göstermektedir ki İŞKUR'un kayıtlı işsiz verilerinin yansıttığı havuz, hem işsizler hem de sıcak inaktif nüfus yani işgücü pazarından yeni çıkmış olan eski işsizlere temasta "*çok kıymetli bir insan kaynakları*" havuzudur. Karaman'da 2016 yılında kayıtlı işsiz sayısı ise 5 bin 371'i erkek, 5 bin 536'sı kadın toplam 10 bin 907'dir. Açık iş, Kuruma işverenden intikal eden işçi istemidir. Karaman'da İŞKUR tarafından 2016 yılında toplam 7 bin 489 açık iş pozisyonuna aracılık edilmiştir.

İŞKUR'un aracılık ettiği açık işlere bakıldığında 2016'da Karaman'da ilk sıra yüzde 27,1 ile bisküvi imalat işçisi mesleğindedir. Bir başka ifade ile İŞKUR'un aracılık ettiği neredeyse her üç açık iş pozisyonundan biri bisküvi imalat işçiliğine yöneliktir. Bu durum da kayıtlı işsizler ile ilgili istatistikte görüldüğü gibi, ilde ön plana çıkmış olan üretim yapısı ile İŞKUR sıcak temas halindedir. 2016 yılında Karaman'da İŞKUR tarafından finanse edilen 648 aktif

işgücü piyasası programına (AİPP) toplam 399 kayıtlı işsiz katılmıştır. İlimizde ilk kez 2011 yılında düzenlenen iş başı eğitim programında 2015 yılına kadar artış eğilimi gözlemlenmektedir. Cinsiyetlere göre İEP'den faydalanma durumu incelendiğinde, kadınların 2014 yılında İEP'den faydalananlarda neredeyse her üç kişiden ikisi kadındır. 2016 yılına gelindiğinde bu oran yüzde 42'ye gerilemiştir. Tabi bu durumda işverenler taleplerinin, İEP programlarının ortaya konmasında önemli bir faktör olduğu göz ardı edilmemelidir.

Karaman'da 2017 yılında İPA 20+ istihdamlı bütün işyerleri kapsam dâhilinde olacak şekilde yüzde 93,9 cevaplılığında gerçekleşmiştir. İPA 2017 sonuçlarına göre, Karaman'da her yüz işyerinden 32'si imalat sektöründe iken diğer işyerleri ise sayıca daha az bir pay ile sektörlere dağılmaktadır.

Karaman ilimizde 20+ işyerlerindeki çalışan sayılarına bakıldığında, her yüz kişiden 75'i imalat sektöründe çalışmaktadır. Bununla birlikte işyeri yaşlarına bakıldığında ise her yüz çalışandan 67 'sinin 1992 yılı ve öncesinde kurulmuş işyerlerinde çalıştıkları anlaşılmaktadır. Karaman'da işyerlerinde ortalama 89 kişi çalışmaktadır. Sektörler özelinde incelendiğinde; ortalama çalışan sayısı 210 ile en fazla imalat sektöründe bulunmaktadır. Söz konusu işyeri büyüklüğü Karaman'da Organize Sanayi Bölgesindeki bisküvi, kek, çikolata vb ürünlerin üretiminde ihtisaslaşmış gıda endüstrisindeki iş yerlerini işaret etmektedir ki, bu veri ışığında ilimizde Organize Sanayi Bölgesi istihdamın kalbinin attığı yer olarak gösterilebilir.

Karaman'da çalışanların cinsiyetlere göre dağılımı 2016 ve 2017 yılları arasında karşılaştırıldığında, 2016 yılında her yüz çalışandan 40'ı kadinken 2017 yılında bu oran 38'e düşmüştür.

Karaman ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışılan mesleklerde özellikle ilk yedi mesleğin cinsiyetler bazında aynı olması ilin üretim yapısında söz konusu mesleklerin *cinsiyet bağımsız emek yoğun özelliğinden* kaynaklanmaktadır. Bisküvi İmalat İşçisi, Çikolata İmal İşçisi ve Gofret İmalat İşçisi mesleği hem kadınlar hem de erkek çalışanlar arasında en fazla çalışılan ilk üç mesleği oluşturmaktadır.

Karaman ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 22,6'sında açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının üstünde olup Türkiye geneli için açık iş olan işyeri oranı yüzde 17,7 olarak gerçekleşmiştir.

Karaman ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. Açık işlerin yüzde 73'ünü İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Karaman ilinde açık iş oranı yüzde 1,4 olarak tespit edilmiş olup, bu oran Karaman ilindeki 20+ istihdamlı işyerleri bağlamında her 986 kişilik dolu kadronun yanında 14 kişilik doldurulmayı bekleyen kadronun bulunduğu anlamına gelmektedir. 2016 yılına bakılacak olursa; Karaman ilinde açık iş oranı yüzde 4 olarak tespit edilmiştir. Açık iş oranları ile işsizlik oranları arasındaki ters yönlü ilişki göz önüne alındığında, açık iş oranlarındaki bu değişim durumundan ötürü şöyle bir çıkarım yapmak mümkündür: 2016 yılına göre 2017 yılında işsizlik oranlarında artış meydana geldiyse, bu artış anılan yıllara göre açık iş oranındaki azalışa bağlıdır.

İlimizde özel olarak İmalat ve İnşaat sektörü mercek altına alınacak olursa; 2017 yılında imalat sektöründe açık iş oranı ilimizin açık iş oranı ile aynı olup imalat sektöründe yer alan 69 işyerinden 10 unda (yüzde 14,3) açık iş beyanı mevcutken inşaat sektöründe açık iş

oranı il oranının üstünde yüzde 2,3'tür ve inşaat sektöründe 20+ istihdamlı olan 40 işyerinin 7 sinde açık iş beyanı söz konusudur.

Karaman ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde işverenlerin cinsiyet tercihlerine bakıldığında, açık işlerin yüzde 40'ında işverenlerin erkek işgücü talebi ortaya çıkmaktadır. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise oldukça düşük düzeyde kalmış ve bu oran yüzde 20 olarak tespit edilmiştir. İşverenlerin açık işlerinin geriye kalan yüzde 40'lık kısmında ise cinsiyet önem arz etmemektedir. Karaman ilindeki açık işlerin yüzde 48,8'inde işverenler için eğitim düzeyi önemli, değildir. En fazla oranda ikinci sırada bulunan eğitim düzeyi ise yüzde 41,3 lise altı seviyesi olarak görülmektedir. Açık işlerde en az talep edilen eğitim seviyesi ise yüzde 1,1 ile meslek lisesidir.

Kadın ve erkekler için genel toplama göre becerilerde öncelik sıralaması ilk üçte aynı beceri kombinasyonlarından oluşmaktadır. Öyle ki kadınlarda ilk üç öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ile Takım Çalışması olarak tespit edilmişken erkeklerde de ilk üç öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ile Takım Çalışmasıdır. Cinsiyetin önem arz etmediği açık işlerde ise ilk üç kombinasyonu daha önce ifade edildiği üzere aynı iken sıralama Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Takım Çalışması ile Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe şeklindedir.

İPA 2017 referans dönemindeki açık işler talep olmayan yöneticiler hariç hangi meslek grubu süzgecinde incelenirse incelensin, yüzde 82,8 ile tamamı arasında olacak şekilde yüksek bir bölümünün İŞKUR vasıtasıyla da aranmaktadır. Oranlardaki yükseklik İŞKUR'un Karaman'da tanınırlığının artmasından ve işgücü piyasasında aktif bir aktör hale gelmesinden, işverenlerin mevcut işgücü potansiyelleriyle uyumlu olan İŞKUR işgücü havuzu ve İŞKUR'un aracılık hizmetleri anlayışındaki kalite yönelimli titiz uygulamalardan kaynaklanmaktadır.

Karaman'da 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 34,5'inde temin güçlüğü durumu yaşanmaktadır; İPA 2017 sonuçlarına göre ilimizin eleman temininde ülke genelinden daha fazla güçlük çektiği görülmektedir Diğer taraftan Karaman'da temin güçlüğü çekilen her yüz pozisyonun 68'i İmalat sektöründedir. İstihdamın en yoğun olduğu İmalat, Ticaret ve İnşaat Sektörleri bir arada değerlendirdiğinde ise söz konusu üç sektörün temininde güçlük çektiği eleman sayısı, Karaman ilinde toplam temininde güçlük çekilen sayının yüzde 85'ini oluşturmaktadır. Burada altını çizmekte fayda olan bir durum söz konusudur ki, Karaman ilinde toplam çalışanların yüzde 85'i bu sektörlerde çalışmaktadırlar. Karaman ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında, temin güçlüğü'nün sayısal olarak en çok Zanaatkârlar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen her on kişiden 4'ü bu meslek grubunda yer almaktadır. Anılan sektörlerde ve söz konusu meslek grubunda çalışan sayısının sırasıyla diğer sektörlerle ve meslek gruplarına göre izâfen fazla olması, temininde güçlük çekilen kişi sayısının fazlalığında önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır.

İPA 2017 sonuçlarına göre son bir yıl içindeki açık işlerin karşılanmasında işverenler nesnesinde '*vardiyalı çalışma olması*', '*çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi*' ile '*önerilen ücretin az bulunması*' gibi işgücü özneli nedenlerin son sıralarda; '*gerekli mesleki beceri ve niteliğe sahip eleman bulunamaması*' ile '*yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması*' gibi işveren özneliği bildirir gerekçelerin ise ilk sıralarda olduğu anlaşılmaktadır.

Karaman'ın iktisadi yönden en önemli sektörü İmalat olması ve İmalatta da Unlu Gıda Ürünleri İmalatının en önemli payı ve fabrikaların büyük bir bölümünün Unlu Gıda Ürünleri İmalatı (bisküvi, kek, çikolata vb) üzerine yoğunlaşması sebebiyle, Karaman'da neredeyse tamamı 20+ istihdamlı fabrikalarda istihdam edilen Bisküvi İmalat İşçilerinin istihdamının korunması ve çalışma koşullarının iyileştirilmesinin arz ettiği önem ortadadır.

Bu minvalde vardiyalı çalışmanın temin güçlüğü ilişkisi incelenecek olursa, istihdamda ve açık işlerde ilk sırada olan Bisküvi İmalat İşçisi mesleğinde vardiyalı çalışmanın temin güçlüğü bildiren bütün işyerlerinde öne çıkan ilk iki sebepten biri olduğu görülmektedir. Bir diğer neden olarak bu meslekte işe başvuru yapılmaması da eklenince, veri soyutlamasıyla vardiyalı çalışmanın istihdamı olumsuz yönde etkilediği sonucuna varılmaktadır.

İstihdamda baskın olan ve vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin, yapmayanlara göre net istihdam artış beklentisi oranının oldukça düşük olması, ilde baskın çalışma rejimi olan vardiyalı çalışma rejiminin alternatiflerinin de orta vadede aranmaya başlanmasını gerekli kılmaktadır. Öyle ki, 2015 yılında gerçekleştirilen Karaman İş Arayan Beklentileri Araştırmasının (KİBA 2015) sonuçları eşliğinde mevcut durum incelenecek olursa; Karaman'da iş arayanların işgücü piyasasından beklentilerinde en popüler ilk iki beklentiden biri olarak 'vardiyalı çalışmanın olmadığı bir işgücü piyasasında çalışma' beklentisi yer almaktadır. KİBA 2015 sonuçlarına göre, iş arayan her 100 kişiden 37'si 'vardiyalı çalışmanın olmadığı' bir işgücü piyasası beklentisi içindedir.

İşyerlerinin rekabet, hedeflerin tutturulması, büyüme, hasılat, sürdürülebilir istihdam gibi hayati parametrelerin yer aldığı modern çalışma ekonomileri düzeninde, doğal piyasa seleksiyonu riskine karşın alabilecekleri en rasyonel tedbir; modern karar alma süreçlerinin ve estimasyon biliminin pusulasında yol almaktır. Ancak gerek, ülkemizde gerek ilimizde işyerlerinin büyük bir bölümünün gelecek döneme ait istihdam değişimi hakkında *fikrim yok* beyanını vermeleri düşündürücüdür. Gelecek dönem istihdamı hakkında projeksiyonu olan işyerleri beyanına göreyse; Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde 2018 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2017 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 3,2 artacağı beklenmekte olup Karaman'da ise bu oran, yüzde 5,5 olup ülke genelinin üstündedir.

Bir başka ifadeyle, 2017 yılı işveren öngörülerine göre hem ülkemizde hem Karaman'da istihdamın artış göstereceği bir yıl olacaktır. Bununla birlikte İPA 2017 sonuçlarına göre, işyerlerinin Karaman'da, en çok temin güçlüğü bildirdikleri mesleklerde aynı zamanda istihdam artış beklentileri de mevcuttur. Örneğin 20+ işyerlerinin Karaman'da ilk on sırada istihdam artış beklentisi beyanı verdiği bisküvi imalat işçisi ve hamurkar (bisküvi) (makineyle) mesleklerini, yine temin güçlüğü beyanlarında ilk on meslek arasında görmek mümkündür. Bu durum ildeki temin güçlüğü'nün aslında mesleki eğitim ve nitelik yoksunluğuyla ilgili olmadığını yapısal sorunlarla ilgili olabileceğini işaret etmektedir.

Bu sebeple işyerlerinin; mal ve hizmet sunumu sırasında işgücü eksikliği sebebiyle yaşanabilecek zaman kayıplarını, hizmet sunum kalitesindeki düşüklüğün müşteride yaşatacağı memnuniyetsizliği, imalat sektöründe yetiştirilmesi gereken siparişlerin işgücü eksikliği kaynaklı gecikmesi ile doğabilecek zararları ve rekabetçi üretim sürecindeki dar boğazları, en tehlikelisi de doğal piyasa seleksiyonu riskini göz önünde alarak işgücü çalışma imkân ve koşullarını (*iş sağlığı ve güvenliği koşullarına uyumluluk, kreş imkânı, ücretler, çalışma süresi, çalışma şekli, sosyal haklar v.b.*) revize etmelerinde fayda bulunmaktadır.

GİRİŞ

Karaman İşgücü Piyasası Araştırması sonucu derlenen veriler ile il işgücü piyasasının sorunlarına ışık tutulabilecektir. Alınacak kararların ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliği için bu araştırma sonucunda elde edilen verilerin kıymeti bir hayli büyüktür. Karaman İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu da bu önemli bilgileri içeren ve il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. Zira etkin bir işgücü piyasası için işgücü piyasasının aktörlerini oluşturan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadan beklediklerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde bir zemine oturtturmak, istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

Bu bağlamda İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR düzeyindeki politikalara değil, Türkiye’de işgücü piyasası konusuyla ilgilenen her kuruma önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye’de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum olarak İŞKUR’u görmekteyiz.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri periyodik olarak sürdürülmektedir. Her sene periyodik olarak yapılan bu araştırmalar kapsamında 2017 yılı için Karaman ilinde 3 Nisan – 5 Mayıs 2017 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiştir. Akabinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu rapor iki bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölümde, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan işgücü göstergelerinin yanında İŞKUR verileri ile birlikte il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir.

İkinci bölümde, İşgücü Araştırması sonuçları analiz edilerek Karaman ilinin işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır. İşgücü Piyasası Araştırmasının amacı işverenlerin mevcut istihdam ve açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İşgücü, bir ülkedeki emek arzını insan sayısı yönünden ifade eden bir kavramdır. Bir ülkedeki nüfusun üretici durumda bulunan yani ekonomik faaliyete katılan kısmıdır. İşgücünün çalışma hayatıyla buluştuğu piyasa koşullarına ise işgücü piyasası denmektedir. İşgücü piyasasının etkilendiği birçok faktör bulunmaktadır. Bu nedenle işgücü piyasasını çok yönlü değerlendirmek gerektiğinden analizler zorlaşmaktadır. İşgücü piyasası; nüfus, ekonomik yapı, sosyal yapı, eğitim yapısı, işgücü göstergeleri, yatırımlar, teşvikler, göç durumu gibi birçok faktörden etkilenmektedir.

Bu faktörleri incelerken kullanılan veri setlerinin tümünü iller bazında elde etmek mümkün değildir. Bu veri setlerinin büyük bir kısmı bölgesel veri setleridir. Bölgeler mümkün oldukça illerin sosyo-ekonomik yapıları dikkate alınarak bir araya getirilmeye çalışılsa da iller arası gelişmişlik endeksi dikkate alındığında bölgelerin oluştuğu iller arasında farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. Türkiye İstatistik Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) çerçevesinde 26 bölgeden oluşmaktadır. İBBS'ye göre **TR52** olarak sınıflandırılan iller Konya ve Karaman'dır.

Bu bölümde Karaman ve Türkiye, TÜİK 'in 2008-2013 dönemine ait *'İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri'* ne göre analiz edilecektir. ¹ Sözü edilen göstergeler, işgücüne katılma oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranıdır. Özetle işgücüne katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder. Çalışma hayatına katılım ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

¹ Anılan işgücü göstergeleri işgücüne katılım oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranıdır ve TÜİK söz konusu göstergeleri il boyutunda, NUTS 2'ye göre sunduğu hane halkı işgücü araştırmalarından dolaylama yoluyla tahminlemektedir. AB uzmanlarının görüş ve önerilerini de dikkate alarak, çeşitli yöntemler üzerinde çalışılarak hazırlanan tahminler "Küçük Alan Tahminleri Yönteminin" kullanılması ile elde edilmektedir. Çalışmada kullanılan yöntem, işgücü araştırmasından elde edilen orjinal verilerin yanısıra, ekonometrik çalışmalar sonucu belirlenmiş olan çoğunlukla idari kayıtlara dayalı dışsal değişkenlerin (il nüfusu ve diğer demografik göstergeler, Sosyal Güvenlik Kurumu verileri, İŞKUR kayıtlı işsiz sayısı vb) bir arada kullanılmasını gerektirmektedir. Çalışmada temel olarak herhangi bir il için örnek hacminin yeterli olması durumunda, üretilen tahmin, o il için araştırmadan doğrudan elde edilen sonuca yakın olmakta, örnek hacminin o il tahmini için yetersiz kalması durumunda ise, elde edilen tahmin ağırlıklı olarak dışsal veriler tarafından belirlenmektedir. Ayrıca 2013 yılına göre 2014 yılındaki verilerdeki tahminlerin yayılımını gösteren değişim katsayıları da azalma eğilimindedir. Bir başka ifade ile tahminler daha da netleşmektedir.

İstihdam oranı ise istihdama katılım oranı olarak da bilinir. Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özellikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

Genel bir değerlendirmeye, yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İşsizlik oranı kavramını kısaca özetlemek gerekir ise, toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

Bu bölümde genel işgücü göstergeleri il ve ülke karşılaştırmasında aşağıdaki başlıkta analiz edilecektir:

İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri

Tablo a'da Karaman iline ait temel işgücü göstergeleri mevcuttur. 2008 yılından 2013 yılına kadar olan; işgücüne katılım oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranı başlıkları altında oransal değerler ile Karaman ilinin işgücü piyasası yorumlanmaya çalışılacaktır.

Tablo 1. İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri²

Yıllar	KARAMAN			TÜRKİYE		
	İşgücüne Katılma Oranı	İşsizlik Oranı	İstihdam Oranı	İşgücüne Katılma Oranı	İşsizlik Oranı	İstihdam Oranı
2008	56,3	7,7	52,0	46,9	11,0	41,7
2009	56,6	7,5	52,4	47,9	14,0	41,2
2010	53,4	8,5	48,8	48,8	11,9	43,0
2011	51,6	5,7	48,7	49,9	9,8	45,0
2012	50,5	4,9	48,0	50,0	9,2	45,4
2013	50,3	4,2	48,1	50,8	9,7	45,9

Kaynak: TÜİK

İşgücü piyasasının en önemli unsurlarından biri de istihdamdır. Bir ülkedeki istihdamı gösteren en önemli verilerden biri de istihdam oranıdır. İstihdam oranı, çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Bu oran ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü göstermekte iken; yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdam politikalarının oluşturulmasında da kilit unsurdur.

İstihdam oranındaki değere bakılarak ülke ekonomisini pozitif veya negatif yönde değerlendirilmek mümkün değildir. Bunun yanında istihdam oranları değerlendirilirken çalışma saatleri, kayıt dışı istidam ve ücret gibi unsurlar da etkilidir.

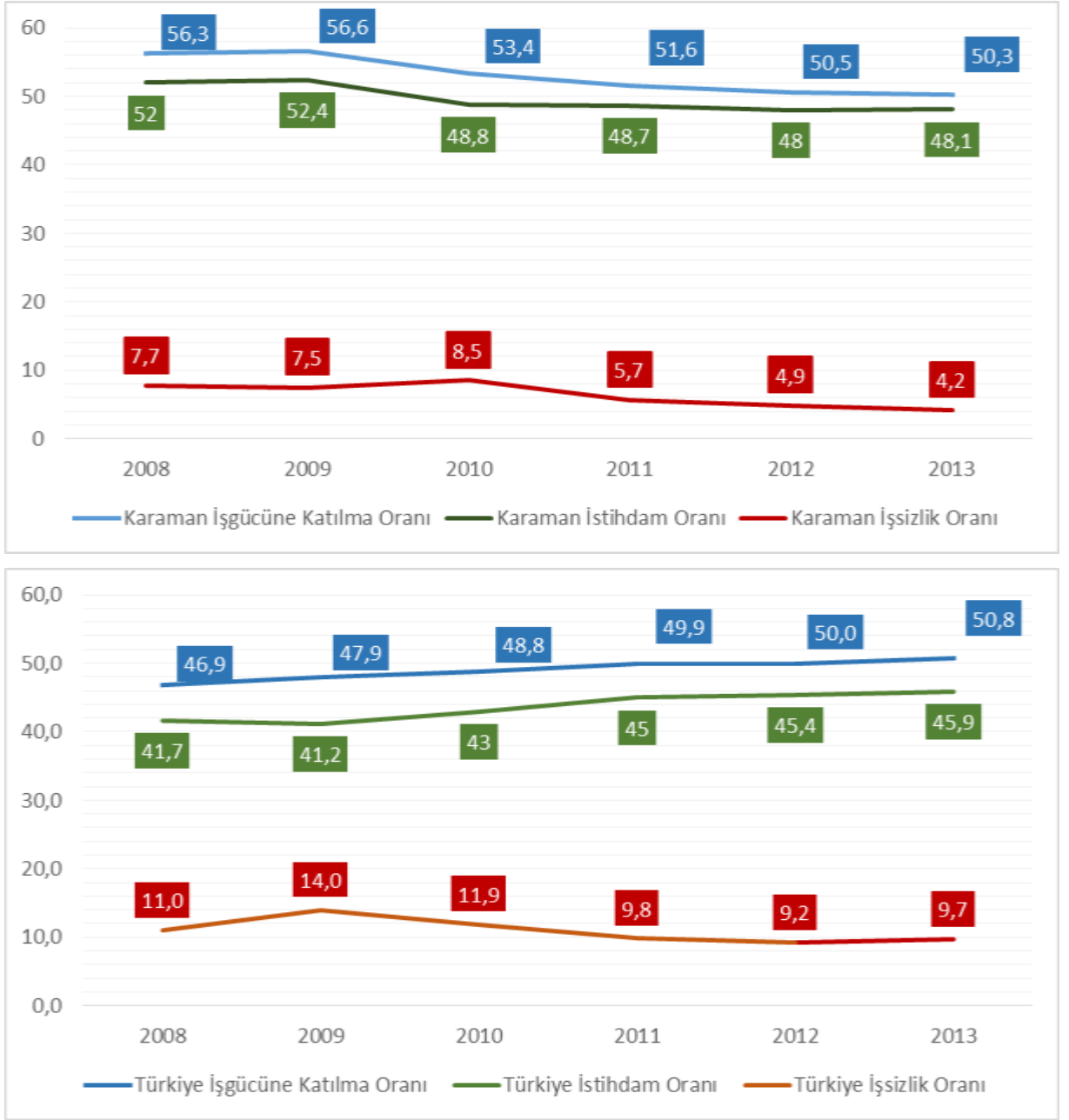
2

Bununla birlikte, 30/06/2015 tarihli ve 15 sayılı TÜİK haber bülteniyle; Ulusal Veri Yayımlama Takvimi'nde yer alan ve 1 Temmuz 2015 tarihinde saat 10:00'da yayımlanacağı duyurulan "İl Düzeyinde Hanehalkı İşgücü Araştırması 2014 Haber Bülteni" belirtilen tarihte yayımlanamayacağı bildirilmiştir.

30/06/2015 tarihli ve 15 sayılı TÜİK duyurusunda: 2014 yılından itibaren hane halkı işgücü anketinde yılın tüm haftalarının (52 hafta) referans dönemi olarak alındığı sürekli anket uygulamasına geçildiği ve yine 2014 yılındaki kent-kır bölünüşündeki farklılaşmalar nedeniyle il düzeyinde temel işgücü göstergelerinin tahmininde istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç elde edilemediği bildirilmektedir. Anılan duyuruda, karar alıcılar için yanıltıcı sonuçlara neden olmaması açısından ilgili döneme ait haber bülteninin yayınlanmamasına karar verildiği açıklanmaktadır.

Bilindiği gibi, TÜİK'in kamuoyuyla paylaştığı İl düzeyinde temel işgücü göstergeleri, işgücü araştırmasından elde edilen orijinal verilerin yanı sıra, ekonometrik çalışmalar sonucunda belirlenmiş olan çoğunlukla idari kayıtlara dayalı dışsal değişkenler (il nüfusu ve diğer demografik göstergeler, sosyal güvenlik kurumu verileri, İŞKUR kayıtlı işsiz sayısı vb.) bir arada kullanılarak küçük alan tahminleri yöntemi ile tahmin edilmektedir.

Şekil 1: İl ve Ülke Geneli Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri

Kaynak: TÜİK, 2017

Şekil 1’de yer alan diyagram (çizgi) grafiklerde Karaman ve Türkiye işgücüne katılma istihdam ve işsizlik oranları bakımından değerlendirilmektedir. 2008-2013 döneminde Karaman’da işgücüne katılma, istihdam ve işsizlik oranlarında dikkat çeken bir düşüş mevcuttur, ülke genelinde ise tam aksine bir iyileşme mevcuttur. Özellikle işgücüne katılma oranı ciddi anlamda düşmüştür. Durumun daha iyi tahlili verilerin zaman serisinde karşılaştırılması ile mümkündür.

Bununla birlikte Türkiye’nin 2014 yılı için işgücüne katılım, istihdam ve işsizlik verileri, TÜİK veri setinde 2014 Şubat ile birlikte bir değişikliğe gittiği ve söz konusu yıl için Karaman iline ait veri

seti bulunmadığından, 2014 ve 2015 yılı için Karaman ve Türkiye karşılaştırması yapılamamıştır. Ayrıca 2015 Türkiye verileri ile daha önceki yılların verileri karşılaştırılabilir durumda değildir.

Veriler Grafik 1'deki zaman serisinde karşılaştırıldığında Karaman'ın 2008'de ülkemize göre de üst seviyelerde olan işgücüne katılma ve istihdam oranının 2013'lere gelindiğinde ülkemizin gerisinde kaldığı anlaşılmaktadır. İşsizlik oranı hâlâ 2008 yılında olduğu gibi ülkemiz profiline nazaran çok daha iyi bir yerde olduğu görülmüş olsa da, bu durumun işgücüne katılan nüfustaki azalış trendinin etkisine bağlı olduğu anlaşılmaktadır. Öyle ki, 2013 yılında ilimizdeki işsizlik oranı o kadar düşüktür ki, anılan yıl itibarıyla de 81 vilayet arasında işsizlik oranının en düşük olduğu il %4,2 Karaman'dır. Ayrıca X. Kalkınma Planında işsizlik oranının %7,2'ye düşürülmesi hedefi, Karaman'daki mevcut durum ile de birlikte düşünüldüğünde ilimizdeki işsizlik oranının olması gerekenin çok altında olması olgunun nedenselliği hakkında ciddi bir çözümlenme yapılması ihtiyacını su yüzüne çıkarmış bulunmaktadır.

Ayrıca bu ilimizde işsizlik oranındaki düşüş de birden belirivermiş bir durum değildir; şekil 1'de yer alan grafikten de anlaşılacağı üzere özellikle 2010 yılından beri işsizlik oranında bir düşüklük eğilimi mevcuttur. Daha önce de ifade edildiği gibi, Karaman'ın işsizlik oranındaki düşme trendinin aktif nüfustaki (işgücüne dâhil olan nüfus) azalışa doğrusal seyretmesi şaşırtıcı değildir. İlde inaktif nüfus 2009 yılında azalmaya başlamış dolayısıyla iş aramayan kişilerin sayısı da artış göstermiştir. Doğal olarak iş aramayan kişilerin işsiz olarak kabul edilmemektedir. X. Kalkınma Planı hedeflerine göre işgücüne katılma oranının 2018 yılı sonuna kadara %53,8'e yükseltilmesi planlanmaktadır. Ayrıca, Onuncu Kalkınma Planı döneminde (2014-2018), yıllık ortalama %2,9 oranında istihdam artışıyla toplamda 4 milyon yeni iş yaratılması öngörülmektedir. Bu gelişmeler doğrultusunda, işsizlik oranı tedrici bir düşüşle 2013 yılı için beklenen %9,2 seviyesinden Plan dönemi sonunda %7,2 seviyesine indirilmesi hedeflenmektedir. Anılan hedefler göz önüne alındığında ülkemizin söz konusu hedefleri yakalama yolunda ilerleyişinin tam aksine ilimizdeki geri kalış daha belirgin olmaktadır.

Bununla birlikte ildeki işsizlik oranındaki devam eden düşüş, inaktif nüfustaki artışla birlikte düşünüldüğünde mevcut olgunun arkasındaki gerçekle karşılaşılmaktadır. İşsizlik oranı ile parasal ücretlerde olması gereken değişme oranı arasında doğrusal olmayan, ters yönlü ve istikrarlı bir ilişki mevcuttur. Herhangi bir işsizlik düzeyinde, parasal ücretlerde meydana gelecek olan değişme oranı işsizlik oranı düşerken daha hızlı yükselmekte, işsizlik oranı artarken daha yavaş düşmektedir. (Phillips, 1958, 290). Karaman'da ücretler seviyesinde herhangi bir artış yaşanmadığı için işsizler inaktif nüfusa geçme eğilimi sergilemişlerdir. İşgücü talep fazlasının bulunduğu zamanlarda işgücü oldukça kıymetli bir enstrümandır. Bununla birlikte işgücünün açık işlere katılımını ve mevcut işgücündeki devamlılığını belirleyen faktörlerden biri olan 'parasal ücretler' çevre yerleşimlerdeki ücret değişikliklerinin ve hatta küresel değişikliklerin etkisi altındadır. (European Central Bank, 2008,

32) Bu anlamda ücretler, istihdam, işgücü ve işsizlik *'üretim tedariğinin güvenliği'* açısından etraflıca düşünülmeli gereken bir durumdur.

Anılan konulara değinmişken Karaman'ın mevcut durumunda yakalamış olduğu oldukça önemli bir fırsattan bahsetmekte fayda bulunmaktadır. Demografik Fırsat Penceresi, bir yerde nüfus artış hızı azalıyor iken, çalışma yaşındaki nüfusun toplam nüfus içindeki payının artmasıdır. ³ Her ülkenin tarihinde bir kere geçtiği tespit edilen demografik fırsat penceresinin işgücü göstergelerine göre Türkiye için 2010 yıl itibariyle açılmış olduğu anlaşılmaktadır. Anılan dönemin ülkemiz için 2041 yılına kadar sürmesi öngörülmektedir. ⁴ Anılan dönem, istihdam eğitim ve sağlık konularında yapılacak bir birim yatırımın veya tasarruflardaki bir birimlik artışın, yüksek hızlı büyümede kat ve kat artış sağlayacağı bir geçiş dönemi olarak da ifade edilebilir.

Ülkemiz için mevcut demografik fırsat, X. Kalkınma Planında da tartışılmış olan bir konudur. Öyle ki, X. Kalkınma Planında, nitelikli insan gücüne dönük eğitim-sanayi işbirliği politikalarını kadınların işgücüne katılma oranının artırılmasına dönük tedbirlerle güçlendirdiği takdirde, ülkemiz demografik fırsat penceresinden en iyi şekilde faydalanabilme potansiyeline sahip olduğunun altı çizilmekte, demografik fırsat penceresi yeterince iyi değerlendirilmediği, emeklilik ve sosyal güvenlik sisteminde şimdiden gerekli tedbirler alınmadığı takdirde, artan sağlık harcamaları, önümüzdeki dönemde sosyal güvenlik sistemi ve kamu maliyesi üzerinde baskı oluşturabileceğe dikkat çekilmektedir. Ayrıca, gelecek nesillere yönelik sosyal politikaların, demografik fırsat penceresi göz önüne alındığında, toplumumuz açısından ayrıca önemli olduğu ifade edilmektedir.

Bu sebeple ilimiz işgücüne katılma oranının yükseltilmesi, istihdam oranının yükseltilmesi ve işsizlik oranının olması gereken doğal haddine çıkarılması için demografik yapı olabildiğince elverişlidir.

İşgücü piyasası arz göstergeleri birlikte değerlendirdiğinde, ilimiz işgücü göstergelerinin daha iyi skorları görmesi daha dolaysız bir anlatımla ilimiz işgücü piyasasındaki mekanizmanın düzelmesi için cevaplanma ihtiyacı ile akla gelen bir soru bulunmaktadır: *"Karaman'da işgücü piyasasının talep*

³ Çalışma çağındaki nüfusun arttığı dönemde Latin Amerika ülkeleri Doğu Asya ülkeleri benzeri bir büyüme mucizesi yaratamadıklarından, Latin Amerika ülkelerinin demografik fırsat penceresi dönemini Doğu Asya ülkeleri kadar iyi değerlendirememiştir. Türkiye'nin bu dönemde yüksek ekonomik büyüme hızlarına ulaşması ancak istihdam, sağlık, eğitim, tasarruflar alanlarında uygulanacak doğru politikalara bağlıdır. (Lunderberg ve Lam, 2007; 128) Bu politikaların uygulanmaması ve fırsat penceresinin kaçırılması durumunda yaşlanmış ve bağımlılık oranı yüksek bir nüfusa sahip olmanın yaratacağı olumsuz etkiler daha şiddetli hissedilebilecektir. (Tansel, 2012; 37)

⁴ Her ülkenin tarihinde bir kere yakaladığı demografik fırsat Birleşmiş Milletler Kaynaklarına göre BAE 1975-2025, Hindistan 2015-2050, Yemen 2060-2095, Kuveyt 1995-2030 dönemleri için geçerlidir. (Tansel, 2012; 39)

yönünde(ücret, çalışma koşulları ve sosyal imkânlar vb) işsizleri işgücüne dâhil olmamaya iten bir neden mi var veya işsizler mevcut sosyal yardımları suiistimal ederek işgücüne dâhil olmamayı mı tercih ediyor.” Lakin işbu bölüm içinde incelenen göstergeler işgücü piyasasının arz bölümüne dair istatistiklerle birlikte mevcut demografik fırsat penceresi zemininde değerlendirildiğinde oluşacak netice, sözü edilen sorunun cevabı bulunduğu elde edilecek sonuçtan farklı değildir.

Bu minvalde öncelikle alınması gereken önlemler aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- 1) İşyerlerinde kreş imkânının artırılması, kadınların işyerlerinde istihdamını kolaylaştırabilecektir, firmaların kreş yapma ile katlanacakları maliyet, yaratılabilecek katma değer yanında mukayese edilemeyecek kadar küçük olacaktır. Kaldı ki, 6331 sayılı kanun 30’uncu madde hükümleri gereği çıkarılan yönetmelikler belirli büyüklükteki (150+) işyerleri için kreş açmak zorunludur. İşyerlerinin kreş imkânlarına bakıldığında Karaman’daki kreş oranının %2, Türkiye’de ise %1 olduğu görülmektedir (Bknz İPA 2014 SonuçRaporu ⁵).
- 2) Halk eğitim merkezleri açacakları kurslarda hobi kurslarından çok mesleki rehabilitasyon ve meslek edindirme kurslarına ağırlık vermeli, ayrıca sözü edilen kursları, kursiyer taleplerine göre değil mevzuatta da yer aldığı şekli (2014-2017 Orta vadeli Program) ile işgücü piyasasının taleplerini göz önünde bulundurarak açma yolunda eylem planlarını devreye sokmalıdır. Kamu istihdam ajansı, (İŞKUR) eşleştirme faaliyetlerinde halk eğitim merkezlerinde de mevcut olan meslek edindirme kurslarını takip etmelidir. Kayıtlı işsizlere işgücü piyasasına uyum sürecinde özellikle uyumlaşma faaliyetlerinde sunulan kanallar çeşitlenmelidir. Aynı anda hem İŞKUR’da hem de halk eğitim programlarında açık olan meslek kursların açık olması durumunda, işgücü pazarında yer almaktan çok, İŞKUR aktif işgücü piyasası programları (mesleki rehabilitasyon ile meslek edindirme kursu ve programları) ile katılımcılara verilen günlük cep harçlığını almayı art niyet edinmiş işsizlerin işgücü piyasasını suiistimali de engellenmiş olacaktır.
- 3) İstihdam sosyal yardım ilişkisinin güçlendirilmesi adına, SYDV’ler çalışabilir durumda olan kişileri işgücü piyasasına itmeye yönelik eylem planı hazırlamalıdır. Kişilerin çalışabilirlik kriterleri sağlık kurulu raporu eleği ile desteklenmeli, işgücü pazarında olmasında herhangi bir mahsur olmayanlar İŞKUR’a yönlendirilmelidir. SYDV’ler aynı ve nakdi yardım alan ancak çalışabilir halde olanları bir an önce tespit edebilecek eylem planı hazırlamalı, tespit edilenlerin yardımları dondurulmalıdır. SYDV Mütevelli Heyetlerince, yardım talep eden kötü niyetli kişilerde işgücü piyasasına çok ciddi zarar veren ve büyük gayri safi hâsıla kayıplarına

⁵ İŞKUR, Karaman 2014 İşgücü Piyasası Talep Araştırması Raporu, <http://www.iskur.gov.tr/tr-tr/kurumsalbilgi/raporlar.aspx#dltop>

neden olan söz konusu suiistimalin önüne geçme konusunda bir ilke olarak, çalışabilir durumda olan sosyal yardım alanlara kamu yararına işlerde 'yardım' karşılığı çalışma teklif edilmelidir. Bu çözüm önerisi ile ilgili herhangi bir mevzuat sınırlaması da mevcut değildir. Yardım alanlara yardım verme ölçütleri değerlendirildiğinde, yardım alanların mal varlıklarını akrabalarının üzerinde geçirebilmeleri de (*muvazaa 6098 Sayılı TBK madde 19*) hesaba katılmalı, böylelikle yardım bağlanırken inceleme olabildiğince geniş bir bütütecın altında yapılmalıdır. Bununla birlikte belirtmekte fayda bulunmaktadır ki, Kalkınma Bakanlığı'nın 2015 yılında yaptığı bir araştırmaya göre sosyal yardım alanların işgücü piyasası dışından ve işsizlikten kayıtlı istihdama geçiş ihtimallerinin sosyal yardım almayanlara; işgücü piyasası dışındaki sosyal yardım alan bireylerin işgücü piyasasına giriş ihtimalinin sosyal yardım almayan bireylere kıyasla daha yüksektir. Türkiye'de sosyal yardımların kişileri aktive eden ve istihdama geçmesini kolaylaştırıcı bir yapıda olabileceğine dair bulgular mevcutken, bu yapının kayıt dışılığı da teşvik edici nitelikte olduğunun işaretleri de yok değildir.(Kalkınma Bakanlığı, 2015, Türkiye İşgücü Piyasasında Hareketlilik: Mikro Veriye Dayalı Analiz, 32-33)

- 4) SYDV'lerin finanse ettiği 'Gelir Getirici Projelerin', SYDV tarafından yerinde takibi ve proje ile yardım alan işyerlerinin devamlılığının sağlanması noktasında ve ilave istihdam yaratma konusunda eylem planı hazırlanmalıdır. Mesleki yeterliliği belgeli olan yardım talepçilerinin doğrudan aynı ve nakdi yardım taleplerini karşılamak yerine, katma değer üretimi potansiyeli olan 'Gelir Getirici Projelere' yönlendirilmeleri ile ilgili eylem planı hazırlanmalıdır.
- 5) Sosyal yardım yapan sivil toplum kuruluşları ve devlet kurumları arasında koordinasyonun sağlanması vasıtasıyla, ilimizde yardım yapılan kişilerin takibi ve yardımların izlenmesi sistemi kurulmalıdır. Böylelikle yardım talep eden yönlü suiistimallerin önüne geçilmekle kalmayıp, söz konusu kişilerin işgücü pazarına itilmesi de sağlanmış olacaktır.
- 6) İşgücü Piyasasının Talep Görünümünü incelediğimiz işgücü piyasası talep araştırmasının kontrastında özellikle "*açık işlerin karşılanamama sebeplerini*" işgücü süjesinde nedensel olarak ortaya koymayı amaçlayan kayıtlı işsiz temalı bir işgücü piyasası arz analizi yapılmalıdır. Söz konusu analiz verileri ile 2017 ve 2018 yıllarında ise inaktif nüfus (işgücüne dâhil olmayan nüfus) temalı bir işgücü piyasası arz analizi yapılmalıdır. Zira TÜİK'in Şubat 2014'te hane halkı istatistiklerinde kullandığı metaveriyi artık değiştirmesi⁶ ile önümüzdeki dönemde işsiz

⁶ TÜİK veri setini 2014 Şubat dönemi verisiyle beraber değiştirdiği ve geçmiş yılları da bu anlamda revize ettiği için; daha önceden kullanılan kent-kır, kadın-erkek gibi kırılımlar ile il ve bölge düzeyinde veri açıklamaları bulunmamaktadır. TÜİK hanehalkı işgücü araştırmasını 1988 yılından beri Uluslararası Çalışma Örgütü'nce belirlenen norm ve standartlara uygun olarak gerçekleştirmektedir. 2004 yılından beri Avrupa Birliği İstatistik Ofisi (EUROSTAT) standartları da takip edilmektedir. 2014 Şubat dönemiyle birlikte Avrupa Birliği kriterleri çerçevesinde yeni düzenlemeler gerçekleştirilmiştir. Örneğin eskiden yılda 13 haftalık referans dönemine

tahminlerinde daha büyük bir azalma işgücüne dâhil olmayan nüfusta engel olunamaz bir artışı da beraberinde getirecektir. Bu durum tam olarak 2018 yıllarında hissedilmeye başlanacağından söz konusu ikinci tematik analizin 2018 yıllarında önerilmesi/planlanması önerilmektedir.

- 7) Girişimcilik eğitimi programlarına hız kesilmeden devam edilmelidir. Özellikle dezavantajlı grupların (başta kadınların, engelliler ve eski hükümlülerin) yer alacağı eğitimlere ağırlık verilmelidir. Bununla birlikte, girişimcilik eğitimi alan kişilerin girişimlerinin Karaman'ın doğal kaynak avantajları ve coğrafi konumu da göz önüne alınarak olabildiğince yeşil dostu iktisadi faaliyetlere yönelmeleri, *örneğin yenilenebilir enerji, atık yönetimi, solucan gübreciliği ve mantolama faaliyetleri üzerine ihtisaslaşmaları* tesis edilmelidir.
- 8) İŞKUR'un işgücü piyasası paydaşlarının kullanımına sunduğu Türk Meslekler Sözlüğü'nün etkinliği sahada arttırılmalıdır. İl ESOB ve İl TSO tarafından MEVKA'nın mali proje desteklerinden faydalanarak özellikle kadınların başı çektiği dezavantajlı grupların evde katma değer üretimine katılabilecekleri, meslek ve iktisadi faaliyet eşleşmeleri ile ilgili işgücü piyasası arz unsuru araştırması yapılmalıdır. Eve bir şekilde bağımlı kişilerin evden asgari ölçüde çıkarak işgücü pazarında yer almaları için iş araştırmaları yapılmalıdır.
- 9) Her ne kadar, gerek EUROSTAT verilerinde, gerek TÜİK verilerinde istatistiklerine göre ilimizde kayıtdışı çalışan tarım sektörü çalışanları da işgücüne dâhil olarak görülse de, tarım sektörü çalışanlarının SGK kayıtlılık durumunu arttırma konusunda Gıda, Tarım ve Hayvancılık

sahiptir mevcut durumsa ise yılın 52 haftası referans dönemidir. Böylelikle üçer aylık ve yıllık tahminler üretmek mümkün olacaktır. (*hanehalkı işgücü anketinin yılın her haftasında uygulanması*) Bununla birlikte, yeni serideki hanehalkı işgücü anketlerinin örneklem tasarım ve çerçevesinde, *“On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”* kapsamında 2014 yılından itibaren geçerli olan yeni idari bölünüş temel alınmıştır. Eski idari bölünüşe göre, kent oranı %72,3 iken, yeni idari bölünüşte bu oran %86,5'e yükselmiştir (*örnekleme tasarımının değişmesi ve yeni idari bölünüşün temel alınması*) Ayrıca, yeni düzenlemenin esas alındığı dönemsel sonuçlar, Türkiye bazında tahmin verecek olup, İBBS Düzey 1 -12 bölge- ve Düzey 2 -26 bölge- bazında tahminlere yıllık sonuçlarla ulaşılabilecektir. Eski seride 2008 yılı nüfus projeksiyonları kullanılmaktaydı. Yeni seride ise TÜİK, 2013 yılında en güncel nüfus bilgilerini kullanarak nüfus projeksiyonlarını yenilemiştir. 15 ve daha yukarı yaştaki nüfus artışının önemli bir kısmı (yaklaşık % 80'ni) 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusta gerçekleşmiştir. Bu ise işgücüne dâhil olmayan nüfusu etkilemiştir. (*tahminlerde yeni nüfus projeksiyonlarının kullanılması*) Yeni tanıma göre; referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan kişilerden iş aramak için “son dört hafta” içerisinde iş arama kanallarından en az birini kullanan ve iki hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan kişiler “işsiz” olarak alınmaktadır. İş arama süresinde yapılan bu değişiklik ile Avrupa Birliği'ne üye ülkelerin işsizlik tanımında kullandığı iş arama süresindeki kritere de tam uyum sağlanmıştır. Eski tanımda bu süre “son üç ay” şeklindeydi. EUROSTAT tarafından açıklanan işsizlik oranı, TÜİK tarafından açıklanan işsizlik oranının altında çıkmakta iken, değişen tanım (*işsizlik kriterinde kullanılan iş arama süresinin değişmesi*) ile oranların birbirine yaklaşması beklenmektedir.

İl Müdürlüğü ilimize özel eylem planı hazırlamalıdır. Tarım sektöründe katma değer unsurunun daha çok ilk üreticide kalmasını sağlamak adına, üretici kooperatifleri özendirilmelidir. Karaman’da tarımı yapılabilecek verimli ve yurt dışı talebi yüksek tarımsal ürünler MEVKA, İl TKDK ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü eş-çalışmasında 2015 yılı içinde tespit edilmelidir. Küçük üreticilerin de söz konusu katma değeri yüksek ihracat faaliyetlerine katılımı için üretim ve ihracat birlikleri içinde yer alması sağlanmalıdır.

10) Nüfus artış hızı azalıyor iken, çalışma yaşındaki nüfusun toplam nüfus içindeki payının artmasının velinimetlerinden olabildiğince faydalanmak gerekmektedir. Özellikle genç nüfusun mesleki eğitim kanallarına yönlendirilmelerinde kamu kaynakları etkili kullanılmalıdır. Ortaöğretime açılacak alan/dallar, velilerin görüş ve önerileri yerine, mevzuatta⁷ yer aldığı üzere yerel işgücü piyasasının taleplerine göre şekillendirilmelidir. Başta İİMEK doğal üyesi olan her kurum ve kuruluş, kendi yetki ve sorumluluk alanlarına faydalı olacak tematiklerde yerel ölçekte işgücü piyasası araştırmaları yapmak adına yeterli fon kaynaklarına sahiptir. Bu minvalde İİMEK üyesi her kurum ve kuruluş 2015-2017 iki yıllık döneminde en az bir kere, kendi yetki ve sorumluluk alanı ile ilgili olarak bir işgücü piyasası analizi yapmalıdır.⁸

7

* "Bireylere işgücü piyasasının talepleriyle uyumlu temel ve mesleki beceriler kazandırılacak, iş-aile yaşamı uyumlu hale getirilecek ve aktif işgücü politikaları etki analizlerine dayalı olarak uygulanacaktır." (*Kalkınma Bakanlığı, Orta Vadeli Program 2014–2017 s.47*)

*"Ortaöğretim ve yükseköğretim kademelerindeki mesleki ve teknik eğitimde açılacak eğitim kurumları ve uygulanacak programlar işgücü piyasası ihtiyaç analizleri dikkate alınarak belirlenecektir." (*Kalkınma Bakanlığı, 2014 Yılı Programı s. 90*)

*"Orta ve yüksek mesleki eğitimde açılacak eğitim kurumları ve uygulanacak programlar, işgücü piyasası ihtiyaç analizleri dikkate alınarak belirlenecektir." (*MYK, İstihdam ve Mesleki Eğitim İlişkisinin Güçlendirilmesi Eylem Planı, s.6*)

*Bir performans göstergesi olarak "alan ve dalların işgücü piyasası analizlerine göre açılma oranı" (*MEB, Mesleki ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi ve Eylem Planı, s.84*)

⁸Örneğin MEVKA 2014-2023 Bölge Planında "Amaç-3 İnsana Yatırım: Bilgi ve Becerilerini Sürekli Yenileyen, Birlikte Hareket Edebilen, Sağlıklı Bireyler" amacı altında söz konusu probleme ilişkin çözüme yönelik tedbirlerle yapılması gereken hususlar tespit edilmiştir. Ayrıca MEVKA, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı AB Koordinasyon Dairesi'nin "İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi" programı kapsamında genel amacı iş gücüne katılımın artırılması ve genç insanlar için işsizlik oranının düşürülmesi hedefleyen proje için 4,6 Milyon avruluk hibe almaya hak kazanmıştır. Proje ile İş gücü piyasası analizi ve araştırmaları ile işgücü piyasasında gençliğin önündeki engellerin tespit edilmesine yönelik niteliksel ve niceliksel araştırma raporları hazırlanacaktır.

- 11) “Kısmı çalışma yapan (işyerinde parttime çalışma olan) işyerlerinin oranı” ülkemizde %9 iken, ülke genelinde iller sıralamasında 68’inci sırada olan Karaman’ın oranı ise %5 olup, ülke ortalamasının altındadır (Kaynak: İPTA 2014). Parttime çalışma şekline *uyumlaştırılmamış mal ve hizmet üretiminin* ilin bütününde inaktif nüfusa kaçışta ve açık işlerin karşılanma oranının yükselmesinde pozitif yönlü bir korelasyona sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu sebeple, ilimizde İMEK üyesi Bilim Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü, İl Ticaret Müdürlüğü, İl TSO ve İl ESOB dan oluşturulacak bir inisiyatifle, “*Karaman işgücü piyasası işyerlerinde kapasite arttırımında parttime çalışma*” konusunda 2015 2017 yıllarında bir proje çalışması yapılmalıdır. Çalışmanın çıktılarının özellikle vardiya usulü çalışan işyerlerinin oranca yüksek olduğu 50+ istihdamlı işyerlerine ulaşımı sağlanmalıdır.
- 12) İlimizde organize sanayi bölgesi üretimi ihracata dönüktür, ihracata dönük üretimin ise %31,1 ile en büyük kısmı düşük teknoloji (emek yoğun) ile gıda ürünlerinin imalatı üzerinedir. (Bknz MEVKA, 2012 *İhracatta Bölgenin Stratejik Sektörleri*) Özetle ilimizde üretim, emek yoğun bir imalat yapısına dayanmaktadır. Yani bir başka ifade resmi veriler ilimizde imalat için işgücünün hammaddeden sonra, bir işletmenin devamlılığında en hayati unsur olduğunu göstermektedir. Öbür taraftan, ilimizde kamunun işyerleri ile ilgili çalışma hayatının rutin kontrolleri, denetimleri ve engelli istihdamı gibi zorunlu kontenjan gözetimi harici, Anayasa md 5 ve 167 gereği *serbest piyasa ekonomisi ve kamunun serbest piyasa ekonomisindeki gözetici duruşu* sebebiyle, Kamu kesiminin özel kesim üzerinde bir müdahalesinin beklenmesi mümkün değildir. Bununla birlikte, ilimizde mevcut işgücü göstergelerine bakarak geleceğini düşünen işyeri işçisine sunması gereken olanakları ve çalışma modelini ıslah etmesi gerektiğinin de farkında olmakta, bu şartlar altında 5 yıl sonra üretimde çalıştıracak işçi bulamayabileceğini de düşünmektedir. Dolayısıyla “ilimizdeki işgücünü, çalışma hayatına çekmeye muktedir ıslahat uygulamalara” gitmez ise üretiminin duracağına da farkındadır. Aksi halde, çalışanlarının sosyal, ekonomik çalışma koşullarında gerekli iyileştirme önlemlerini almayan işyerlerinin büyük küçük fark etmeksizin önce küresel, takibinde ulusal ve nihayet yerel markette doğal piyasa seleksiyonuna uğraması kaçınılmazdır.
- 13) Özel sektör işyerlerinden kamu hizmeti görenlerin (taşeron iş ilişkisi), sözleşme konusu işte çalıştırılmak üzere hizmet akdi yaparak istihdam edeceği personeli Türkiye İş Kurumu kayıtlı işsizleri arasından seçmesi hususundaki mevzuat hükmüne uymaları kamu hizmetini gördüren kamu işyeri tarafından temin edilmelidir. (Bknz Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği ek-8 madde 10 / fıkra 5)
- 14) Önümüzdeki 5 yıl için Karaman’ın kalkınmasına destek olacak sektörler mevcut görünüm ve plandaki projeksiyonlar (Kalkınma Planı, TR52 Stratejik Bölge Planı, Konya Ovası Projesi

Stratejik Planı vb) eşliğinde belirlenmelidir. Anılan sektörlere yönelik işgücü meslek etütleri yapılmalıdır. Ortaya konmuş lokomotif sektörlerdeki işgücü mesleklerinde 5 yıl sonra kaç kişilik talep olacağı bilgisine daha hakim olabilmek için, mesleklere yönelik ihtiyaç analizi, gelecekteki iş durumu çözümlenmeleri yapılmalıdır. Bir x mesleğinde orta vadede gelecek zamanda kaç kişilik işveren talebi olduğu daha belirgin hale getirilmeli ve x mesleği için yapılacak arz yatırımları da ona göre şekillendirilmelidir. İşgücü piyasasındaki mevcut arz yönlü sorunlardan biri de odur ki, 4-5 yıl önce hızlı bir şekilde işe yerleşilen meslekler popülerlikleri sebebiyle mesleki eğitim öğrencileri tarafından gelecekteki iş durumu göz ardı edilerek talep edilebilmekte, aktüel itibarıyla meslekte işgücüne talep kalmadıysa işgücü talebi fazlası bir arz durumu söz konusu olabilmektedir. Böyle bir durum hem işsizliği arttırmaktadır, hem işsizlerin mevcut şartlara uyumlanmak adına talebi olan meslekleri öğrenmeleri gerekmektedir. Böylelikle de aktif işgücü hizmetleri fonlama giderleri artış gösterebilmektedir.

- 15) İİMEK üyesi Kurum ve Kuruluşlar arasından bir alt çalışma grubu oluşturularak; çok boyutlu kalkınmanın takibi, tatbiki ve yönetimi adına Karaman'da en baskın 5 iktisadi faaliyet kolunda yıllık olarak öndeki 5 yıl için ilave işgücü, hasıla değişim öngörüsü, katma değer üretimindeki değişim öngörüsü, kapasite kullanımındaki değişim öngörüsü, yeni yatırım yapma fikri gibi konularda datalar toplanmalıdır.

İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ

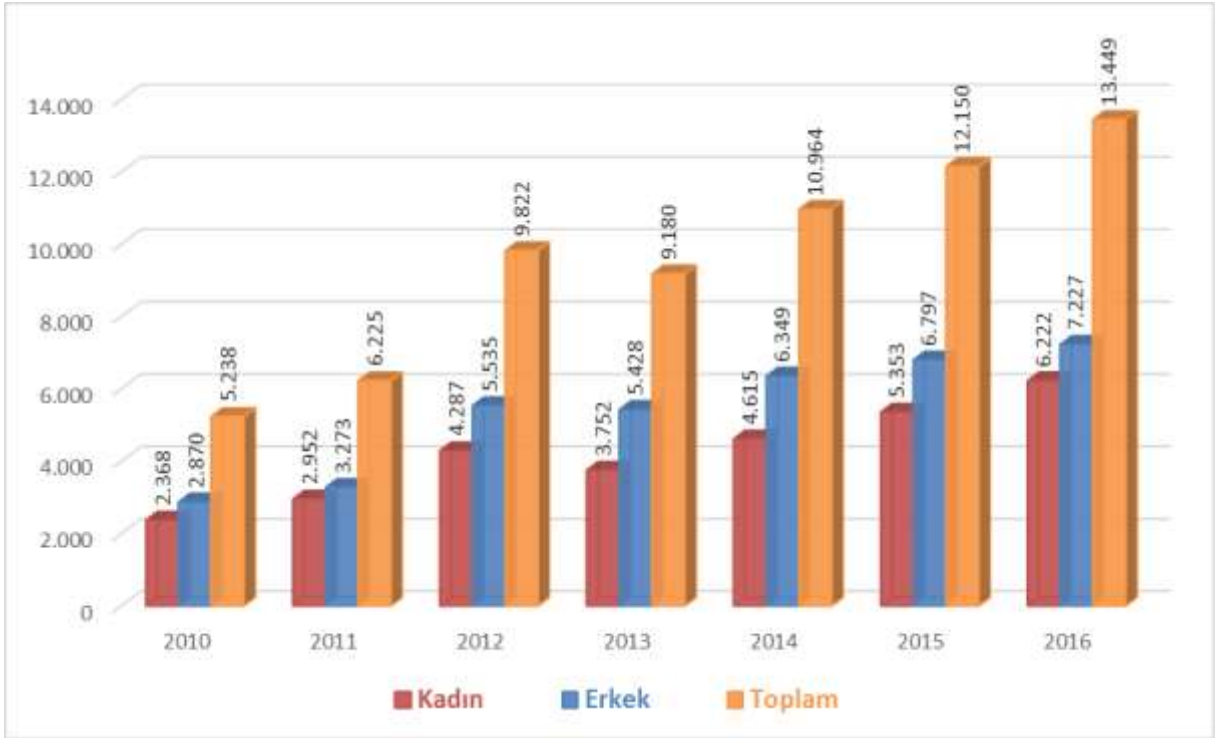
İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerinin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgisine ulaşılabilmektedir.

Başvuru

Başvuru, iş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için internet üzerinden ya da Kurum İl Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaattır.

Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Başvuru Sayısı (2010-2016)

Kaynak: İŞKUR

Karaman ili için başvuru sayısı, 2016 yılında da artış trendini koruyarak son 7 yıla göre en yüksek seviyesini görmüştür. Toplam başvuru sayısı 13 bin 449 olarak gerçekleşmiştir. Bu başvuruların 7 bin 227'sini erkekler, 6 bin 222'si kadınlar oluşturmuştur. Toplam başvuru sayısı 2010 yılına göre neredeyse iki kat artışla 2016 yılında 8 bin 211 artmıştır. Bu artışın 3 bin 854'ü kadınlar, 4 bin 357'si

erkekler oluşturmuştur. Yıllar itibari ile başvuruların yaklaşık olarak yüzde 40'ı kadınlardan, yüzde 60'ı erkeklerden oluşmaktadır. Erkeklerin baskınlığı devam etmektedir.

Tablo 2: Mesleklere Göre Başvuru Sayısı (2016)

Meslekler	Kadın	Erkek	Genel Toplam
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	1.228	1.574	2.802
BİSKÜVİ İMALAT İŞÇİSİ	657	636	1.293
ÇİKOLATA İMAL İŞÇİSİ	339	294	633
İŞLETMECİ	240	277	517
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	387	107	494
SATIŞ DANIŞMANI	254	203	457
BÜRO MEMURU (GENEL)	164	108	272
SEKRETER	259	4	263
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	180	62	242
REYON GÖREVLİSİ	131	110	241

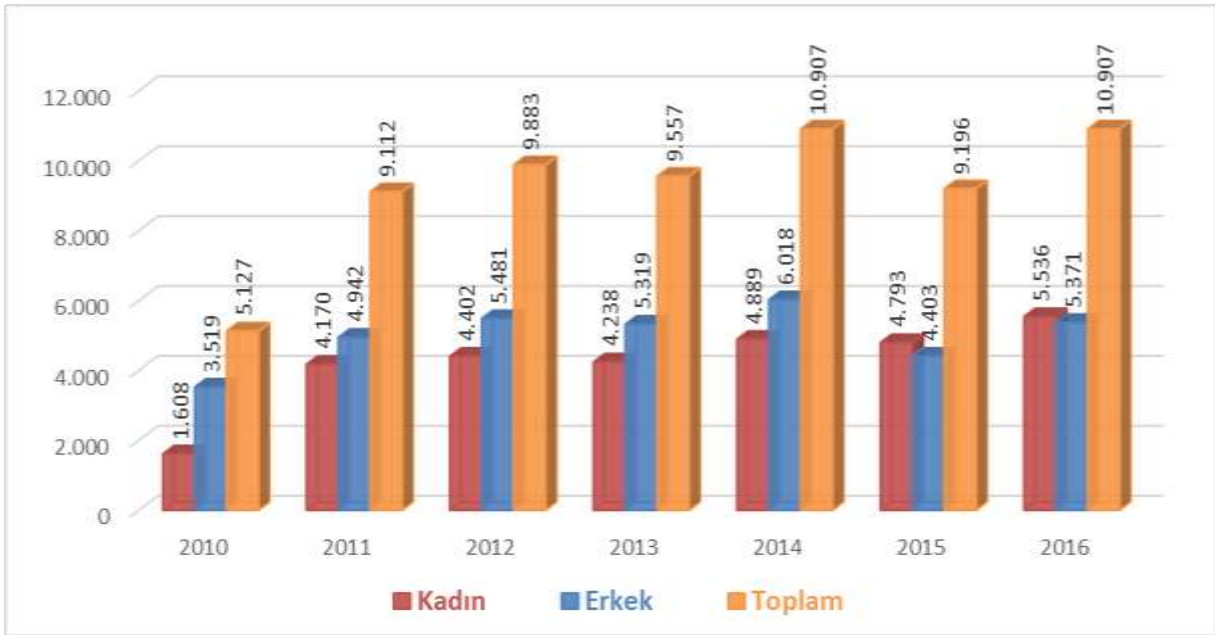
Kaynak: İŞKUR

Tablo 2'de Karaman ilinde mesleklere göre başvuru sayıları mevcuttur. En fazla başvurunun olduğu ilk 10 meslek içerisinde ilk sırada 2 bin 802 başvuruyla Beden İşçisi (Genel) mesleği bulunmaktadır. Bu rakam toplam başvuru sayısının %21'ini oluşturmaktadır. Bu mesleği Bisküvi İmalat İşçisi ve Çikolata İmal İşçisi meslekleri takip etmiştir. İlk iki meslek Karaman ilinde cinsiyet farklılığı gözetmeksizin aynıdır. Bu doğrultuda Karaman'da kadınların erkeklere göre daha nitelikli mesleklerde farklılaşma ortaya koyduğu söylenememektedir Karamanda gerek kadınlarda gerek erkeklerde başvurular emek yoğun bir görüntü sergilemektedir.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı işsizler, işsiz olup İŞKUR'a iş aramak için başvuruda bulunan kişileri kapsamaktadır. Bir kişi Kuruma kayıt olduktan sonra 12 ay boyunca herhangi bir işlemde bulunmazsa kayıtlarda aktif durumdan pasif duruma geçmektedir. Daha önce 18 ay olarak belirlenen aktif kayıтта kalma süresi 2016 yılı Ocak ayı ile birlikte 12 aya düşürülmüştür. Şekil 2'de yıllar itibariyle Karaman ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2016)

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında Karaman ilinde İŞKUR'a kayıtlı 5 bin 127 işsiz 3 bin 519'u erkeklerden, geri kalan bin 608 kişisi ise kadınlardan oluşmaktadır. 2016 yılında ise toplam 10 bin 707 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi dikkati çekmektedir. 2015 yılındaki düşüşün nedeni ise 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının da baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu gelişmenin, İŞKUR olarak işsizlere daha doğru ve etkin politika üretmek noktasında faydalı olacağı düşünülmektedir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta kadınların kayıtlı işsiz olarak İŞKUR kayıtlarındaki önemli artışıdır. 2010 yılına göre 2016 yılında yüzde 244 artışla neredeyse dört katına çıkmıştır.

Tablo 3: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2016)

Meslekler	Kadın	Erkek	Genel Toplam
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	1.190	1.271	2.461
BİSKÜVİ İMALAT İŞÇİSİ	257	389	646
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	473	101	574
SATIŞ DANIŞMANI	245	176	421
İŞLETMECİ	200	216	416
SEKRETER	286	1	287
HİZMETLİ (KAMU KURULUŞLARI)	226	50	276
BÜRO MEMURU (GENEL)	190	84	274
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	200	54	254
REYON GÖREVLİSİ	124	90	214

Kaynak: İŞKUR

Tablo 3'te Karaman ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları mevcuttur. En fazla kayıtlı işsiz olduğu ilk on meslek içerisinde ilk sırada beden işçisi (genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte Karaman ilinde Kuruma kayıtlı 2 bin 461 işsiz bulunmaktadır. Bu mesleği bisküvi imalat işçisi ve temizlik görevlisi gibi nitelik gerektirmeyen meslekler takip etmiştir. Böylelikle ilk üç sıranın 2015 yılındaki sıralamayı koruduğu söylenebilir (Bknz İPA 2016 Sonuç Raporu)

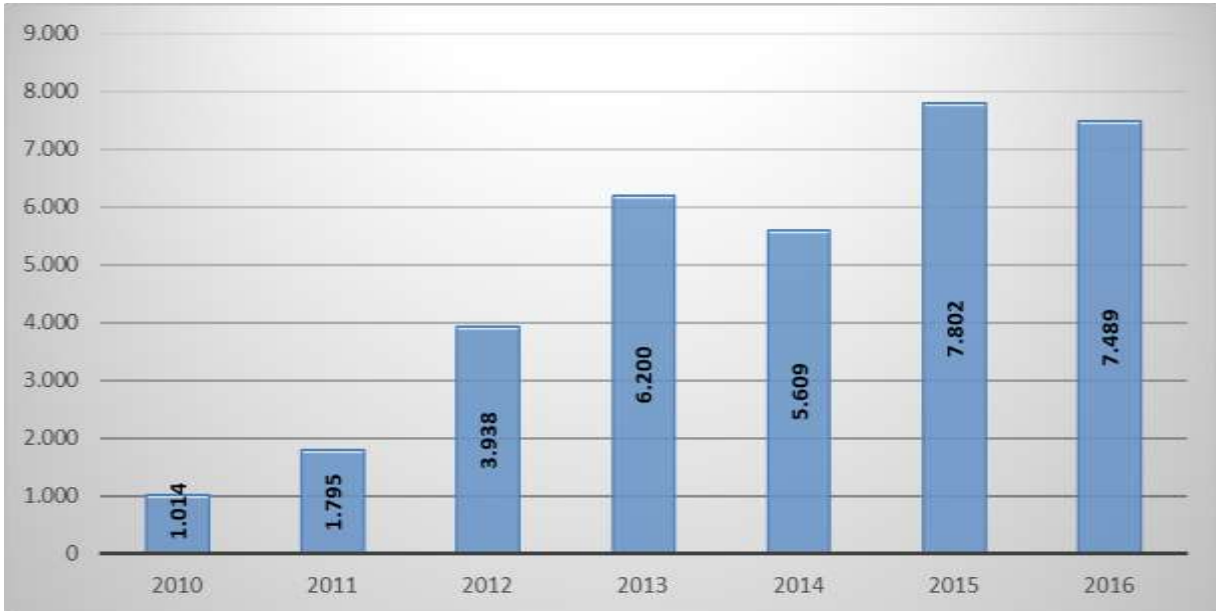
Bu meslekler 2015 yılında satış danışmanı, sekreter, hizmetli (kamu kuruluşları), çoban/sürü yönetim elemanı (küçükbaş hayvan), beden işçisi (temizlik) meslekleri şeklindeyken, 2016 yılında satış danışmanı, işletmeci, sekreter, hizmetli (kamu kuruluşları),büro memuru(genel), beden işçisi (temizlik) ve reyon görevlisi permütasyonundadır.

Karaman ilinde işsiz olarak kayıt olan kişiler içerisinde ilk sırayı beden işçisi (genel) mesleği alması, özellikle Karaman ilinde imalat sanayi olsa da üretimin beslendiği insan gücünün emek yoğun ve nitelikçe düşük nitelik gereksinimli ağırlıkta olmasından kaynaklanmaktadır..

Açık İşler

Açık iş; en basit tanımlama ile Kuruma işverenler tarafından verilen işgücü talebidir. Açık iş sayısının artması kendisini işe yerleştirmede göstermekte ve işverenlerin İŞKUR ile çalışma isteklerinin arttığı yönünde izlenim vermektedir.

Şekil 4: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2016)

Kaynak: İŞKUR

Şekil 3'te görüleceği üzere 2010 yılında bin 14 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2016 yılına gelindiğinde 7 bin 489 kişiye yükselmiştir. Açık iş sayıları yıllar içerisinde dalgalı bir seyir

izlemiştir. 2014 yılında ve 2016 yılında bir azalış eğilimi izlense de 7 yıl genelinde artış trendi kendini hissettirmektedir.

Bu yükseliş eğiliminin arkasında İŞKUR'un işverenler nezdinde tanınırlığının ve İŞKUR hizmetlerinin çeşitlenmesi ile işverenlerin İŞKUR ile olan çalışma isteklerinin artışı yer almaktadır.

Tablo 4: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2016)

Meslekler	Açık İş Sayısı
BİSKÜVİ İMALAT İŞÇİSİ	2.035
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	1.341
ÇİKOLATA İMAL İŞÇİSİ	1.200
UNLU MAMÜLLER PAKETLEME İŞÇİSİ	236
MÜŞTERİ HİZMETLERİ GÖREVLİSİ/ASİSTANI	176
SATIŞ DANIŞMANI	151
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	137
ÖN MUHASEBECİ	135
ÇAĞRI MERKEZİ MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ	133
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	90

Kaynak: İŞKUR

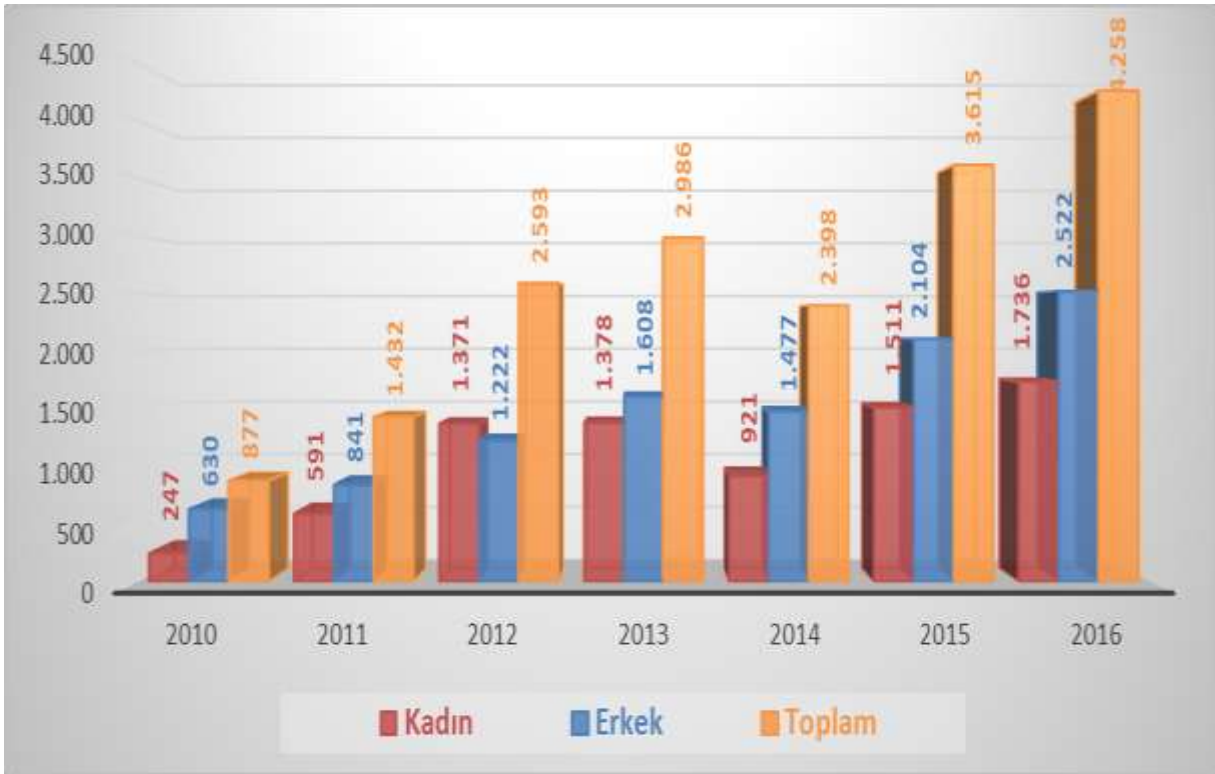
Karaman ilinde 2015 yılında 7 bin 802 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmişti. Bu sayının içinde, ilk 3 sırada bisküvi imalat işçisi, beden işçisi (genel) ve çağrı merkezi müşteri temsilcisi, farklı olarak dördüncü sırada çikolata imal işçisi mesleği yer almıştı. Daha sonra bu meslekleri unlu mamuller paketleme işçisi, temizlik görevlisi, ön muhasebeci, gaz altı kaynakçısı, satış danışmanı ve hizmetli (kamu kuruluşları) meslekleri takip etmişti. (Bknz İPA 2016 Sonuç Raporu)

2016 yılı verileri incelenmek isterse; 2 bin 35 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde önceki iki parametrenin, kayıtlı işsizler ve başvuru sayıları, aksine ilk sırada 2 bin 35 açık işe sahip bisküvi imalat işçisi mesleği bulunmaktadır. Bununla birlikte yine de ilk iki sıra beden işçisi ve bisküvi imal işçisi ile kayıtlı işsizler başvurular ve açık işlerde aynıdır. İlk iki meslek toplam 7 bin 489 açık işin Bu iki veri toplam açık iş sayısının yüzde 45'ini oluşturmaktadır.

İşe Yerleştirmeler

İşgücü piyasasının arz ve talep yönlü olduğu düşünüldüğünde işgücü talebinin artması ile daha fazla bireyin işe yerleşmesi doğal bir sonuçtur. Bu nedenle işe yerleştirme sayılarının artması için işverenlerden alınan açık işlerin artışının önemli olduğu unutulmamalıdır.

Şekil 5: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2016)

Kaynak: İŞKUR

İŞKUR olarak her koşulda ekonomideki potansiyel olamasa da fiili açık işleri mümkün olduğunca Kuruma kazandırıp, İŞKUR üzerinden iş arayan kayıtlı işgücü ile eşleştirmek işgücü piyasasında etkinliği arttırmak adına önemlidir. Bu durum da doğal olarak istatistiklere işe yerleştirme olarak yansiyacaktır.

2010 yılındaki işe yerleştirme sayısı 877 olan Karaman ilinde işe yerleştirilenlerin 630'u erkeklerden, geri kalan 247 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar 2013 yılına kadar artış eğilimindeyken 2014 yılında düşüş gösterse de, 2014 yılından 2016 yılına kadar 2013 yılını geride bırakacak bir artış eğilimi yakalanmıştır.

2016 yılında Karaman ilinde 4 bin 258 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. 2010-2016 dönemine kadar işe yerleşenlerin tek kadın baskın olduğu yıl 2012 yılıdır. 2016 yılında ise işe girişlerde kadınlarda yüzde 41'lik bir oran söz konusudur.

Tablo 5: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2016)

Meslekler	Kadın	Erkek	Genel Toplam
BİSKÜVİ İMALAT İŞÇİSİ	461	797	1.258
ÇİKOLATA İMAL İŞÇİSİ	674	530	1.204
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	75	504	579
ÇAĞRI MERKEZİ MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ	101	58	159
UNLU MAMÜLLER PAKETLEME İŞÇİSİ	55	34	89
SATIŞ DANIŞMANI	43	35	78
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	44	21	65
ÖN MUHASEBECİ	28	25	53
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	-	45	45
BÜRO MEMURU (GENEL)	28	15	43

Kaynak: İŞKUR

Karaman ilinde bin 258 işe yerleştirmeye bisküvi imalat işçisi mesleği ilk sırada, çikolata imal işçisi bin 204 ile ikinci sırada yer almaktadır. Bu sayı toplam işe yerleştirme sayısının %57,8'ini oluşturmaktadır. Bu mesleği beden işçisi (genel) , çağrı merkezi müşteri temsilcisi meslekleri takip etmektedir. Kadınlar da tıpkı erkeklerde olduğu gibi işe yerleştirilirken bisküvi imalat ve çikolata imal işçisi mesleklerinde işe yerleştirilmiştir.

Aktif İşgücü Programları

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla işgücü piyasasında becerileri eskimiş ya da hiçbir niteliği olmayan işgücüne beceri kazandırarak daha kolay iş bulmasına imkân vermekte ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır.

Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır. Toplum yararına programlar ise işsizliğin yoğun olduğu yerlerde ve dönemlerde işgücünün, işgücü piyasasından uzak kalmasını önlemede önemli bir araçtır.

Mesleki eğitim kursları; yeni bir meslek kazandırılması veya var olan mesleki becerilerin geliştirilmesi suretiyle bireylerin istihdam edilebilirliğini artırarak işsizlik probleminin çözülmesini hedefleyen programlardır. Bu kapsamda düzenlenecek kursların beceri eksikliği olan kitlelere ulaşması büyük önem taşımaktadır. Kursa katılan bireylerin cinsiyetleri incelendiğinde kadın katılımcıların daha fazla olduğu görülmektedir. Kadınların eğitim seviyesi arttıkça işgücüne katılımlarının arttığı gerçeği düşünüldüğünde mesleki eğitim kursları ile kadınların beceri seviyeleri artırılarak işgücü piyasasına girişleri ve istihdam edilebilirlikleri kolaylaştırılmaktadır.

Tablo 6: Mesleki Eğitim Kurs ve Kursiyer Sayıları (2010-2016)

Yıllar	MEK				Cinsiyet Dağılımı		Yıllık Değişim		
	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Toplam
2010	32	610	227	837	72,9%	27,1%	-	-	-
2011	32	665	214	879	75,7%	24,3%	9,0%	-5,7%	5,0%
2012	58	1.539	390	1.929	79,8%	20,2%	131,4%	82,2%	119,5%
2013	12	80	227	307	26,1%	73,9%	-94,8%	-41,8%	-84,1%
2014	44	456	540	996	45,8%	54,2%	470,0%	137,9%	224,4%
2015	57	633	842	1.475	42,9%	57,1%	38,8%	55,9%	48,1%
2016	17	218	181	399	54,6%	45,4%	-65,6%	-78,5%	-72,9%

Kaynak: İŞKUR

Mesleki eğitim kursu en fazla 2012 yılında düzenlenmiştir. Düzenlenen 58 kursa bin 539 kadın kursiyer, 390 erkek kursiyer katılarak toplam bin 929 kursiyer katılım sağlamıştır. 2016 yılında ise düzenlenen 17 mesleki eğitim kursuna 399 kursiyer katılmıştır. Katılan kursiyerlerin 218 kadın, 181'i erkeklerden oluşmaktadır.

2016 yılında katılan kursiyerlerin yüzde 55'i kadınlardan oluşmaktadır. Bu bilgiler ışığında katılımcıların cinsiyet dağılımı incelendiğinde kadınların yüksek oranda olması hedef kitlenin doğru belirlendiğini göstermektedir. Kadın istihdamının artması doğrudan istihdamın artması bu da ortaya konan katma değer artması demektir.

Tablo 7: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Kadın	Erkek	Toplam
MÜŞTERİ HİZMETLERİ GÖREVLİSİ/ASİSTANI	ÇOBAN/SÜRÜ YÖNETİM ELEMANI (KÜÇÜKBAŞ HAYVAN)	ÇOBAN/SÜRÜ YÖNETİM ELEMANI (KÜÇÜKBAŞ HAYVAN)
ÇOBAN/SÜRÜ YÖNETİM ELEMANI (KÜÇÜKBAŞ HAYVAN)	MÜŞTERİ HİZMETLERİ GÖREVLİSİ/ASİSTANI	MÜŞTERİ HİZMETLERİ GÖREVLİSİ/ASİSTANI
DÜZ DİKİŞ MAKİNECİ	DÜZ DİKİŞ MAKİNECİ	DÜZ DİKİŞ MAKİNECİ
HALI DOKUYUCU (EL TEZGAHI)		HALI DOKUYUCU (EL TEZGAHI)

Kaynak: İŞKUR

2016 yılında en fazla çoban/sürü yönetim elemanı (küçükbaş hayvan), müşteri hizmetleri görevlisi/asistanı, düz dikiş makineci ve halı dokuyucu(el tezgâhı)mesleklerinde kurs düzenlenmiştir.

Kadınlarda en fazla müşteri hizmetleri görevlisi/asistanı mesleğinde kurs düzenlenmişken, erkeklerde ise en fazla çoban/sürü yönetim elemanı (küçükbaş hayvan) mesleğinde kurs düzenlenmiştir.

Tablo 8: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2016)

Yıllar	İEP				Cinsiyet Dağılımı		Yıllık Değişim		
	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Toplam
2011	47	19	66	85	22,4%	77,6%	-	-	-
2012	62	76	124	200	38,0%	62,0%	300,0%	87,9%	135,3%
2013	84	100	164	264	37,9%	62,1%	31,6%	32,3%	32,0%
2014	139	265	149	414	64,0%	36,0%	165,0%	-9,1%	56,8%
2015	569	772	565	1.337	57,7%	42,3%	191,3%	279,2%	222,9%
2016	678	532	713	1.245	42,7%	57,3%	-31,1%	26,2%	-6,9%

Kaynak: İŞKUR

İşsizliğin en önemli nedenlerinden biri gerekli mesleki bilgi ve beceriye sahip olunamamasının yanında yeterli iş tecrübesine sahip olunmamasıdır. İşbaşı eğitim programının temel gayesi mesleki deneyimi veya iş tecrübesi olmayan kişilere mesleki deneyim ve iş tecrübesi kazandırılarak bu kişilerin istihdam edilebilirliklerinin artırılmasıdır. Bir diğer gaye ise nitelikli işgücü temin etmekte zorlanan işverenlere işe alacakları kişileri işyerinde belli bir süre gözlemleyerek ve eğitim vererek kişiler hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olma ve işe alma konusunda isabetli bir karar verme imkânı sunmaktır.

İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak karşımıza çıkmaktadır.

İlimizde ilk kez 2011 yılında düzenlenen iş başı eğitim programında 2015 yılına kadar artış eğilimi gözlemlenmektedir. Cinsiyetlere göre İEP'den faydalanma durumu incelendiğinde, kadınların 2014 yılında İEP'den faydalananlarda neredeyse her üç kişiden ikisi kadındır. 2016 yılına gelindiğinde bu oran yüzde 42'ye gerilemiştir. Tabi bu durumda işverenler taleplerinin, İEP programlarının ortaya konmasında önemli bir faktör olduğu göz ardı edilmemelidir.

Tablo 9: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Kadın	Erkek	Toplam
BİSKÜVİ İMALAT İŞÇİSİ	BİSKÜVİ İMALAT İŞÇİSİ	BİSKÜVİ İMALAT İŞÇİSİ
ÇAĞRI MERKEZİ MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ	SATIŞ DANIŞMANI	ÇAĞRI MERKEZİ MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ
SATIŞ DANIŞMANI	ÇAĞRI MERKEZİ MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ	SATIŞ DANIŞMANI
ÖN MUHASEBECİ	GARSON (SERVİS ELEMANI)	REYON GÖREVLİSİ
REYON GÖREVLİSİ	REYON GÖREVLİSİ	GARSON (SERVİS ELEMANI)
KONFEKSİYON İŞÇİSİ	MUHASEBE MESLEK ELEMANI	ÖN MUHASEBECİ
BÜRO MEMURU (GENEL)	KONFEKSİYON İŞÇİSİ	KONFEKSİYON İŞÇİSİ
AŞÇI YARDIMCISI	GAZ ALTI KAYNAKÇISI	BÜRO MEMURU (GENEL)
HEMŞİRE	ÖN MUHASEBECİ	AŞÇI YARDIMCISI
HASTA KABUL-KAYIT GÖREVLİSİ	AŞÇI YARDIMCISI	MUHASEBE MESLEK ELEMANI

Kaynak: İŞKUR

2016 yılında cinsiyetlere göre yapılan incelemede işbaşı eğitim programlarında ilk üç meslek kombinasyonunun (*bisküvi imalat işçisi, çağrı merkezi müşteri temsilcisi ve satış danışmanı*) aynı olduğu görülmektedir.

Tablo 10: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2016)

GEP					Cinsiyet Dağılımı		Yıllık Değişim		
Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Toplam
2014	20	259	245	504	51,4%	48,6%	42,3%	36,1%	39,2%
2015	22	274	273	547	50,1%	49,9%	5,8%	11,4%	8,5%
2016	60	745	812	1.557	47,8%	52,2%	171,9%	197,4%	184,6%

Kaynak: İŞKUR

Girişimcilik Eğitim Programları, istihdamın korunması, artırılması, geliştirilmesi ve işsizliğin azaltılması hedefleri çerçevesinde işsizlere kendi işlerini kurma imkânı sunarak hem işsiz olan bireyleri işsizlikten kurtarmayı hem de bireylere ilave istihdam imkânı oluşturmayı hedeflemektedir.

2016 yılında Karaman'da İŞKUR finansmanında, 2014 ve 2015 yılı toplamının neredeyse yüzde 50'sinden fazla girişimcilik eğitim programı düzenlenmiştir. 2016 yılında programa 745'i kadın, 812 'si erkek olmak üzere toplam bin 557 kişi katılmıştır.

Tablo 11: Toplum Yararına Programlar (Kurs ve Kursiyer Sayıları) (2010-2016)

Yıllar	TYP			Cinsiyet Dağılımı		Yıllık Değişim			
	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Toplam
2010	38	145	456	601	24,1%	75,9%	291,9%	10,7%	33,9%
2011	51	250	446	696	35,9%	64,1%	72,4%	-2,2%	15,8%
2012	39	221	428	649	34,1%	65,9%	-11,6%	-4,0%	-6,8%
2013	51	302	488	790	38,2%	61,8%	36,7%	14,0%	21,7%
2014	62	562	693	1.255	44,8%	55,2%	86,1%	42,0%	58,9%
2015	67	1.921	2.099	4.020	47,8%	52,2%	241,8%	202,9%	220,3%
2016	32	826	927	1.753	47,1%	52,9%	-57,0%	-55,8%	-56,4%

Kaynak: İŞKUR

Toplum Yararına Programlar; işsizliğin yoğun olduğu dönemlerde toplum yararına bir iş ya da hizmetin gerçekleştirilmesi yoluyla özellikle istihdamında zorluk çekilen işsizlerin çalışma alışkanlık ve disiplininden uzaklaşmalarını engelleyerek işgücü piyasasına uyumlarını gerçekleştirmek ve geçici gelir desteği sağlamak gayesiyle uygulanmaktadır.

Bilindiği gibi 2014 yılının Mayıs ayında Manisa ilinin Soma ilçesinde, Ekim ayında ise Karaman ili Ermenek ilçesinde elem verici bir maden faciası yaşanmıştır. Böylece, Karaman ilinde 2015 yılında toplum yararına programlara katılanların sayısında ciddi bir artış meydana gelmiştir.

2015 yılındaki uç değerlerin normale döndüğü 2016 yılında toplam 32 program açılmış olup bu programlara 826'sı kadın, 927'si erkek olmak üzere toplamda bin 753 kişi katılmıştır. Toplum yararına programlar en fazla ülke genelindeki görüntüye eş şekilde, MEB "Bakım ve Onarım Temizlik ve Çevre Temizliği" işlerinde düzenlenmiştir.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur.

Tablo 12: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2016)

Yıllar	Başvuru Sayısı	Hak Eden Sayısı	Yıllık Değişim Başvuru	Yıllık Değişim Hak Eden
2010	1.028	817	1,2%	-4,4%
2011	890	694	-13,4%	-15,1%
2012	1.425	994	60,1%	43,2%
2013	1.733	1.107	21,6%	11,4%
2014	1.920	985	10,8%	-11,0%
2015	3.476	1.553	81,0%	57,7%
2016	5.748	2.382	65,4%	53,4%

Kaynak: İŞKUR

Karaman ilinde 2016 yılında toplam 5 bin 748 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden 2 bin 382'si işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuru ve hak eden sayısı yıllar itibari ilimizde dalgalanma mevcuttur. 2011 yılında başvuru sayısında; 2011 ve 2014 yıllarında ise hak eden sayısında azalma mevcutken diğer yıllar söz konusu iki parametre için de artış trendindedir.

İşsizlik ödeneğine başvuranların sayısı 2016 yılında 2015 yılına göre yüzde 65 oranında artmışken, hak edenlerin sayısı ise yüzde 53,4 oranında artış göstermiştir.

Tablo 13: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2016)

Meslekler	İÖ Hakeden Sayısı
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	458
BİSKÜVİ İMALAT İŞÇİSİ	348
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	96
MADENCİ (GENEL)	77
ÇİKOLATA İMAL İŞÇİSİ	75
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	59
BÜRO MEMURU (GENEL)	42
SATIŞ DANIŞMANI	35
AŞÇI	34
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	34

Kaynak: İŞKUR

Tablo 13'te ise işsizlik ödeneğini hak edenlerin meslek bilgileri yer almaktadır. İşsizlik ödeneğini hak edenler içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleğindeki bulunmaktadı.

Karaman ili için başvuru sayısı, kayıtlı işsiz sayısı ve açık iş sayısında ilk sırada yer alan Beden İşçisi (Genel) mesleği işsizlik ödeneğini hak edenler içinde de birinci sırada yer almaktadır. Beden İşçisi

(Genel) mesleğinde 458 kişi işsizlik ödeneği almayı hak etmiştir. Bu sayı toplam işsizlik ödeneğini almaya hak edenlerin %19,2'sini oluşturmaktadır. Bisküvi İmalat İşçisi mesleğinde ise yüzde 14,6 ile 348 olarak gerçekleşmiştir. Bu meslekleri ise Temizlik Görevlisi, Madenci (Genel), Çikolata İmal İşçisi meslekleri takip etmiştir.

Tablo 13'ten anlaşılacağı üzere birkaç meslek haricinde daha çok nitelik gerektirmeyen mesleklerde işsizlik ödeneği alma durumu mevcuttur. Bu durum da meslek sahibi olan kişilerin daha az iş kaybına uğradıkları anlamına gelmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin kurulması yolu ile daha etkin işleyişi sağlamak adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek önemli bir konuyu oluşturmaktadır. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın oluşturduğu etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak gayesiyle İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi gayesiyle Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmaya başlanmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2017 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 3 Nisan – 5 Mayıs 2017 tarihleri arasında Türkiye genelinde 90 bin 749 işyeri ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkmıştır. Bu tabakalarda il düzeyinde bir sonuç elde edilmemiştir.

İşyerleriyle, Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen “İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu” kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet, Arama Süresi)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- 30 Nisan 2018 tarihleri itibarıyla artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Karaman ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanın bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Karaman ilinde 217 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 19 bin 331 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Karaman ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için veri üretilmiştir. Tablo 13'de Karaman ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 1: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşyeri Sayısı
İmalat	69
İnşaat	40
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	37
Ulaştırma ve depolama	12
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	10
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	10
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	9
Eğitim	9
Madencilik ve taş ocaklığı	8
Diğer hizmet faaliyetleri	5
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	5
Gayrimenkul faaliyetleri	2
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1
Genel Toplam	217

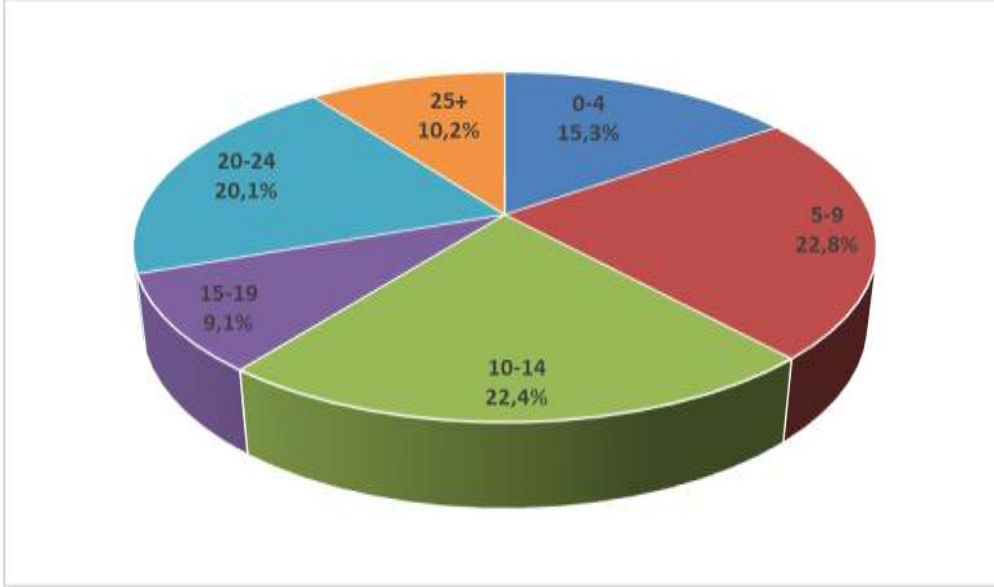
Kaynak: İPA 2017

Karaman ilinde İnşaat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Karaman ilindeki çalışma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 31,7'si İmalat sektöründe yer almaktadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri içerisinde İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin ağırlığı yüzde 30,0'dur. Bu durumda Karaman ilinde İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İmalat sektöründen sonra en fazla işyeri İnşaat sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında il genelinde yer alan işyerlerinin yüzde 18,4'ü bu sektörde bulunmaktadır. Ayrıca yüzde 17,8 olan Türkiye ortalamasının üstünde gerçekleşmiştir. Karaman ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden her 10 işyerinden neredeyse 5i İmalat ve İnşaat sektöründe faaliyet göstermektedir.

En az işyeri Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründe bulunmaktadır. Bununla birlikte bu tablo okunurken Karaman ili düzeyinde 20 ve daha fazla istihdamı olan işyerlerinin araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe işyerinin çalışmada çıkmaması, bu araştırmanın işyeri büyüklük bazlı bir

araştırma olmasındandır. İstihdamı 20'den az olan bir Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe bulunan banka şubesi mevcut olacağından verilerin düşük olması doğaldır.

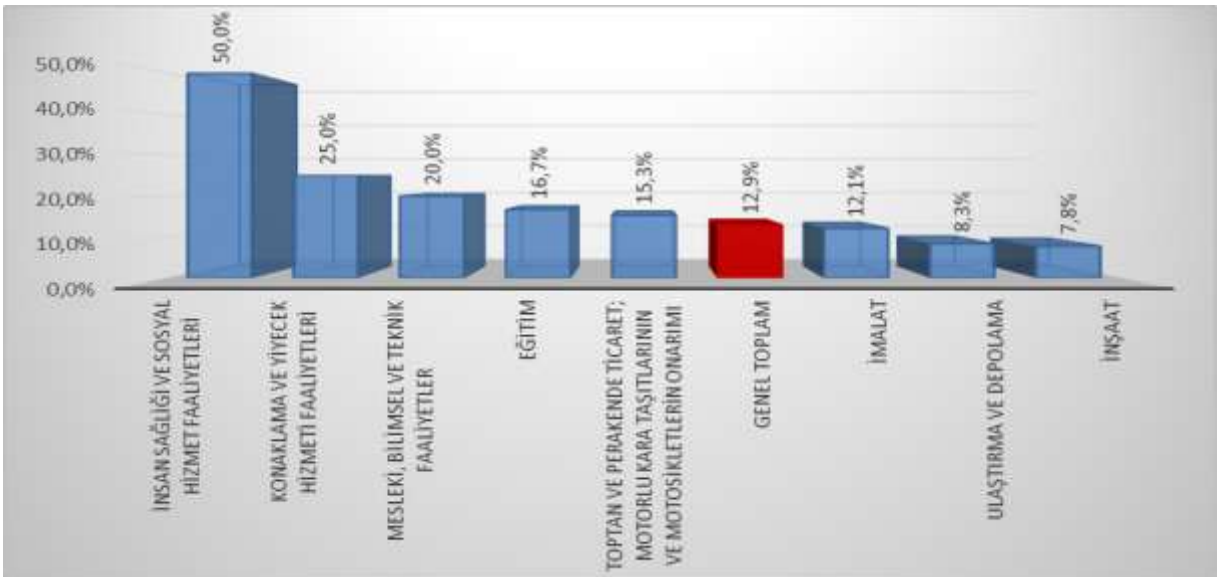
Şekil 1: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2017

Grafik 5'de görüldüğü üzere Karaman ilinde araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 22,8'i 5-9 yaş arasındaki işyerlerinden oluşmaktadır. 10-14 yaş arasında olan işyerlerinin ağırlığı ise yüzde 22,4'tür. İşyerlerinin yaklaşık yarısı 5-14 yaş aralığındadır. Yaklaşık her 5 işyerinden biri ise 20 ve daha fazla yıldır faaliyet göstermektedir.

Şekil 2: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Dağılımı

Kaynak: İPA 2017

İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü Türkiye genelinde part time çalışmada öne çıkmış ve yüzde 36 ile birinci sırada yer almıştır. Karaman ilinde de ülkemizde benzer şekilde, İnsan

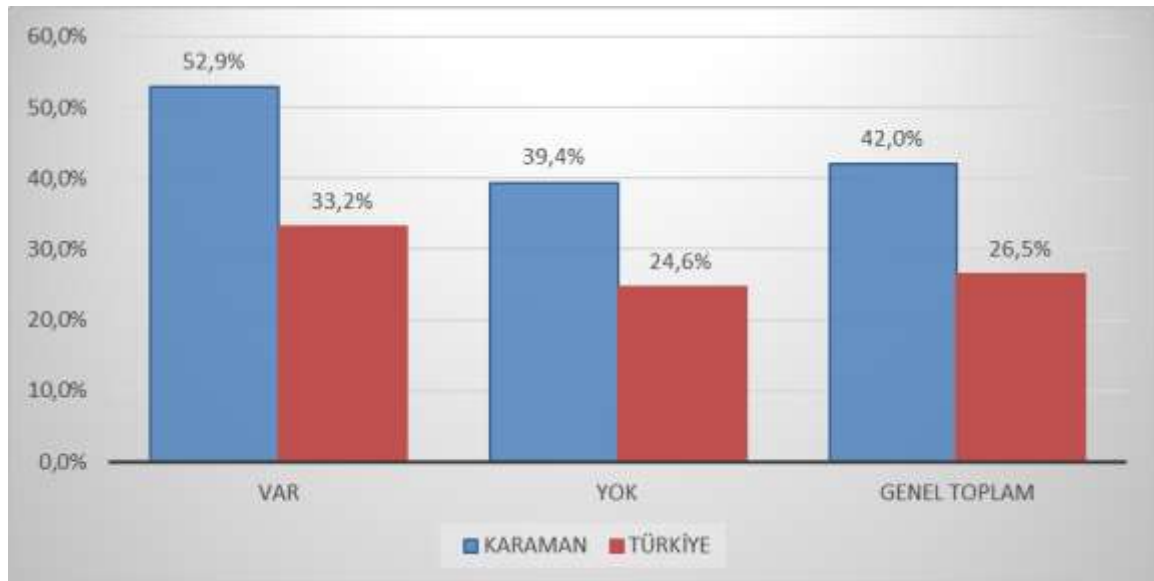
Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 50'sinde part-time çalışan bulunmaktadır. Bununla birlikte işyeri sayısı ile birlikte değerlendirilerek bir veri soyutlaması yapılmak istediğinde, söz konusu sektörde 20+ işyeri sayısının görece az olması (10 işyeri) dikkat edilmesi gereken bir husustur.

Karaman ili genelinde bu oran yüzde 12,9 olarak gerçekleşmiştir. Karaman ilinde ikinci sırada Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü yer almıştır. Bu sektörde işyerlerinin yüzde 25 inde part-time çalışanı bulunmaktadır. Üçüncü sırada ise yüzde 20 ile Mesleki Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörü yer almıştır.

Bu sektörlerde bulunan işyerlerinde part-time çalışan olmasının sebebi bu alanların part-time çalışmaya uygun olmasıdır. Diğer sektörlere bakıldığında, İnşaat sektöründe işgücü part-time çalışma yapma eğilimi daha az bulunmaktadır. Özellikle çalışma şartları ve ücret düzeyi, part-time çalışma yönünde işgücünü sevk etmemektedir.

Part-time çalışmalar, esnek bir çalışma şekli olup işgücü piyasasında kadınlar tarafından oldukça talep edilmektedir. Gerek ailevi yükümlülükler gerekse işgücü piyasasında işverenlerin kadın emeğinden sürekli olarak faydalanabilme yönündeki olumsuz algısı kadınları, part-time şeklinde istihdam biçimlerine yönlendirmektedir. Aşağıdaki şekilde yer alan bar grafikte kadın çalışanların part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki oranı ülkemizde ve Karaman'da çözümlenmektedir.

Şekil 3: Part-Time Çalışma Durumuna Göre Kadın İstihdamı

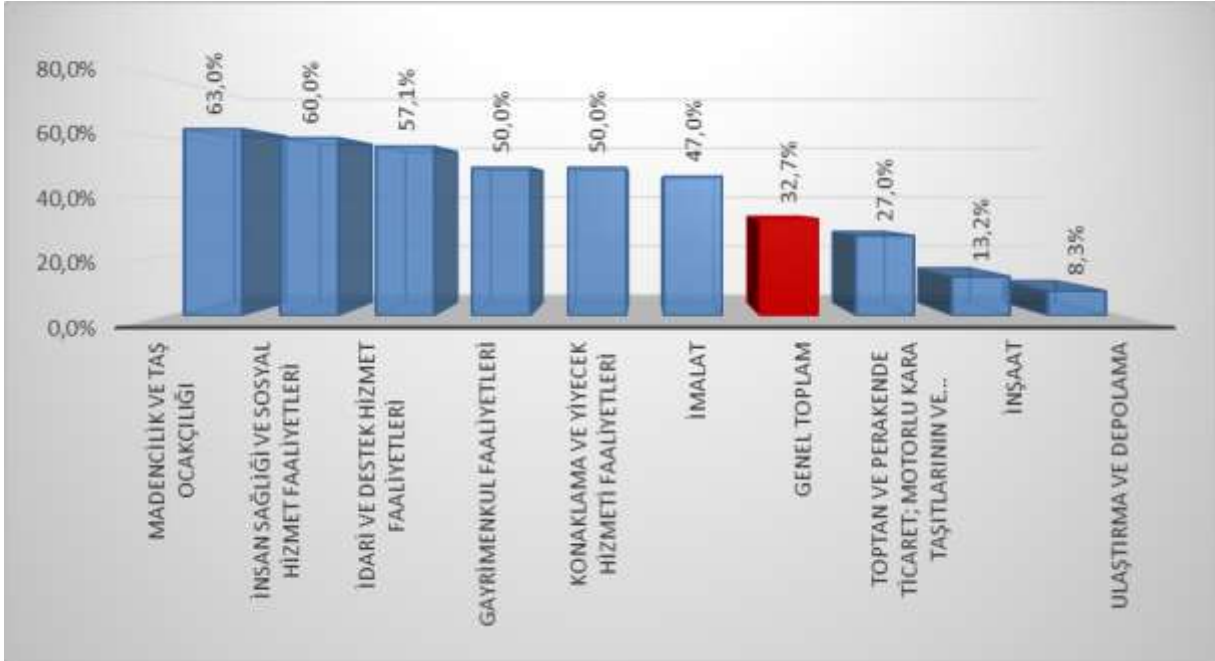

Kaynak: İPA 2017

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların yüzde 26,5'ini kadınlar oluşturmaktayken, grafikten Karaman ilinde bu oranın yüzde 42,0'yle daha yüksek olarak gerçekleştiği anlaşılmaktadır.

Part-time çalışma yapma durumlarına göre Karaman ili verileri incelendiğinde ise bu esnek çalışma şeklini kullanan işyerlerinde çalışanların içinde kadınların oranı yüzde 52,9 iken bu çalışma şeklini kullanmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranı yüzde 39,4 olarak tespit edilmiştir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde part-time çalışma yapan işyerlerinde kadın çalışanların oranı yüzde 33,2 iken bu oran part-time çalışma yapmayan işyerlerinde yüzde 24,6'da kalmıştır. Türkiye'de part-time çalışma kadın istihdamını olumlu etkilemektedir. Karaman ilimizde ise bu durum daha belirgin bir oran ile ortaya çıkmıştır. Kadın istihdamının artırılması için part-time çalışmanın desteklenmesi gerekmektedir.

Şekil 4: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

Kaynak: İPA 2017

Karaman ilinde işyerlerinin yüzde 32,7'sinde vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işyerleri için Türkiye genelinde yüzde 25,7'dir. Karaman ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işyeri Madencilik ve Taş Ocaklığı sektöründe görülmektedir. Bu sektörde faaliyet gösteren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 63,0'ünde vardiyalı çalışma söz konusudur.

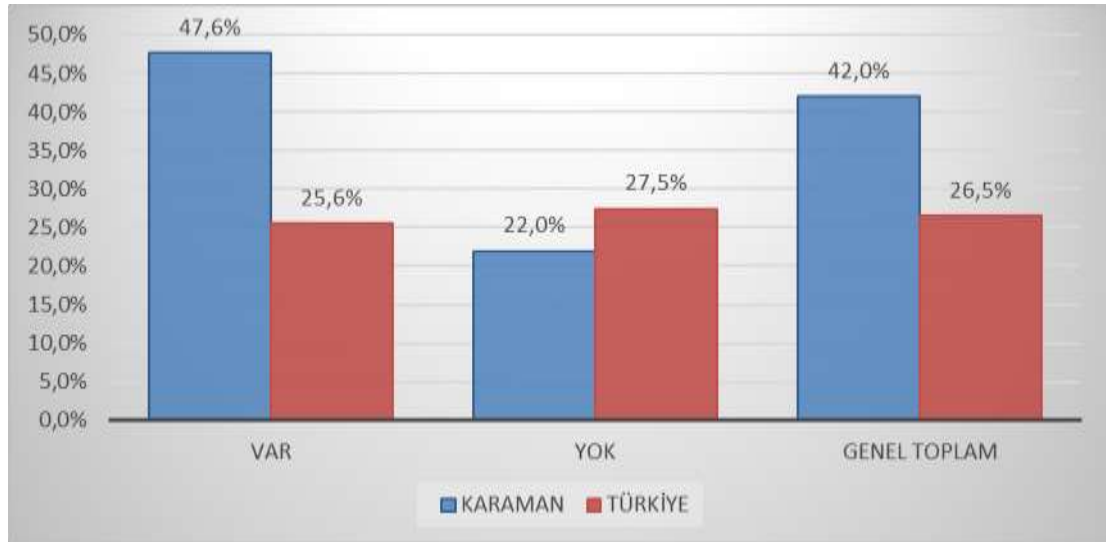
Öte yandan Madencilik ve Taş Ocaklığı sektöründe İPA 2017 kapsamındaki 20+ işyerlerinde işyeri sayısının 8 işyeriyle diğer sektörlerle göre az olması da bu oranın yüksek olmasına sebep olmaktadır.

İlimizde eğitim sektörünün vardiyalı çalışma yapan işyerlerinde yer almadığı görülmektedir. Bunun sebebi eğitim sektöründe bu oranın düşük olmasının nedeni çalışma saatlerinin düzenli olması gerekmesindedir.

Vardiyalı çalışmayı en az yapan iki sektör Ulaştırma ve Depolama sektörleriyle İnşaat sektörüdür. Söz konusu sektörde vardiyalı çalışmanın az yapılmasının nedeni ise işgücünden gün içinde belirli saatlerde verim alınabilmesi olarak söylenebilir.

Karaman ili genelinde vardiyalı çalışma yapma oranının çalışma kapsamında temsil edilen işyeri sayısı ile birlikte değerlendirilmesi durumunda İmalat sektörü ön plana çıkmaktadır. İPA 2017 çalışmasında 20+ işyerlerinde en fazla işyeri ile temsil edilen (69 işyeri) İmalat sektöründe yüzde 47 ile neredeyse her iki işyerinden birinde vardiyalı çalışma söz konusudur.

Şekil 5: Vardiyalı Çalışma Durumuna Göre Kadın İstihdamı

Kaynak:

İPA 2017

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadın işçilerin gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde erkek işgücünün daha fazla çalışması beklendik bir durumdur. Gündüz vardiyalarında bu husus geçerli olmasa da genel olarak erkek işgücü tercihinde bir eğilim söz konusudur.

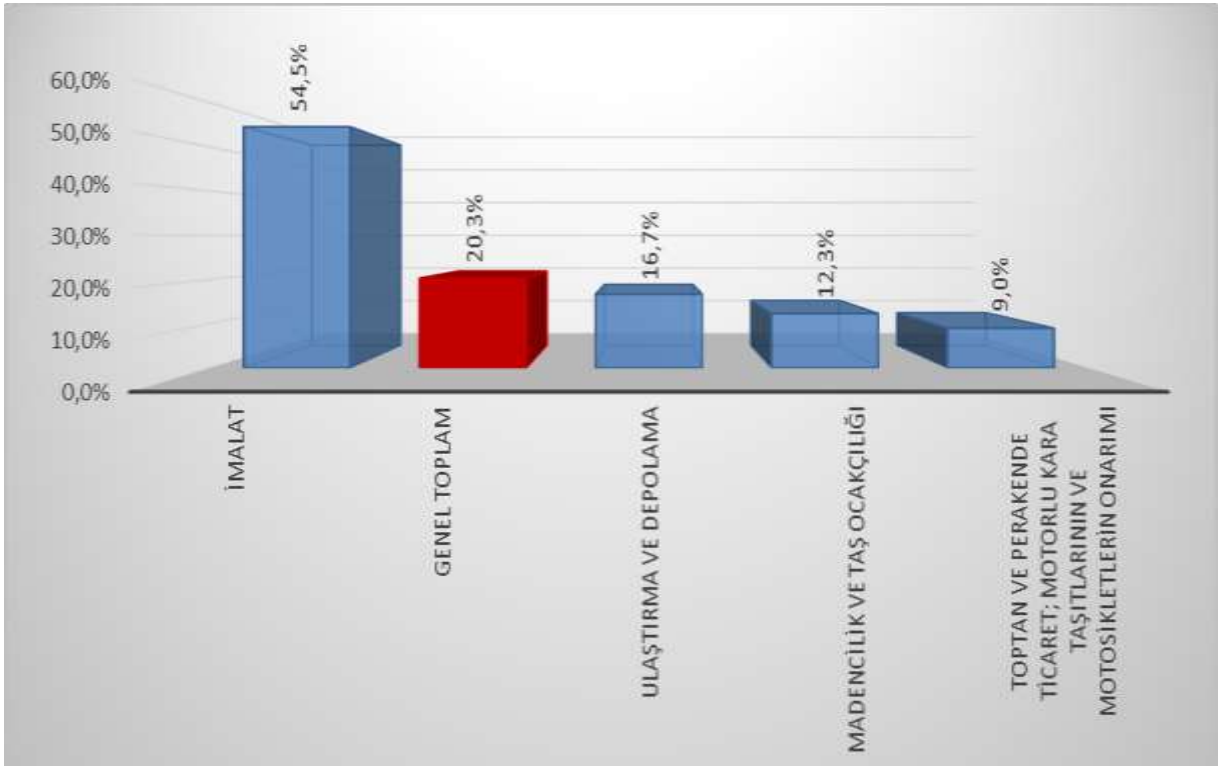
Şekil 9'de söz konusu eğilime ters yönde bir durum olduğu göze çarpmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerleri için kadınların çalışma oranı, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine kıyasla daha fazladır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların neredeyse yarısı (yüzde 47,6'sı)

kadıdır. Vardiyalı çalışmanın yapıldığı yerlerde kadınların oranı Karaman’da (yüzde 47,6) Türkiye’ye (yüzde 25,6) göre daha fazladır.

Karaman’da ise vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise her 5 çalışandan biri (yüzde 22,0’lik oranla) kadındır. Bu işyerlerinde erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadınların çalışma durumlarında belirgin bir fark bulunmamaktayken, Karaman’da vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerindeki çalışanlarda kadınların oranı (yüzde 22), vardiyalı çalışma yapılan işyerlerindeki oranın (yüzde 47,6) yarısının altında kalmıştır.

Şekil 6: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı

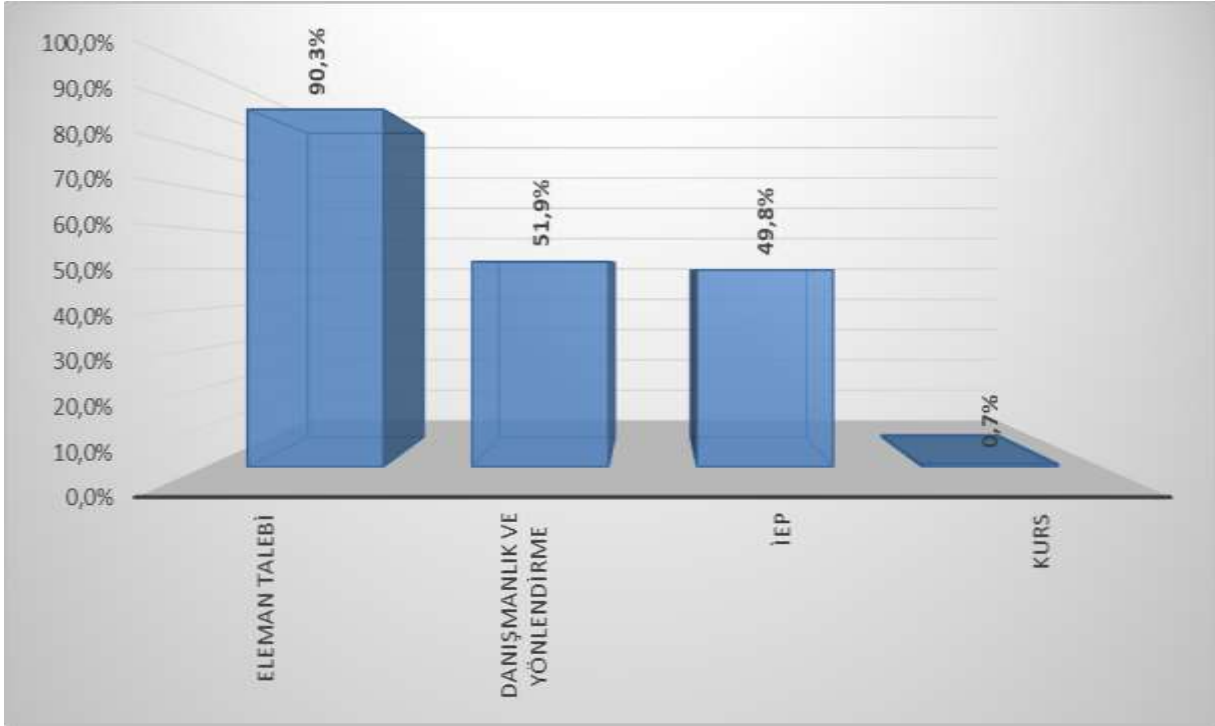

Kaynak: İPA 2017

Karaman ilinde İPA 2017 kapsamındaki 17 sektörden 4 sektörde bulunan işyerleri ihracat yapmaktadır. İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 54,5’i ihracat yapmaktadır. Bu sektör ihracat yapma oranı anlamında Karaman ili ortalamasına (yüzde 20,3) göre oldukça yüksek bir seviyededir.

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 24,1’i ihracat yapmakta ve Karaman ilinde olduğu gibi ilk iki sektör olarak yüzde 55,2 ile İmalat sektörü ön plana çıkmaktadır.

Şekil 7: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Kaynak: İPA 2017

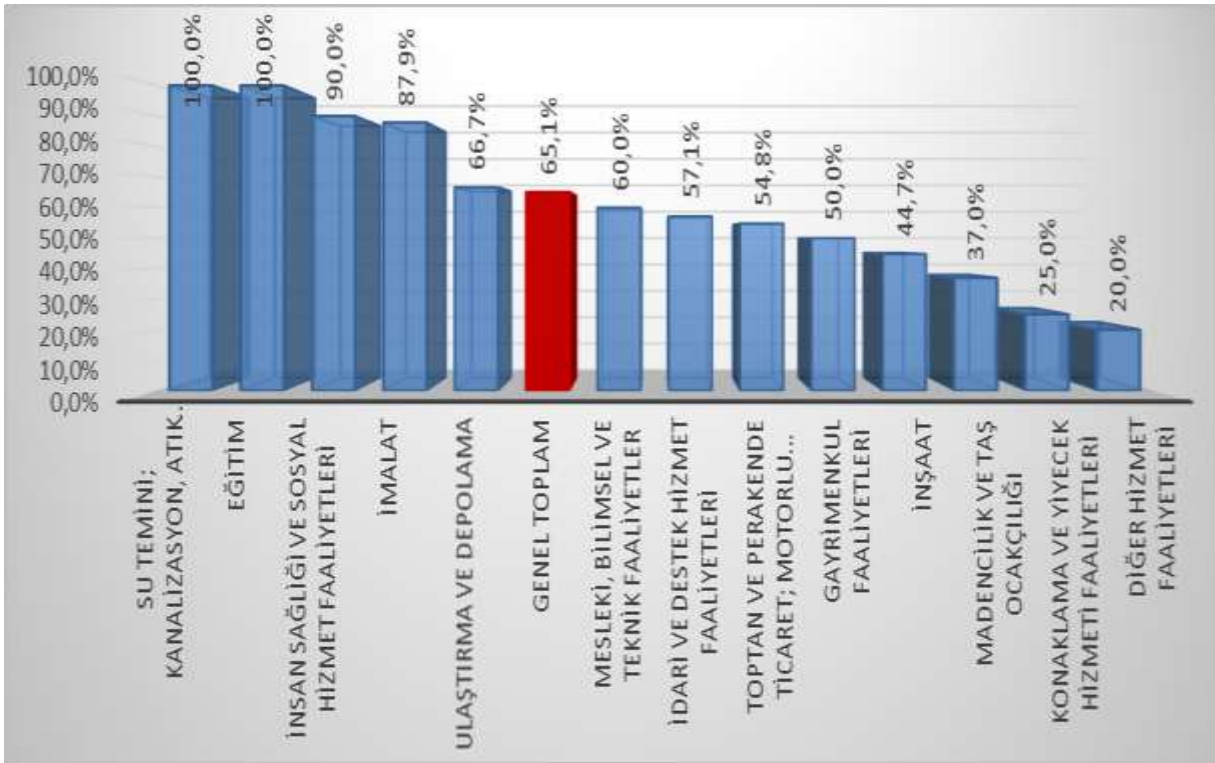
Karaman'da İPA 2017 referans dönemi itibariyle çalışma kapsamındaki işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden faydalanma durumu hakkında veriler yer almaktadır. Değerlendirme yapılırken, İŞKUR hizmetinden faydalanan işyeri sayısının her İŞKUR hizmeti için aynı olmadığı ve bir işyerinin birden fazla İŞKUR hizmetinden faydalanmasından dolayı dikey toplamların yüzde 100'ü geçebileceği göz ardı edilmemelidir.

Karaman ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 65,1'u aşağıdaki tablodan da görülebileceği üzere İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Türkiye genelinde ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 55,4 olarak gerçekleşerek, bu oran Karaman ili için Türkiye ortalamasının üstünde seyretmektedir.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olan bu işyerleri ise ilimizde yukarıdaki histogramda da görülebileceği üzere her 100 işyerinden 90'ı Eleman Talebi hizmeti almıştır. İşyerlerinin yüzde 51,9'u Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetimizden yararlanmıştır.

İşgücü temin güçlüğünde *işyeri odaklı çözümlerde mikro ölçekte* en kapsamlı işgücü piyasası düzenleme enstrümanımız olan İşbaşı Eğitim Programlarında ise ilimizde işyerlerin yüzde 49,8'i İŞKUR ile iletişime geçmişlerdir.

Şekil 8: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Kaynak: İPA 2017

Şekil 12’de ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Karaman ilinde Su temini sektörü ile Eğitim sektöründe yer alan ve İPA 2017 kapsamında etüd edilen işyerlerinin tamamının İŞKUR hizmetlerinden faydalanmakta olduğu görülmektedir.

İlin en çok işyerine sahip olan lokomotif sektörü İmalatta ise bu oran il geneli olan yüzde 65,1’in üstünde kalarak yüzde 87,9 olarak kayıtlara geçmiştir. İlin diğer önde gelen sektörlerinden olan İnşaat sektöründe bu oran yüzde 44,7, Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe ise yüzde 54,8 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 2: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerleri (Sektörler-İŞKUR Hizmeti)

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs
İmalat	1,4%	60,4%	94,8%	44,9%	-	1,7%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	-	50,8%	89,1%	65,7%	-	-
İnşaat	-	47,0%	82,4%	47,1%	-	-
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	-	55,6%	100%	55,6%	-	-
Eğitim	-	-	100%	83,3%	-	-
Ulaştırma ve depolama	-	25,0%	75,0%	12,5%	-	-
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	-	50,0%	100%	50,0%	-	-
Madencilik ve taş ocakçılığı	-	66,7%	33,3%	-	-	-
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	-	100%	100%	33,3%	-	-
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	-	50,0%	50,0%	100%	-	-
Gayrimenkul faaliyetleri	-	-	100%	-	-	-
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	-	100%	100%	100%	-	-
Diğer hizmet faaliyetleri	-	100%	100%	100%	-	-
Genel Toplam	-	51,9%	90,3%	49,8%	-	0,7%

Kaynak: İPA 2017

Yukarıdaki tabloda İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin sektörlere ve faydalandıkları İŞKUR hizmetine göre oransal verileri yer almaktadır. Tablo çerçevesinin genel toplamın yüzde 65,1'i olduğu göz ardı edilmemelidir.

İlimizdeki işyerlerimizden İPA 2017 kapsamında ziyaret edilen işyerleri arasında Kısa Çalışma Ödeneği hizmetimizden herhangi bir işyerinin faydalanmadığı, Çalışanlara Yönelik Eğitim hizmetimizden ise İmalat sektöründe yer alan bir işyerinin faydalandığı görülmüştür. Kurs hizmetimizden de yine İmalat sektöründe faydalanma oranının yüzde 1,7 olduğu kayıtlara yansımıştır.

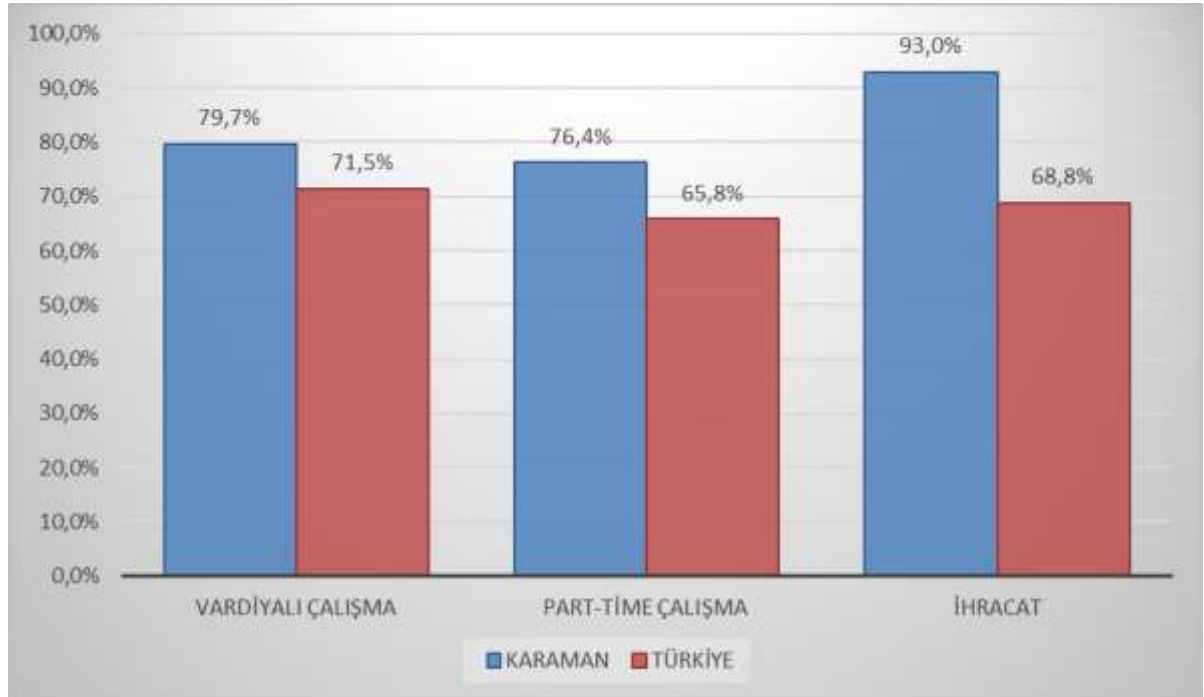
Karaman ilinde katma değer üretiminde ve istihdamda lokomotif sektör olan imalat sektörü İŞKUR hizmetlerinden yararlanma başlığında tahlil edildiğinde; İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin yüzde 94,8'inin Eleman Talebi hizmetimizden faydalandığı anlaşılmaktadır. İkinci sırada Danışmanlık ve Yönlendirme (yüzde 60,4), üçüncü sırada da İşbaşı Eğitim Programı (yüzde 44,9) yer almaktadır.

İPA 2017'ya katılımında işyeri sayısı bakımından ikinci sırada yer alan (40 işyeri) İnşaat sektöründe ise ilk sırada yüzde 82,4 ile Eleman talebi, ikinci sırada yüzde 47,1 ile İş Başı Eğitim üçüncü sırada ise yüzde 47,0 ile Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetimizden yararlanma durumu söz konusudur.

Toptan ve Perakende sektöründe ise ilk sırada yüzde 89,1 ile Eleman talebi, ikinci sırada yüzde 65,7 ile İş Başı Eğitim üçüncü sırada ise yüzde 50,8 ile Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetimizden yararlanma durumu söz konusudur.

Böylece İPA 2017'ye katılımında işyeri sayısı bakımından yüzde 67'lik kısmı alan ilk üç sektörde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan iş yerlerinin en çok yararlandıkları üç hizmetimiz Eleman Talebi, Danışmanlık ve Yönlendirme ile İş başı Eğitimi aynı kombinasyondadır. İlimizde işyeri ağırlığını yoğun olarak elinde tutan bu üç sektör İŞKUR'dan eleman talebinde bulunarak personel ihtiyacını karşılamaya çalışmaktadır.

Şekil 9: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Özellikleri

Kaynak: İPA 2017

Şekil 13'de ise işyerlerinin vardiyalı çalışma, part-time çalışma ve ihracat yapma durumlarına göre işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları Karaman ili ve Türkiye geneli karşılaştırması yapılarak incelenmiştir.

Türkiye genelinde vardiyalı çalışma yapan işyerlerinin yüzde 71,5'i İŞKUR hizmetlerinden yararlanmaktadır. Karaman ilinde ise bu oran yüzde 79,7 ile Türkiye ortalamasının üstünde

gerçekleşmiştir. Karaman ilindeki araştırma kapsamına giren tüm işyerlerinin yüzde 32,7'si vardiyalı çalışma yapmaktadır.

Karaman ilinde işyerlerinin yüzde 20,3'ü ihracat yaparken, bu işyerlerinin yüzde 93'ü İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Söz konusu oran Türkiye genelinin altındadır.

Karaman ilinde part-time çalışma yapılan işyerlerinin (yüzde 12,9) yüzde 76,3'ü İŞKUR hizmetlerinden yararlanmaktadır. Bir başka ifadeyle ilimizde partime çalışma yapan her dört işyerinden üçü İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Türkiye genelinde bu oran % 65,8 düzeyindedir.

Mevcut İstihdam

Karaman ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Karaman ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 19 bin 331 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 11 bin 210 çalışan erkeklerden(yüzde 58), 8 bin 121 çalışan ise kadınlardan (yüzde 42) oluşmaktadır.

Tablo 3: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Kadın	Erkek	Toplam
İmalat	6.779	7.737	14.516
Toptan ve Perakende Ticaret	180	826	1.006
İnşaat	82	834	916
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	293	453	746
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	326	251	577
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	5	389	394
Eğitim	221	157	379
Ulaştırma Ve Depolama	48	296	344
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	133	115	248
Diğer Hizmet Faaliyetleri	34	37	71
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	17	44	61
Gayrimenkul Faaliyetleri	2	57	59
Su Temini ve Kanalizasyon	1	14	15
Genel Toplam	8.121	11.210	19.331

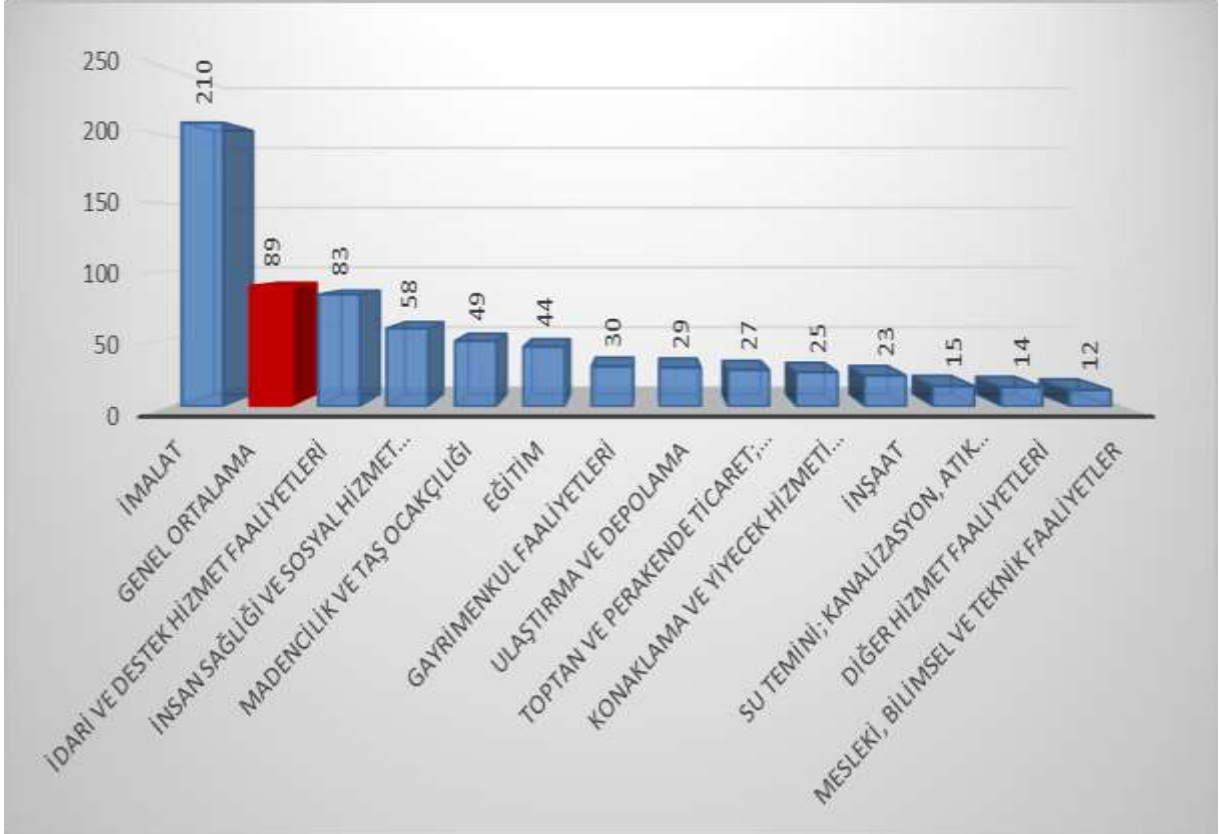
Kaynak: İPA 2017

Sektörlere göre dağılımda ise; Karaman ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışan her dört kişiden üçü İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. Daha önce de ifade edildiği gibi, imalat

sektörünün Karaman ili için önemi bu verilerden de anlaşılmaktadır. Erkeklerde yüzde 53 oranında, kadınlarda ise yüzde 47 oranında İmalat sektöründe istihdam edilme durumu söz konusudur. Toplam çalışan sayıları içinde ise imalat sektöründe çalışma oranı yüzde 75 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 15 incelendiğinde İmalat, Konaklama ve Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde kadın çalışan sayısının erkek çalışan sayısına yakın olduğu görülmektedir.

Şekil 10: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

Kaynak: İPA 2017

Yukarıdaki şekil 14'da Karaman ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerindeki ortalama çalışan sayıları gösterilmiştir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 89 kişi istihdam edilmektedir. Sektörler özelinde incelendiğinde; ortalama çalışan sayısı en ili ortalamasının da üzerinde olacak şekilde 210 ile İmalat sektöründe bulunmaktadır.

İl ortalamasını; İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri 83 kişi, İnsan Sağlığı 58 ve üçüncü sırada Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründe 49 kişiyle takip etmektedir.

İl genelindeki çalışan sayıları, sektörlerden sonra meslek grubu bazında da tablo 16'deki veriler üzerinden değerlendirilebilir.

Tablo 4: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grupları	Kadın	Erkek	Toplam
SANATKÂRLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	3.967	4.138	8.105
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	2.482	3.552	6.035
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	417	948	1.365
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	388	747	1.135
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	438	581	1.019
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	234	500	734
TEKNİSYENLER, TEKNİKLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	165	538	704
YÖNETİCİLER	30	149	178
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	-	57	57
Genel Toplam	8.121	11.210	19.331

Kaynak: İPA 2017

Karaman ilinde 20 ve üzeri sayıda istihdamı olan işyerlerinde çalışanların yüzde 42'si zanaatkarlar meslek grubunda, yüzde 31'i operatörler meslek grubunda yer almaktadır. Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubunda çalışanlar toplam çalışanların içerisinde üçüncü sırada bulunmaktadır.

Tablo cinsiyetler kırılımında analiz edildiğinde; zanaatkarlar meslek grubunda çalışanların yüzde 51'i erkek, yüzde 49'u kadın çalışanlardan oluşmaktadır. Bu durumun yüzde 38,2'si bu meslek grubunda bulunmaktadır. İkinci sırada yer alan operatörler meslek grubunda ise yüzde 58 erkek, yüzde 42 kadın yer almaktadır.

Bisküvi imalat işçisi mesleği, TMS'de 7512,25 meslek koduyla zanaatkarlar; unlu mamuller paketleme işçisi ise 8183,07 meslek koduyla operatörler meslek grubunda yer almaktadır.

Anılan meslekler her ne kadar da TMS'de nitelik gerektirmeyen mesleklerde sayılmamışsa da, nitelik (quality) veya 'görece' beceri (skill) gerektirmemektedir.

Ayrıca TMS'de her ne kadar zanaatkarlar veya operatörler grubunda sayılsalar da, anılan meslekler çabuk öğrenilen ve zihinsel işgücü yeterliliğinden çok bedensel işgücü yeterliliğine dayalı meslekler olduğunu anımsatmakta fayda bulunmaktadır.

Çalışan sayısının en az olduğu meslek grubu ise Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları olmuştur. Karaman ilinin sosyo-ekonomik yapısında ormancılık ya da tarımsal faaliyet anlamında önemli bir ağırlıkta istihdam gerçekleşmemiştir.

Tablo 5: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

İşyeri Yaşı (Yıl)	Kadın	Erkek	Toplam
0-4	1.459	1.511	2.971
5-9	426	1.223	1.649
10-14	505	1.330	1.835
15-19	1.153	950	2.103
20-24	2.431	3.647	6.078
25+	2.148	2.549	4.697
Genel Toplam	8.121	11.210	19.331

Kaynak: İPA 2017

Tablo 17’de ise çalışanların istihdam edildiği işyerlerinin yaş bilgileri bulunmaktadır. İlimizde 1993-1997 yılları arasında kurulmuş ve halen iktisadi faaliyetine devam eden 20+ istihdamlı işyerleri en çok sayıda istihdamı barındırmaktadır. Öyle ki, ilimizde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışan işçilerin yüzde 31’i 20-24 yaş grubundaki işyerlerinde çalışmaktadır.

Kadın istihdamı göz önüne alındığında kadın istihdamının baskın olduğu tek aralık 15-19 yaş arasındadır.

İstihdamda bulunanların yüzde 55’le büyük bir çoğunluğu 20 ve üzeri yaştaki işyerlerinde çalışmaktadır. Bu durumda yaşlı işyerlerinin Karaman ilinde piyasada önemli bir yere sahip olduğunu söylemek yerinde olacaktır.

Tablo 6: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Toplam	Kadın	Erkek
BİSKÜVİ İMALAT İŞÇİSİ	BİSKÜVİ İMALAT İŞÇİSİ	BİSKÜVİ İMALAT İŞÇİSİ
ÇİKOLATA İMAL İŞÇİSİ	ÇİKOLATA İMAL İŞÇİSİ	TEMİZLİK GÖREVLİSİ
GOFRET İMALAT İŞÇİSİ	GOFRET İMALAT İŞÇİSİ	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	BİSKÜVİ DÜZELTME İŞÇİSİ
BİSKÜVİ DÜZELTME İŞÇİSİ	ÇİKOLATA VE KAKAOLU KREMA HAMURU ÜRETİM OPERATÖRÜ	ÇİKOLATA İMAL İŞÇİSİ
ÇİKOLATA VE KAKAOLU KREMA HAMURU ÜRETİM OPERATÖRÜ	BİSKÜVİ DÜZELTME İŞÇİSİ	AMBALAJ MAKİNESİ OPERATÖRÜ (BİSKÜVİ)
BESLEME İŞÇİSİ (BİSKÜVİ)	BESLEME İŞÇİSİ (BİSKÜVİ)	GOFRET İMALAT İŞÇİSİ
DİĞER FIRINCILAR, PASTACILAR VE ŞEKERLEME İMALAT İŞÇİLERİ	DİĞER FIRINCILAR, PASTACILAR VE ŞEKERLEME İMALAT İŞÇİLERİ	ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	AMBALAJ MAKİNESİ OPERATÖRÜ (BİSKÜVİ)	BESLEME İŞÇİSİ (BİSKÜVİ)
AMBALAJ MAKİNESİ OPERATÖRÜ (BİSKÜVİ)	KREMA BASMA MAKİNESİ OPERATÖRÜ (BİSKÜVİ)	MADENCİ (GENEL)

Kaynak: İPA 2017

Tablo 18’de ise Karaman ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışılan meslekler incelenmiştir. Özellikle ilk yedi mesleğin cinsiyetler bazında aynı olması ilin üretim yapısında söz konusu mesleklerin *cinsiyet bağımsız emek yoğun özelliğinden* kaynaklanmaktadır. Bisküvi İmalat İşçisi, Çikolata İmal İşçisi ve Gofret İmalat İşçisi mesleği hem kadınlar hem de erkek çalışanlar arasında en fazla çalışılan ilk üç mesleği oluşturmaktadır.

AÇIK İŞLER

‘Açık işler, referans dönemi içerisinde işyerlerinin eleman ihtiyacı duyduğu (açık işlere) meslekler *mevcut işgücü talebi hakkında değerlendirme yapılmasına* imkân sunan önemli bir göstergedir. Açık iş oranlarının bilimsel yollarla temini, takibi ve yorumlanması; işgücünün üretime yönlendirildiği, işsizliğin doğal sınırlarına çekildiği bir işgücü piyasası işleyişini sağlayamaya yöneliktir. Böylelikle makroekonomik mercekte, vergilerimizin (kamu malının) ve özel sektör yatırımlarının en verimli çıktılarını sağlayacağı yerel ve ülke geneli bir iktisadi büyüme ile kalkınma bileşende yer alması kolaylaşmaktadır.

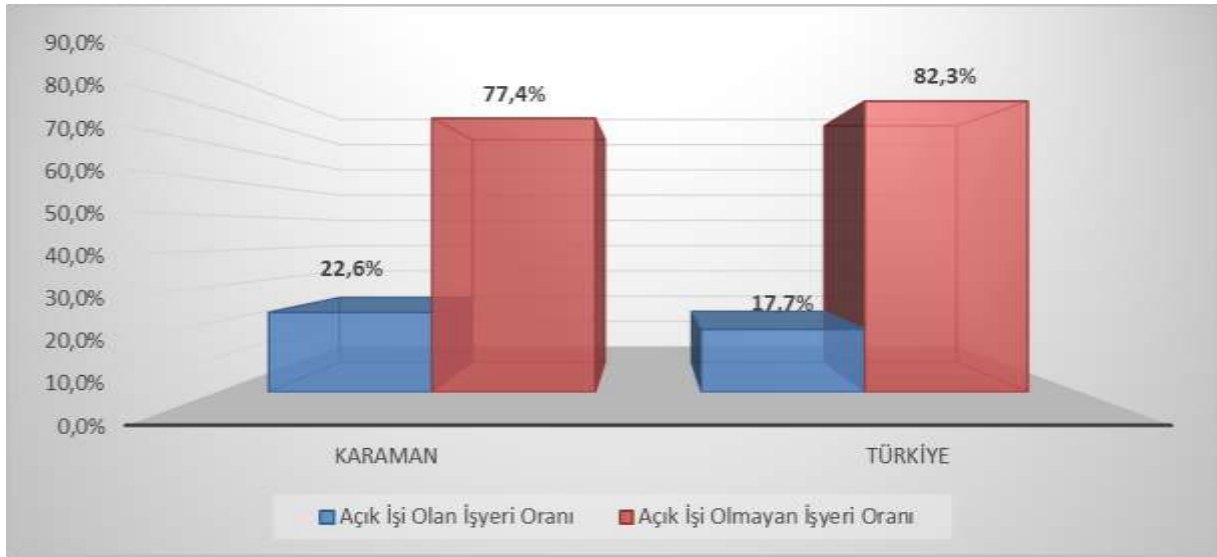
Bu sebeple işsizlik oranının öngörülmesi ve gereken önlemlerin vakitlice alınması anlamında açık iş oranının tahlili oldukça önemlidir. Bu anlamda İŞKUR 2012 yılından beri oldukça önemli bir kamusal görevi üstlenmiş bulunmaktadır.⁹ İşgücü piyasasındaki devamlılık göz önünde bulundurulduğunda, önümüzdeki dönemde işgücü piyasasının açık iş talebini ortaya koyması anlamında bu bölümde yapılan inceleme oldukça kıymetlidir.

İki önceki paragrafta ifade edildiği gibi, açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yönleltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve İşyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

⁹ İŞKUR tarafından açık iş oranının ülke geneli belirlenmesine yönelik olarak yıllık olarak yapılan işgücü piyasası talep araştırmalarından (IPA) bağımsız bir araştırma daha yürütülmektedir. Açık İş İstatistikleri Araştırması (AİİA) olarak adlandırılan ve yılda 4 panel yapılan söz konusu araştırma ilk olarak Kasım 2014’te gerçekleştirilmiştir.

Şekil 11: Açık İşi Olan İşyeri Oranı

Kaynak: İPA 2017

Karaman ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 22,6'sında açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 17,7 olarak gerçekleşmiştir. Karaman ilinde 49 işyerinden 274 kişilik açık iş tespit edilmiş olup, sektörlere göre açık iş sayıları tablo 19'da gösterilmiştir.

Tablo 7: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı

Sektörler	Açık İş Sayısı
İmalat	201
İnşaat	21
Toptan ve perakende ticaret	15
Eğitim	14
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	13
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	6
Ulaştırma ve depolama	2
Diğer hizmet faaliyetleri	2
Genel Toplam	274

Kaynak: İPA 2017

Karaman ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 274 kişilik açık işin yüzde 73'üne tekabül eden 201 kişilik kısmı İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektörler ise İnşaat, Toptan ve Perakende Ticaret, Eğitim ile İdare ve Destek hizmetleri sektörleridir. Öte yandan, İnsan Sağlığı, Gayrimenkul Faaliyetleri, Su Temini, Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörleri ile Konaklama şeklinde sıralanan 5 sektörde İPA 2017 kapsamında Karaman ilinde herhangi bir açık iş beyanı alınmamıştır.

Tablo 20’de ise sektörler özelinde açık iş oranları ile ilgili sektördeki işyerlerinin açık iş verme oranları gösterilmiştir.

Tablo 8: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı

Sektörler	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşyeri Oranı
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	9,0%	60,0%
Eğitim	3,6%	40,9%
Diğer hizmet faaliyetleri	2,7%	20,0%
İnşaat	2,3%	18,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1,7%	16,7%
Toptan ve perakende ticaret;	1,4%	16,7%
İmalat	1,4%	14,3%
Ulaştırma ve depolama	0,6%	13,2%
Genel Toplam	1,4%	22,6%

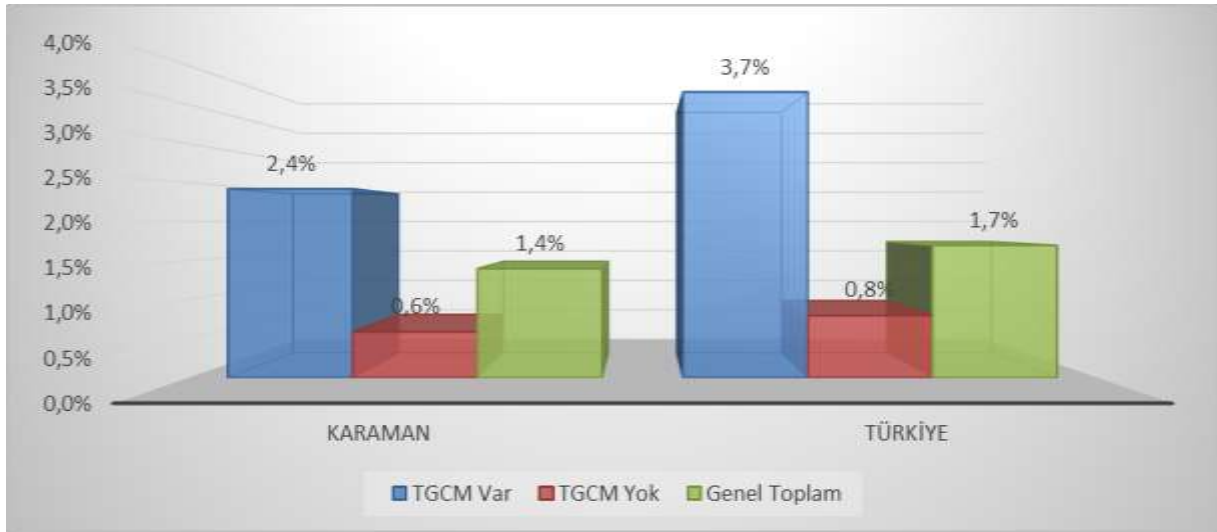
Kaynak: İPA 2017

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 20’den de görüleceği üzere Karaman ilinde açık iş oranı yüzde 1,4 olarak tespit edilmiş olup, bu oran Karaman ilindeki 20+ istihdamlı işyerleri bağlamında her 986 kişilik dolu kadronun yanında 14 kişilik doldurulmayı bekleyen kadronun bulunduğu anlamına gelmektedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 9,0 ile Mesleki Faaliyetler sektörü olarak tespit edilmiştir.

Bununla birlikte açık iş oranları hesaplanırken Mesleki Faaliyetler sektöründe 61 kişinin istihdam edildiği 6 kişilik açık iş beyanı olduğu ve söz konusu sektörde 20+ istihdamda 5 işyerinin bulunduğu göz ardı edilmemelidir.

Açık iş verme oranında da yine Mesleki Faaliyetler sektörü yüzde 60’lık oranla ön plana çıkmıştır. Öte yandan ilimizde özel olarak İmalat ve İnşaat sektörü mercek altına alınacak olursa; imalat sektöründe açık iş oranı ilimizin açık iş oranı ile aynı olup imalat sektöründe yer alan 69 işyerinden 10 unda (yüzde 14,3) açık iş beyanı mevcutken inşaat sektöründe açık iş oranı il oranının üstünde yüzde 2,3’tür ve inşaat sektöründe 20+ istihdamlı olan 40 işyerinin 7 sinde açık iş beyanı söz konusudur.

Şekil 12: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları

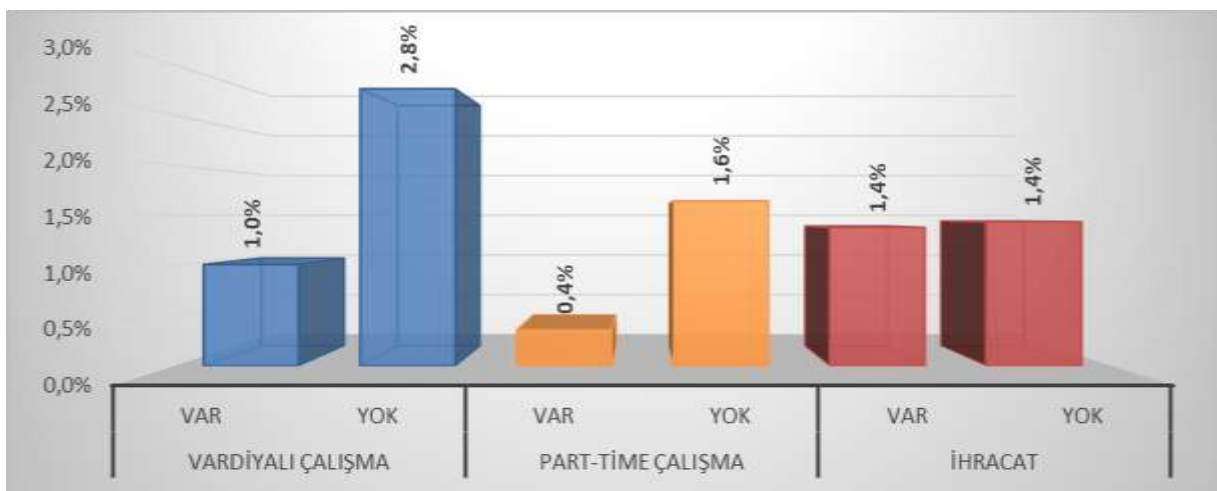

Kaynak: İPA 2017

Karaman ilinde ihtiyaç duydukları mesleklerin temininde güçlük çektiğini bildiren işyerlerinin açık iş oranı yüzde 2,4; teminde güçlük çekmeyen işyerlerinin açık iş oranı ise yüzde 0,6 olarak gerçekleşmiştir. Karaman ilinin bu oranları Türkiye ortalamasının altında kalmıştır.

Teminde güçlük çeken işyerlerinde doldurulmayı bekleyen boş pozisyonların daha çok olması doğaldır. İşverenlerin ihtiyaç duydukları alanlarda talep ettiği personeli muhtelif nedenlerle istihdam edememesi bir anlamda söz konusu kadronun boş kalması anlamına gelecektir. Bu durum işyerindeki yapısal sorunlarla ilgili olabileceği de göz önünde bulundurulması gereken bir faktördür.

Şekil 13: İhracat, Part-Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları

Kaynak: İPA 2017

Karaman ilinde vardiyalı çalışma yapan 20+ istihdamlı işyerlerinin açık iş oranı yüzde 1,0, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 2,8 olarak tespit edilmiştir. Part-time çalışma yapılan işyerlerinde ise açık iş oranı yüzde 0,4, yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1,6'dır. İşyerinde

ihracat yapılma durumu ile açık iş oranı ilişkisi çözümlemesindeyse hem ihracat yapan, hem de yapmayan işyerlerinde açık iş oranı yüzde 1,4 olarak kayıtlara geçmiştir.

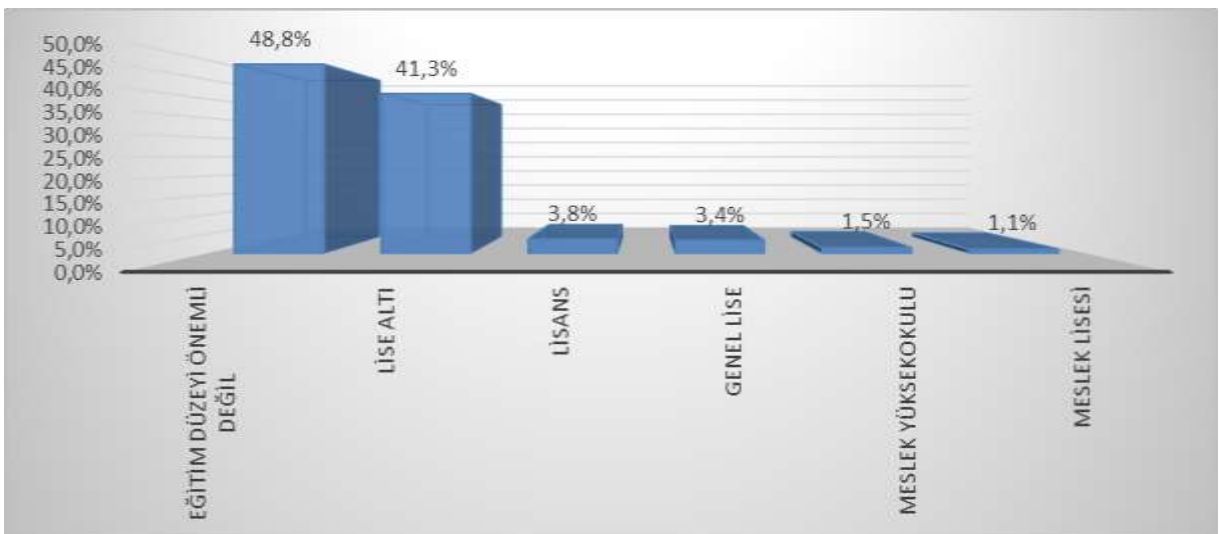
Şekil 14: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

Kaynak: İPA 2017

Yukarıdaki şekil 18’de ise Karaman ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde işverenlerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Açık işlerin yüzde 40’ında işverenlerin erkek işgücü talebi ortaya çıkmaktadır. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise oldukça düşük düzeyde kalmış ve bu oran yüzde 20 olarak tespit edilmiştir. İşverenlerin açık işlerinin geriye kalan yüzde 40’lık kısmında ise cinsiyet önem arz etmemektedir. Bu oranlar işverenlerin tercihini analiz etmek anlamında tek başına yeterli olmamakta, açık işlerde daha çok hangi meslekte ve hangi beceri düzeyinde talebin olduğu cinsiyet analizinde özellikle gerekli görülmektedir.

Şekil 15: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

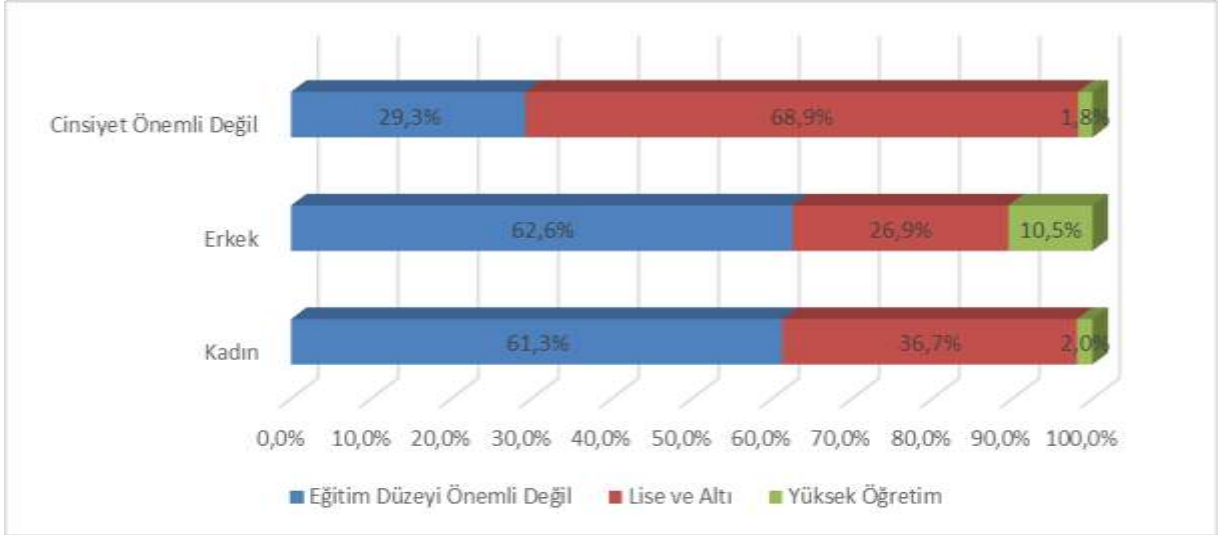

Kaynak: İPA 2017

İşverenlerin ihtiyaç duyduğu ve muhtelif açık iş arama kanallarını kullanarak işgücü talebini ilettikleri açık işlerinde asgari eğitim düzeyi de önemli bir tarafı oluşturmaktadır.

Karaman ilindeki açık işlerin yüzde 48,8'inde işverenler için eğitim düzeyi önemli, değildir. En fazla oranda ikinci sırada bulunan eğitim düzeyi ise yüzde 41,3 lise altı seviyesi olarak görülmektedir. Açık işlerde en az talep edilen eğitim seviyesi ise yüzde 1,1 ile meslek lisesidir.

Şekil 16: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2017

Şekil 20'de görüleceği üzere lise ve altı seviyesi genel olarak ağırlıkta talep edilmiştir. Kadın ve erkek işgücü talebi için bir değerlendirme yapılacak olursa; kadınlarda erkeklerde yaklaşık olarak yüzde 60'lık oranlarla eğitim düzeyi önemli değilken; cinsiyetin önem arz etmediği açık işlerde yaklaşık yüzde 69 oranla en çok aranan eğitim seviyesi lise ve altı işgücü talep edilmiştir. Grafikte öne çıkan bir diğer husus da; açık işlerde erkeklerde yükseköğretim seviyesindeki işgücü talepleri; gerek kadınlara yönelik açık işlerde gerek cinsiyet tercihinin söz konusu olmadığı açık işlere göre daha fazladır.

Açık işlerdeki eğitim talepleri cinsiyete göre farklılaşabildiği gibi sektörel düzeyde de birtakım hususları öne çıkarmaktadır. Bazı sektörlerde yüksek düzeyde bir eğitim talebinde bulunulmaktayken bazılarında da işverenler nezdinde herhangi bir eğitim düzeyi talebinde bile bulunulmamaktadır.

Tablo 21'de Karaman ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerde sektörlere göre talep edilmiş olan eğitim düzeylerine ait veriler bulunmaktadır.

Tablo 9: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Sektörler	Eğitim Seviyesi Önemli Değil	Lise ve Altı	Yüksek Öğretim
İmalat	50,5%	46,9%	2,6%
İnşaat	55,0%	40,0%	5,0%
Toptan ve perakende ticaret	46,2%	38,5%	15,4%
Eğitim	-	100%	-
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	100%	-	-
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	-	-	100%
Ulaştırma ve depolama	50,0%	50,0%	-
Diğer hizmet faaliyetleri	-	100%	-
Genel Toplam	48,8%	45,9%	5,3%

Kaynak: İPA 2017

İşyerlerinden alınan açık işlerin tamamı için yükseköğretim seviyesinde talep verilen sadece bir sektör bulunmaktadır. Bu sektör Mesleki Faaliyetleri sektörüdür. Anılan iktisadi faaliyet kolunun tam aksine İdari Faaliyetlerde eğitim düzeyi önem arz etmemektedir.

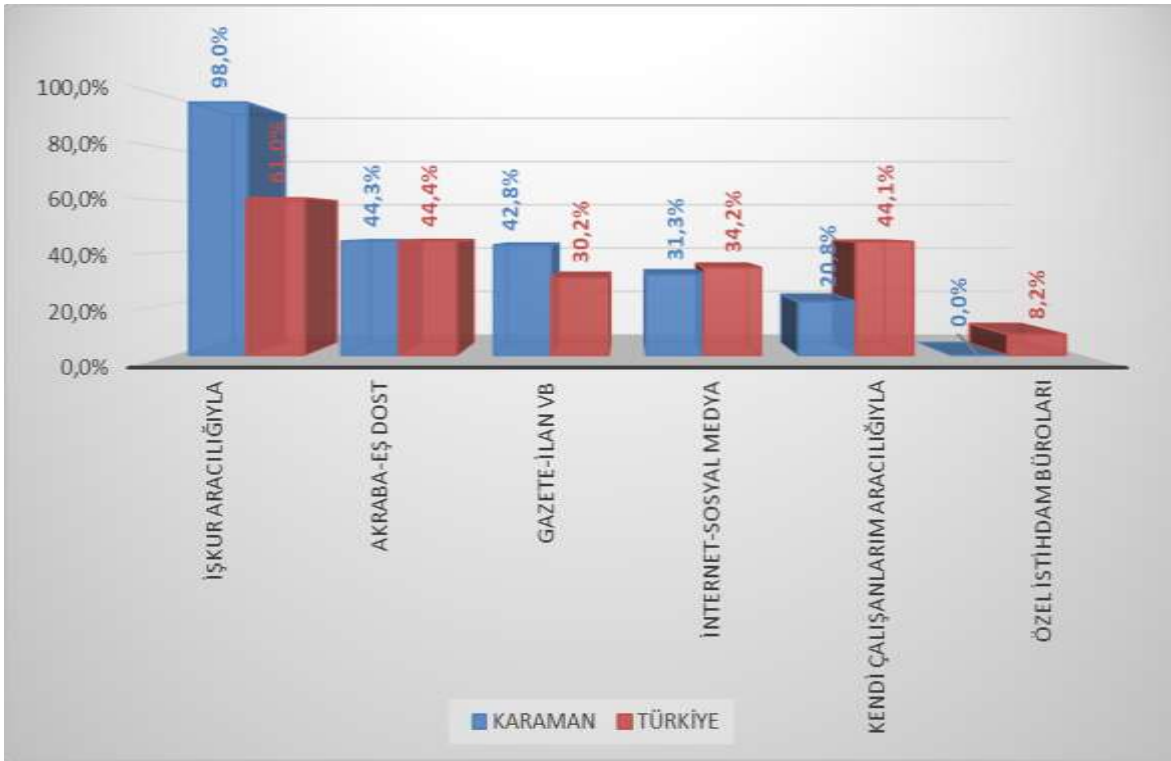
İmalat sektörü özel olarak incelenecek olursa; açık işlerin yüzde5 0,5'inde eğitim seviyesi önemli değilken sadece yüzde 2,6'sında yüksek öğretim açık iş için önemli bir unsur olarak ön plana çıkmıştır.

Bu husus da aslında imalat sektöründeki işlerin çok nitelik gerektirmeyen mesleklerde olduğunu ifade etmektedir. Bir diğer ifadeyle lise altı ya da üniversite mezunu işgücü de işe başvuru yapsa işveren nezdinde çok bir anlam ifade etmeyecektir.

İşe başvuru yapacak kişiler açısından ise; işin düşük nitelikli olmasından dolayı ortalama ya da daha yüksek bir eğitim seviyesine sahip olanların bu işlere başvuru yapmayacağı da göz önünde bulundurulmalıdır.

İPA 2017 verilerine göre açık işlerinde işverenlerin mutlaka belirli bir eğitim seviyesinde talep verdikleri sektörler ise; Eğitim, Mesleki Faaliyetler ve Diğer hizmet Faaliyetleri sektörleri olmuştur.

Şekil 17: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2017

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu da özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 21'de Karaman ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Karaman ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 98 gibi büyük bir İŞKUR vasıtası ile aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 61,0 olarak gerçekleşmiştir. Karaman ilinde işverenler daha sonra Akraba Eş-Dost arama kanalını kullanmıştır. Özel İstihdam Büroları Karaman ilinde arama kanalı olarak kullanılmamaktadır.

Bu durumda açık işlerin karşılanmasında işyerlerinin son dört yıl karşılaştırması yapılacak olursa Karaman'da özel istihdam büroları aracılık faaliyetlerine rağbetlerinde azalma, internet sosyal medya aracılık faaliyetlerine rağbetlerinde artma, gazete ve ilan aracılığına rağbette azalma, akraba-eş dost aracılığına başvurmada artma ve oldukça iyi noktada olan İŞKUR aracılığına başvurmada ise artma gözlemlenmiştir. (Bknz İPA 2014, İPA 2015 ve İPA 2016 Sonuç Raporları)

Tablo 10: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi

Eğitim Düzeyi	İŞKUR aracılığıyla	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	Kendi çalışanlarım aracılığıyla
Eğitim Düzeyi Önemli Değil	95,9%	68,4%	18,8%	6,3%	29,2%
Lise altı	100%	17,3%	77,8%	64,9%	5,8%
Genel lise	100%	21,2%	0,0%	0,0%	22,5%
Meslek lisesi	100%	0,0%	100%	100%	0,0%
Meslek yüksekokulu	100%	24,8%	0,0%	0,0%	75,0%
Lisans	100%	69,3%	10,2%	10,2%	59,4%
Genel Toplam	98,0%	44,3%	42,8%	31,3%	20,8%

Kaynak: İPA 2017

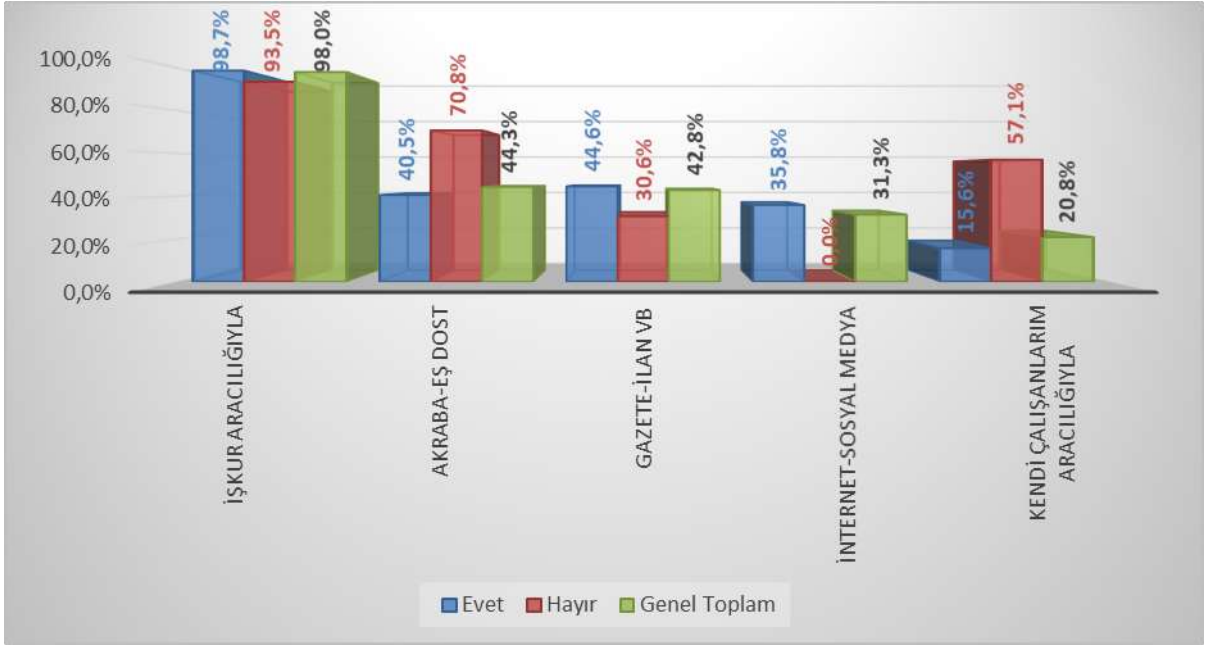
İPA 2017'de Karaman'da işverenlerin talep ettikleri açık işlerde eğitim düzeyi olarak Çıraklık Eğitimi ve Lisans üstü eğitimin yer almadığı ayrıca Özel İstihdam bürolarının arama-eşleştirme kanalı olarak kullanılmadığı kayıtlara yansımıştır. Bu ilk değerlendirme devamında; Lise Altı, Genel Lise, Meslek Lisesi, Meslek Yüksekokulu ve Lisans eğitim seviyelerinde aranan açık işlerin tamamı İŞKUR aracılığıyla aranmaktadır.

Karaman ilinde aranan açık işlerin yüzde 94,7'lik kısmının eğitim düzeyinin önemli olmadığı veya lise ve altı eğitim düzeyinde talep edildiği düşünülürse söz konusu açık işlerin en çok hangi kanalla arandığı önem arz etmektedir. Tablo 22'deki veriler mezkûr çatı altındaki açık işlerde İŞKUR'un arama-eşleştirmede tercih edildiğini ortaya koymaktadır.

Özel bir diğer başlık olarak meslek liseleri mezunlarına yönelik açık işlerin tamamının İŞKUR aracılığıyla da arandığını ayrıca İnternet-Sosyal Medyadan arandığını belirtmekte fayda bulunmaktadır.

Şekil 22'de ise İŞKUR hizmetlerinden yararlanan ve yararlanmayan işverenlerin açık işlerindeki arama kanallarının dağılımı incelenecektir.

Şekil 18: Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı

Kaynak: İPA 2017

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin açık işlerinde de ilk sırada yüzde 98,7 gibi önemli bir oranda (214 işyeri) İŞKUR, ikinci sırada yüzde 44,6 ile Gazete İlan vb arama kanalı olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. İŞKUR hizmetlerinden yararlanmış olan işverenler açık işlerini de Kuruma bildirme yönünde eğilim sergilemişlerdir. İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri açık işlerinin yüzde 70,8'ini Akraba Eş Dost aracılığı ile karşılamaktadır. İPA 2017 dönemine kadar İŞKUR hizmetlerinden daha önce hiç yararlanmamış olan 3 işyeri ise de İŞKUR ile açık işlerini aramaya ikna edilmiştir. Buradaki yüzde 93,5 lik oran düzeltme katsayısının oluşturduğu veridir.

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerleri açık işleri için ikinci sırada Gazete İlan vb (yüzde 40,5), üçüncü sırada Akraba-Eş Dost (yüzde 44,6), dördüncü sırada internet Sosyal Medya (yüzde 35,8) ve son sırada Kendi Çalışanları aracılığıyla (yüzde 15,6) arama-eşleştirme faaliyetlerini yürütmektedir.

Tablo 11: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceri	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Kendi çalışanlarım aracılığıyla	Genel Toplam
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	1	1	1	1	1	1
Takım Çalışması	3	2	2	2	3	2
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	2	3	3	3	2	3
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	4	4	5	4	9	4
Bilgisayar kullanımı	-	-	-	5	5	5
İletişim ve İfade Yeteneği	7	6	-	6	4	6
Proje Tabanlı Çalışma	5	5	4	7	7	7
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	6	-	-	8	6	8
Satış ve Pazarlama Becerisi	-	-	-	9	8	9
Yabancı Dil	-	-	-	10	-	10

Kaynak: İPA 2017

Açık işlerde talep edilen asgari eğitim seviyesinden sonra işverenlerin istihdam etmeyi düşündüğü işgücünde aranılan beceriler de planlanacak politikalar için stratejik alan oluşturmaktadır.

Karaman ilinde genel olarak açık işlerde istenen becerilerde ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi gelmektedir. İkinci sırada ise Takım çalışması, üçüncü sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve dördüncü sırada Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme becerisi gelmektedir.

Diğer taraftan iş arama kanalına göre istenen beceri düzeylerini incelemekte fayda bulunmaktadır. Akraba Eş-Dost aracılığıyla aranan açık işlerde en az sırada iletişim ve ifade yeteneği becerisi istenirken bilgisayar kullanımı, satış ve pazarlama becerisi, yabancı dil becerileri açık işlerde bir tercih sebebi değildir. Gazete İlan vb aracılığıyla aranan açık işlerde en az sırada iletişim ve ifade yeteneği becerisi istenirken bilgisayar kullanımı, satış ve pazarlama becerisi, yabancı dil ve hesap yapabilme (analitik) becerileri açık işlerde bir tercih sebebi değildir. İnternet ve Sosyal Medya aracılığıyla aranan açık işlerde en az sorun çözme ve inisiyatif alabilme becerisi tercih sebebiyken, bilgisayar kullanımı, satış ve pazarlama becerisi, yabancı dil, iletişim ve ifade yeteneği ile hesap yapabilme (analitik) becerileri herhangi bir açık işte istenen beceri seviyesi olarak talep edilmemiştir. Kendi çalışanları aracılığıyla aranan açık işlerde en az talep edilen beceri türü sorun çözme ve inisiyatif alabilmedir. Bununla birlikte kendi çalışanları aracılığıyla aranan açık işlerde yabancı dil becerileri açık işlerde bir tercih sebebi değildir.

İŞKUR aracılığıyla aranan açık işlerde ise sıralama genel sıralamayla aynıdır. Bu benzerlik durumu ilde açık işlerin aranmasında İŞKUR aracılığının yoğunluğundan kaynaklanmaktadır. Diğer taraftan İPA 2017 verilerine göre ilimizde, İŞKUR aracılığıyla aynı zamanda “genel anlamda” açık işlerde en az aranan beceri düzeyi yabancı dil olarak kayıtlara yansımış bulunmaktadır.

Tablo 12: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı

KARAMAN	Açık İş Sayısı
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	171
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	44
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	28
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	10
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	7
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	7
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	5
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	1
GENEL TOPLAM	274

Kaynak: İPA 2017

Karaman ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla Zanaatkarlar olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 62’dir. İkinci sırada ise Profesyoneller meslek grubu bulunmaktadır.

Tablo 13: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları

KARAMAN	Açık İş Oranı
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	2,1%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	2,0%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	1,8%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	1,0%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	1,0%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	0,7%
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	0,7%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	0,6%
GENEL TOPLAM	1,4%

Kaynak: İPA 2017

Açık sayısının yanında daha çok açık iş oranları önemlidir. Tablo 25’de meslek gruplarına göre açık iş oranları bulunmaktadır.

Karaman ili için tespit edilen yüzde 1,4'lük açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde açık iş oranı en yüksek oranda yüzde 2,1 ile Zanaatkârlar meslek grubunda olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırayla yüzde 2,0'la Vasıfsızlar gelmektedir.

Yöneticiler meslek grubunda açık iş olmadığından açık iş oranı da sıfır görünmektedir. Bu durum söz konusu meslek grubunda İPA 2017 referans döneminde açık iş beyanı olmamasındandır.

Zanaatkârlar, Vasıfsızlar, Nitelikli Tarımcılar, Karaman geneli açık iş oranının üstünde bulunan meslek grupları iken diğer meslek grupları ortalamanın altında kalmıştır.¹⁰

Tablo 14: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Meslek Grubu	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	53,5%	40,2%	88,7%	62,5%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	2,0%	32,6%	6,6%	16,1%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	36,7%	7,9%	-	10,3%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	-	4,8%	1,9%	2,7%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	2,0%	6,6%	1,8%	3,7%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	-	5,0%	1,0%	2,4%
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	5,9%	2,0%	-	1,9%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	-	1,0%	-	0,4%
GENEL TOPLAM	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Kaynak: İPA 2017

İşverenler İPA 2017'de kadın işgücü tercihinde buldukları açık işlerinde yüzde 53,5'i oranında Zanaatkârlar; yüzde 36,7 oranında Vasıfsızlar; yüzde 5,9 oranında Büro Çalışanları son sıradaysa yüzde 2,0 oranla Operatörler ve Profesyoneller meslek grubunda istihdam etmek istediğini bildirmişlerdir.

Erkek işgücü taleplerinin ise Yöneticiler hariç bütün meslek grubunda yer aldığı görülmektedir. Örneğin; Yardımcı Profesyoneller, Satış Elemanları ile Nitelikli Tarımcılar meslek gruplarında açık işlerde kadın işgücü tercihinde hiç talep bulunmamaktadır. Anılan meslek gruplarında erkek işgücü taleplerinin sırasıyla yüzde 4,8, yüzde 5,0 ve yüzde 1,0'i yer almıştır.

¹⁰ Üst yönetim karar vericilerine yönelik olarak hatırlatmakta fayda bulunan bir diğer husus ise, bu durum sadece oransal olarak değerlendirilmemeli söz konusu meslek grubunda çalışan sayısı ve açık işlerle birlikte düşünülmelidir.

Bununla birlikte açık işlerde cinsiyet tercihinin önemli olmadığı meslek grubu incelenmek istenirse, her yüz kişiden 89'unun yer aldığı Zanaatkârlar meslek grubunun ön planda olduğunu belirtmekte fayda bulunmaktadır. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde olduğu gibi erkeklerde de (yüzde 40,2), kadınlarda da (yüzde 53,5) en fazla açık iş meslek grubu Zanaatkârlardır.

Bu durum ilin mevcut istihdam yapısında olduğu gibi açık işlerde de bisküvi, çikolata gofret vb gibi unlu gıda imalat sektörünün önemini koruduğunu göstermektedir.

Tablo 27'de ise meslek gruplarında talep edilen beceriler öncelik sıralamasına göre sıralanmıştır. Zanaatkârlarda en çok talep edilen becerilerin fiziksel ve bedensel yeterlilik, takım çalışması, yeterli mesleki teknik bilgi ve tecrübe, sorun çözme ve inisiyatif alabilme şeklinde sıralandığı görülmektedir.

Operatörlerde açık işlerde en çok talep edilen beceriler ise fiziki ve bedensel yeterlilik, yeterli mesleki-teknik bilgi ve tecrübe, takım çalışması, sorun çözme ve inisiyatif alabilme ile proje tabanlı çalışmadır.

Vasıfsızlarda ise sıralama fiziki ve bedensel yeterlilik, takım çalışması, yeterli mesleki-teknik bilgi ve tecrübe, iletişim ve ifade yeteneği ile sorun çözme ve inisiyatif alabilmedir.

Mezkur verilerin ortaya koyduğu iki önemli çıktı mevcuttur. Yukarıda Zanaatkârlar, Operatörler ve Vasıfsızlar olarak sıralanan meslek gruplarındaki açık işler İPA 2017 referans döneminde Karaman ilinde 20+ işyerlerince talep edilen her yüz açık işten 89'unu oluşturmaktadır. Bir başka ifadeyle Karaman'da her 10 açık işten 9'unda aranan beceri düzeyleri ilk üç kombinasyonda "*Fiziki ve bedensel yeterlilik, takım çalışması, yeterli mesleki-teknik bilgi ve tecrübe*" olarak aynıdır.

İlimizde organize sanayi bölgesi üretimi ihracata dönüktür, ihracata dönük üretimin ise %31,1 ile en büyük kısmı düşük teknoloji (emek yoğun) ile gıda ürünlerinin imalatı üzerinedir. (*Bknz MEVKA, 2012 İhracatta Bölgenin Stratejik Sektörleri*) Özetle İPA 2017 sonuçları da ilimizde üretimin, emek yoğun bir imalat yapısına dayandığını tastik etmiş bulunmaktadır.

Tablo 15: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi

Beceri	BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	Genel Toplam
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	-	2	1	2	2	1	3	1	1
Takım Çalışması	-	1	2	-	2	2	6	3	2
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	3	3	3	1	1	3	1	2	3
Sorun Çözme ve İnişiyatif Alabilme	5	-	5	-	4	4	-	4	4
Bilgisayar kullanımı	1	-	-	-	5	-	2	-	5
İletişim ve İfade Yeteneği	2	1	4	-	6	-	5	-	5
Proje Tabanlı Çalışma	4	-	-	-	3	-	-	5	6
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	4	2	-	-	6	-	6	-	7
Satış ve Pazarlama Becerisi	-	4	-	-	-	-	4	-	8
Yabancı Dil	-	-	-	-	-	-	-	6	9

Kaynak: İPA 2017

Tablo 16: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grubu	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Kendi çalışanlarım aracılığıyla
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	40,0%	56,3%	45,9%	98,8%	13,5%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	40,1%	45,2%	11,9%	100%	21,6%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	84,2%	-	-	92,1%	30,6%
TEKNİSYENLER, TEKNİKLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	14,2%	-	-	100%	42,9%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	69,8%	10,2%	20,5%	100%	48,9%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	49,4%	-	-	82,8%	66,6%
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	-	-	-	100%	60,7%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	-	-	-	100%	-
GENEL TOPLAM	44,3%	42,8%	31,3%	98,0%	20,8%

Kaynak: İPA 2017

Önceki bölümlerde de ifade edildiği gibi İPA 2017 yılında 20+ işyerlerimiz açık işlerini özel istihdam büroları aracılığıyla aramamışlar ve Yöneticiler meslek grubunda talepleri mevcut değildir. Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; bütün meslek gruplarında İŞKUR arama kanallarını liderliğini elinde bulundurmaktadır. Özellikle Operatörler, Yardımcı Profesyoneller, Profesyoneller, Büro Çalışanları ve Nitelikli Tarımcılar meslek gruplarındaki açık işlerin tamamı İŞKUR vasıtasıyla aranmaktadır. Satış elemanları ise yüzde 82,8 ile açık işlerini İŞKUR vasıtasıyla aramaktadır.

Böylelikle İPA 2017 referans dönemindeki açık işler talep olmayan yöneticiler hariç hangi meslek grubu süzgecinde incelenirse incelenir, yüzde 82,8 ile tamamı arasında olacak şekilde yüksek bir bölümünün İŞKUR vasıtasıyla da arandığını söylemek hatalı olmayacaktır.

Oranlardaki yükseklik İŞKUR'un tanınırlığının artmasından ve işgücü piyasasında aktif bir aktör hale gelmesinden, işverenlerin mevcut işgücü potansiyelleriyle uyumlu olan İŞKUR işgücü havuzu ve İŞKUR'un aracılık hizmetleri anlayışındaki kalite yönelimli titiz uygulamalardan kaynaklanmaktadır.

Tablo 17: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslek	Bilgisayar kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	Proje Tabanlı Çalışma	Satış ve Pazarlama Becerisi	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Yabancı Dil	Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe
BİSKÜVİ İMALAT İŞÇİSİ	-	1	-	-	-	-	4	2	-	3
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	-	1	-	-	-	-	4	2	-	3
AMBALAJCI (MAKİNE İLE)	-	2	-	-	-	-	3	1	-	-
AĞAÇ BİÇME MAKİNESİ OPERATÖRÜ (HIZARCI-KERESTECİ)	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2
İNŞAAT ELEMANLARI KALIPÇISI (ELLE)	-	1	-	-	-	-	-	2	-	3
İNŞAAT İŞÇİSİ	-	1	-	-	-	-	-	2	-	3
MERMER İŞÇİSİ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
ÇİKOLATA İMAL İŞÇİSİ	-	1	-	-	3	-	-	-	-	2
MARANGOZ	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	-	1	-	-	-	-	-	2	-	3

Kaynak: İPA 2017

Tablo 29’da Karaman ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Açık işlerde ilk on meslek emek yoğun bir yapı sergilemektedir. Söz konusu mesleklerin neredeyse tamamında Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ilk sırada istenen beceridir.

İlk sırada yer alan Bisküvi İmalat İşçisi mesleğinde becerilerde ilk üç beceri Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Takım Çalışması ile Yeterli Mesleki Teknik Bilgi ve Tecrübe şeklinde sıralanmaktadır.

Tablo 18: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

TOPLAM	KADIN	ERKEK
BİSKÜVİ İMALAT İŞÇİSİ	BİSKÜVİ İMALAT İŞÇİSİ	AMBALAJCI (MAKİNE İLE)
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	AĞAÇ BİÇME MAKİNESİ OPERATÖRÜ (HIZARCI-KERESTECİ)
MERMER İŞÇİSİ	KONFEKSİYON İŞÇİSİ	İNŞAAT ELEMANLARI KALIPÇISI (ELLE)
AMBALAJCI (MAKİNE İLE)	ÖN MUHASEBECİ	İNŞAAT İŞÇİSİ
AĞAÇ BİÇME MAKİNESİ OPERATÖRÜ (HIZARCI-KERESTECİ)	ÇAYCI	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA
İNŞAAT ELEMANLARI KALIPÇISI (ELLE)	MAKİNECİ (DİKİŞ)	PLASTİK MAMULLER İMAL İŞÇİSİ
İNŞAAT İŞÇİSİ	GIDA MÜHENDİSİ	BİSKÜVİ İMALAT İŞÇİSİ
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	KALİTE KONTROLCÜ	MARANGOZ
ÇİKOLATA İMAL İŞÇİSİ	SEKRETER	TORNACI (TORNA TEZGAHI OPERATÖRÜ)
MARANGOZ	BÜRO MEMURU (GENEL)	İNŞAAT KALIPÇISI (AHŞAP)

Kaynak: İPA 2017

Karaman ilinde en fazla açık iş olan meslekler; bisküvi imalat işçisi, temizlik görevlisi, mermer işçisi, ambalajcı (makine ile), ağaç biçme makinesi operatörü (hızarcı-keresteci), inşaat elemanları kalıpcısı (elle), inşaat işçisi, şoför-yük taşıma, çikolata imal işçisi ve marangozdur.

İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde buldukları en fazla açık iş olan meslekler ise bisküvi imalat işçisi, temizlik görevlisi, konfeksiyon işçisi, ön muhasebeci, çaycı, makineci (dikiş), gıda mühendisi, kalite kontrolcü, sekreter ve büro memuru (genel)dur.

Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu en fazla açık iş olan meslekler de ambalajcı (makine ile), ağaç biçme makinesi operatörü (hızarcı-keresteci), inşaat elemanları kalıpcısı (elle), inşaat işçisi, şoför-yük taşıma, plastik mamuller imal işçisi, bisküvi imalat işçisi, marangoz, tornacı (torna tezgahı operatörü) ve inşaat kalıpcısı (ahşap) şeklinde sıralanmaktadır.

Tablo 19: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceri	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	1	1	1	1
Takım Çalışması	3	3	2	2
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	2	2	3	3
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	8	4	5	4
Proje Tabanlı Çalışma	7	6	4	5
İletişim ve İfade Yeteneği	4	5		6
Bilgisayar kullanımı	5	7	5	7
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	6	8	6	8
Satış ve Pazarlama Becerisi	-	9	-	9
Yabancı Dil	7		-	10

Kaynak: İPA 2017

Kadın ve erkekler için genel toplama göre becerilerde öncelik sıralaması ilk üçte aynı beceri kombinasyonlarından oluşmaktadır. Öyle ki kadınlarda ilk üç öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ile Takım Çalışması olarak tespit edilmişken erkeklerde de ilk üç öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ile Takım Çalışmasıdır. Cinsiyetin önem arz etmediği açık işlerde ise ilk üç kombinasyonu daha önce ifade edildiği üzere aynı iken sıralama Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Takım Çalışması ile Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe şeklindedir.

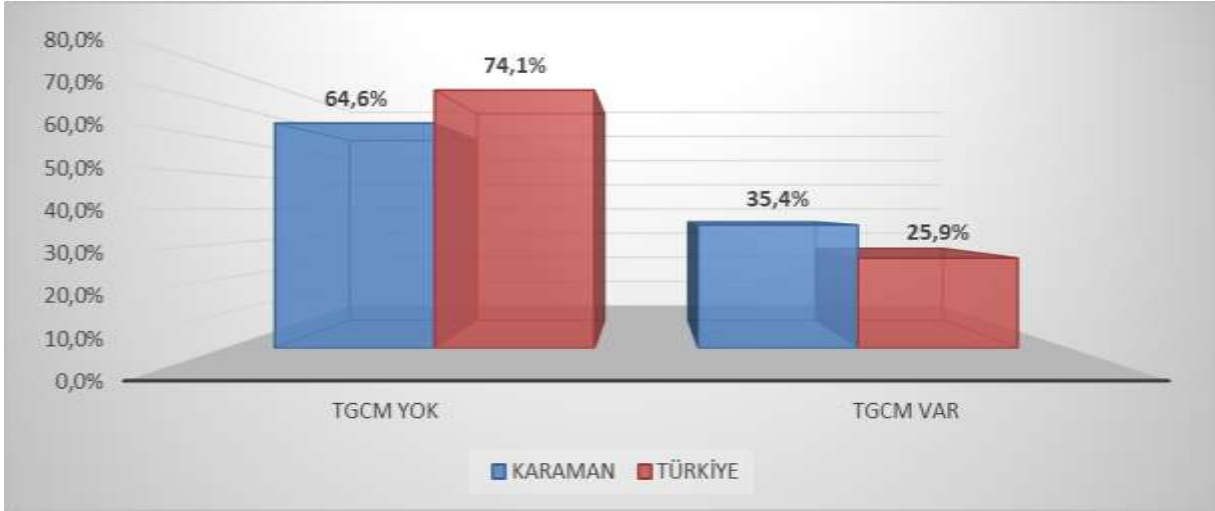
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur.

Temin güçlüğü bir çeşit “açık işleri dolduramama” durumudur. İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksikliği açık işler olarak ifade edilir. (Bknz Akyıldırım, Bölükbaşı, Leerentveld ve Öğüt, 2013, 66)

Derlenen verilerle Karaman ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

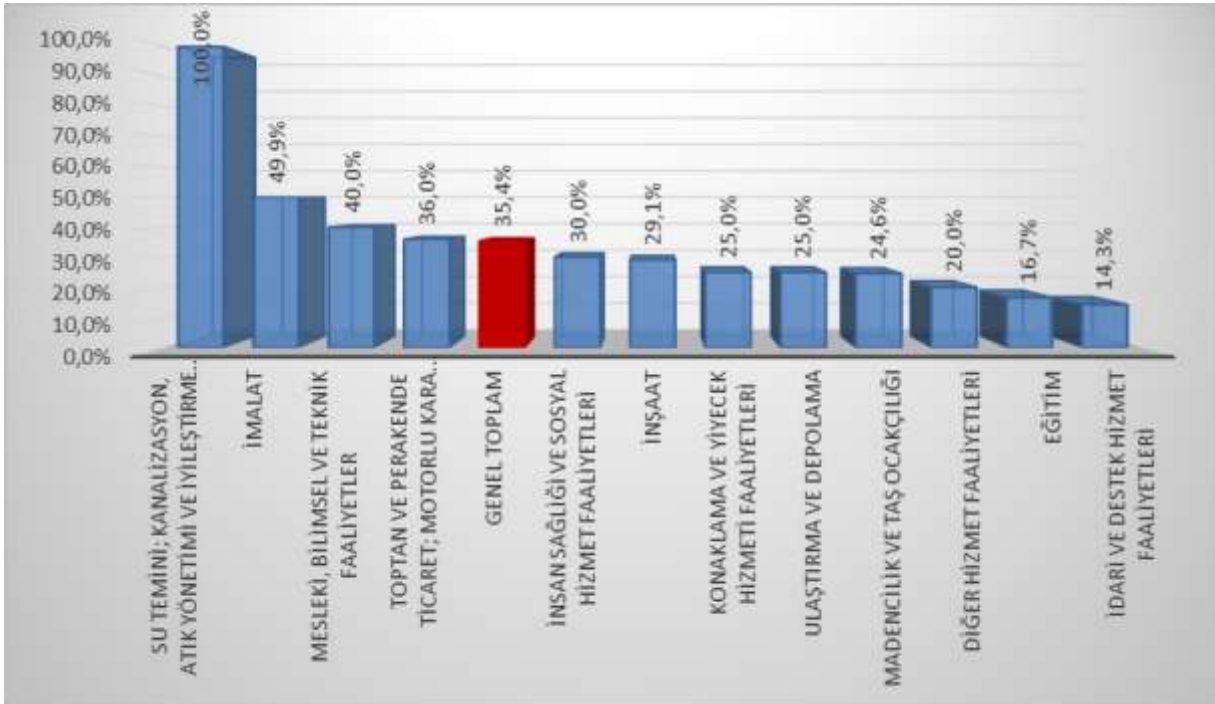
Şekil 19: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

Kaynak: İPA 2017

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye geneli 20+ istihdamlı 99 bin 806 işyerine ulaşılmıştır. Bu işyerlerinden 25 bin 825'inde eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Karaman ilinde ise 20+ istihdamlı 217 işyeri çalışmaya cevap vermiş, bunlardan 171'i temininde güçlük çekilen meslek olduğunu ifade etmişlerdir. Yüzde 34,5 ile Karaman ilinin eleman temininde ülke genelinden daha fazla eleman temininde güçlük çektiği görülmektedir.

Şekil 20: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

Kaynak: İPA 2017

Karaman ilinde eleman temininde güçlük çeken işyerlerini sektörel bazlı incelediğimizde; 20+ istihdamlı 2 işyeri olan Gayrimenkul Faaliyetleri sektöründe eleman temininde güçlük çekilmediği dikkat çeken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Diğer sektörlerde ise temin güçlüğü bildirim mevcuttur. Karaman ilinde temin güçlüğü oranı yüzde 35,4'tür. Su Temini sektörü temin güçlüğü çekme oranının yüzde 100 ile en yüksek olduğu sektör olarak kayıtlara geçmiş olsa da, mezkûr sektörde 20+ istihdamlı işyeri sayısının az olması ile birlikte bu alanda çalışabilecek yeterli beceriye sahip elemanın bulunamaması faktörleri, sektörün temininde güçlük çekme oranının yüksek çıkmasına neden olmuştur.

İmalat ve İnşaat sektörü gibi Karaman ilinde işyeri sayısının yoğun olduğu bir sektörün eleman temininde güçlük çekilen işyeri oranı sırasıyla yüzde 49,9 ve yüzde 29,1 'dir. Bu durumda özellikle İmalat sektörü nesnesinde, ildeki temin güçlüğü oranının üstünde bir oran mevcut iken İnşaat sektöründe daha düşük bir oran mevcuttur. Bu sonuç, inşaat sektörünün ilde eleman temininde genele nazaran daha az zorluk çektiğini göstermektedir. Ancak ilin iktisadi gelişimde ve istihdamda başat sektörü imalatta aksi bir durum mevcuttur.

Tablo 20: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

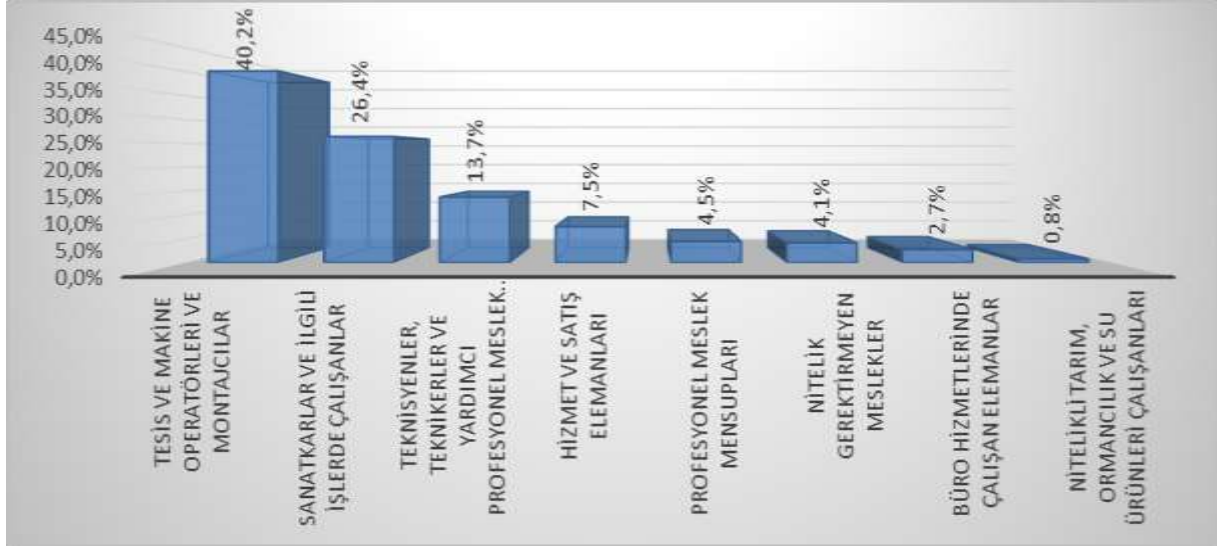
Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İmalat	271
Toptan ve perakende ticaret	40
İnşaat	27
Madencilik ve taş ocakçılığı	15
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	10
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	9
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	6
Ulaştırma ve depolama	6
Eğitim	6
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileş. faal.	3
Diğer hizmet faaliyetleri	3
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	3
Genel Toplam	398

Kaynak: İPA 2017

İPA 2017 verilerine göre, Karaman ilinde 398 kişilik açık iş pozisyonu için temin güçlük sorunu tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları, sektör bazında incelendiğinde İmalat sektörlerinde yoğunlaştığı görülmektedir. İldeki temin güçlüğü çekilen her yüz pozisyondan 68'i İmalat sektöründedir. İstihdamın en yoğun olduğu İmalat, Toptan Perakende ve İnşaat Sektörleri bir arada değerlendirdiğinde ise söz konusu üç sektörün temininde güçlük çektiği eleman sayısı, Karaman

ilinde toplam temininde güçlük çekilen sayının yüzde 85'ini oluşturmaktadır. Burada altını çizmekte fayda olan bir durum söz konusudur ki, Karaman ilinde toplam çalışanların yüzde 85'i bu sektörlerde çalışmaktadırlar. Anılan sektörlerde çalışan sayısının diğer sektörlerle izâfen fazla olması, temininde güçlük çekilen kişi sayısının fazlalığında önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 21: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2017

Karaman ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok 160 kişi ile Zanaatkârlar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen her on kişiden 4'ü bu meslek grubunda yer almaktadır.

Türkiye genelinde de 20+ istihdamlı işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı en yüksek birinci sırada Zanaatkârlar meslek grubunun olması, bu meslek grubunun ihtiyaçlarının sadece Karaman ili ile sınırlı olmadığını göstermektedir. Ülkemizde ve Karaman'da kazan mevcudu en çok olan iki meslek grubu olarak operatörler ve zanaatkârlar meslek gruplarını özel olarak açık iş ve temin güçlüğü bakımından tahlil etmek, 'üst düzey karar vericilerin işgücü piyasası düzenleme araçları bakımından alacakları kararların rasyonelliği ve reel karşılığı anlamında' faydalı olabilir. Karaman'da en çok açık iş beyanının bulunduğu zanaatkârlar meslek grubunda aynı zamanda en çok sayıda temin güçlüğü bildirilmiştir. İkinci sırada en çok açık işin beyan edildiği operatörler meslek grubunda ise yine ikinci sırada en çok temin güçlüğü bildirilmiştir. Ülkemizde de durum benzerlik sergilemektedir: en fazla açık işin beyan edildiği operatörler, ikinci sırada en fazla temin güçlüğü bildirilen meslek grubu iken; ikinci sırada en fazla açık iş beyan edilen zanaatkârlar meslek grubu ise operatörler meslek grubudur. Böylelikle hem Karaman, hem ülkemizde, açık işler paydasında toplamda en çok sayıda açık işin beyan edildiği operatörler ve zanaatkârlar meslek grubu, aynı zamanda temin güçlüğü paydasında

toplamda en fazla sayıda temin güçlüğü bildiriminin de yer aldığı meslek grupları olarak kayıtlara yansımıştır.

Tablo 21: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

TGCM	Oranı
PAKETLEME MAKİNESİ OPERATÖRÜ (UN)	10,5%
GOFRET KESME MAKİNESİ OPERATÖRÜ	7,9%
HAMURHANE FORMENİ (BİSKÜVİ)	6,6%
ŞEKERLEME İMAL İŞÇİSİ (MAKİNEYLE)	5,3%
AĞAÇ BİÇME MAKİNESİ OPERATÖRÜ (HIZARCI-KERESTECİ)	4,5%
TORNACI (TORNA TEZGAHI OPERATÖRÜ)	4,5%
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	3,4%
ELEKTRİKÇİ (GENEL)	2,6%
BİSKÜVİ İMALAT İŞÇİSİ	2,6%
AKARYAKIT SATIŞ ELEMANI (POMPACI)	2,5%

Kaynak: İPA 2017

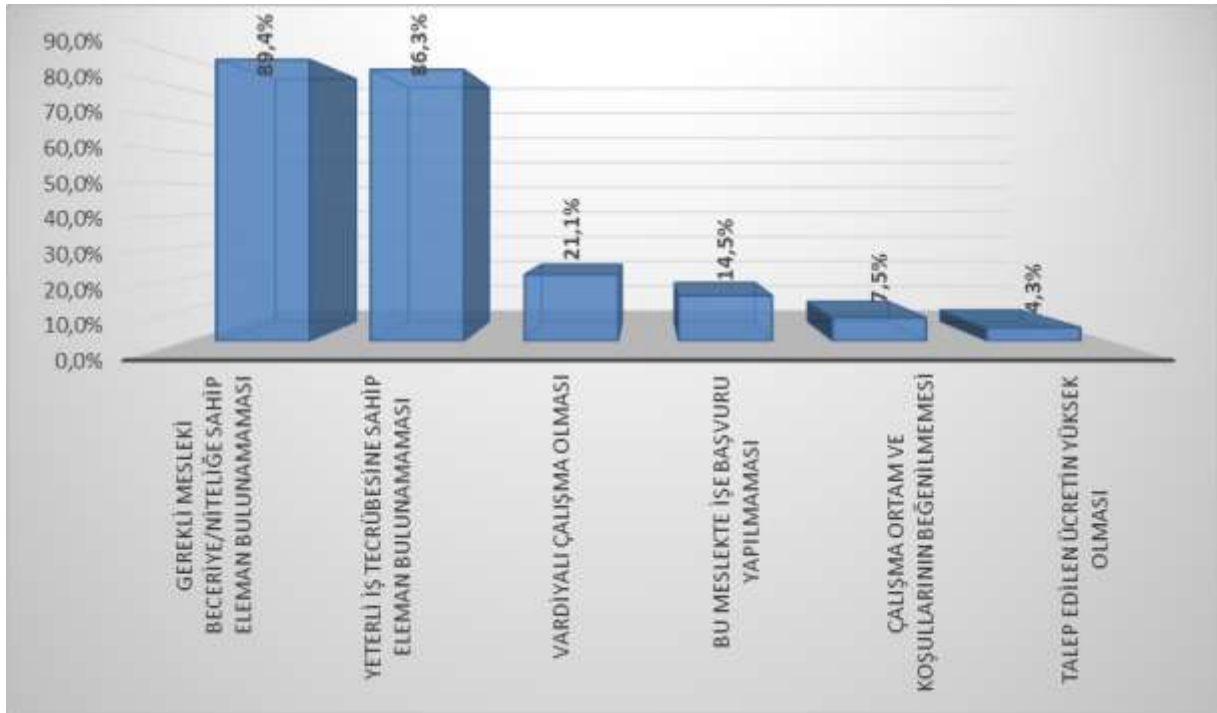
Karaman ilinde temininde güçlük çekilen mesleklerin bütünden aldığı paylar incelenecek olursa ilk sırada yüzde 10,5 oranla ile Paketleme Makinesi Operatörü (Un) mesleği yer almaktadır. bu mesleği sırasıyla yüzde 7,9 ile gofret kesme makinesi operatörü, yüzde 6,6 ile Hamurhane Formeni (Bisküvi), yüzde 5,3 ile Şekerleme İmal İşçisi (Makineyle) meslekleri takip etmektedirler

2016 yılında Karaman ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk beş sırada Paketleme işçisi, Hamurhane Formeni (bisküvi), Çikolata Kaplama Makinesi Operatörü, Hamurkâr (Bisküvi) (Makineyle) ve Paketleme Makinesi Operatörü (Un) meslekleri yer almaktadır. Bu meslekleri sırasıyla Gaz altı Kaynakçısı, Bisküvi İmalat İşçisi, Makine Bakımcı, Bakım ve Onarım Elektrikçisi/Endüstriyel Bakım ve Onarımcısı ile Elektrikçi (Genel) meslekleri takip etmektedirler. (Bknz İPA 2016 Sonuç Raporu)

2015 yılında gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on mesleği bu yılki araştırma sonuçlarıyla kıyaslamak mümkündür. (Bknz İPA 2015 Sonuç Raporu) Böyle bir karşılaştırmada 2015 yılında olduğu gibi 2017 yılında da, Gaz Altı Kaynakçısı, Bisküvi İmalat İşçisi gibi 'ilin katma değer üretiminde dinamosu unlu gıda mamulleri üretimi sektörünün' istihdamında yer alan mesleklerin değişmeyerek ilk onda yer aldıkları görülmektedir.

Karaman ilinde söz konusu meslekler, son üç yıldır temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almaya devam etmektedirler.

Şekil 22: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

Kaynak: İPA 2017

Grafiğe göre işverenler nesnesinde son bir yıl içindeki açık işlerin karşılanmasında '*vardiyalı çalışma olması*', '*çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi*' ile '*önerilen ücretin az bulunması*' gibi işgücü özneli nedenlerin son sıralarda; '*gerekli mesleki beceri ve niteliğe sahip eleman bulunamaması*' ile '*yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması*' gibi işveren özneliği bildirir gerekçelerin ise ilk sıralarda olduğu görölmektedir.

Karaman ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk iki sırada yüzde 89,4 ile Gereklİ Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması ve yüzde 86,3 oranla Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır. Böylelikle Karman ili temin güçlük sebepleri deseni, Türkiye geneli 20+ istihdamlı işyerlerinin TGÇM Nedenleri Dağılımı ile de benzerlik göstermektedir. (Bknz İPA 2017 Türkiye Sonuç Raporu)

Mesleklere Göre TGÇM dağılımı incelenirken, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik gösterdiği hatta birçoğunun bire bir aynı olduğu ifade edilmiştir. TGÇM Nedenlerinin Dağılımına bakıldığında ise ilk sırada Gereklİ Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması gelmektedir.

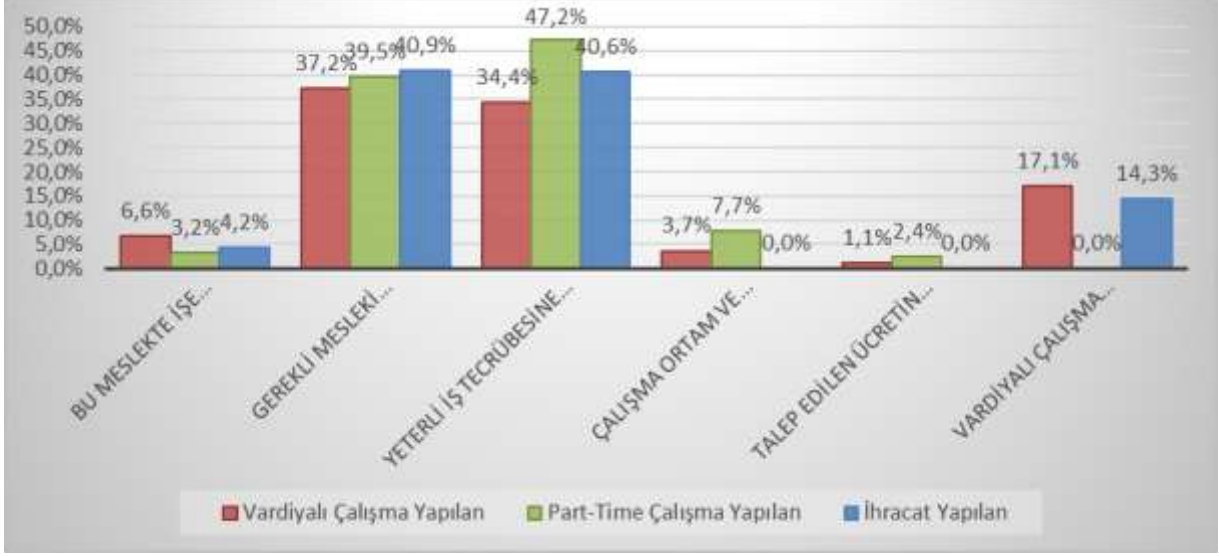
Öyle ki,

 Bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilerek,

- Mevcut açık işler, gerektirdikleri işgücü nitelik göstergesinde doğru olarak tanımlanarak,
- İşgücüne salt maliyet gözüyle bakmak yerine işgücünün bir katma değer üretim birimi olduğu da göz önüne alınarak 'işgücünün çalışma hayatının gündelik hayatında dengeli sürede yer aldığı bir iş/ işgücü piyasası'nın dizayn edilerek

son tahlilde iş ve mesleki beceriye/niteliğe sahip bireyler sağlandığında sadece il geneli değil ülke çapında da talep ve arz dengelenmiş olacaktır.

Şekil 23: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri

Kaynak: İPA 2017

Yukarıdaki histogram grafikte, Karaman ilinde işyerlerinin part-time veya vardiyalı çalışanı olması, işyerinin ihracat yapıp yapmaması gibi işyeri durumuna göre eleman temininde güçlük çekme nedenlerine bakılmıştır.

Part-Time Çalışanı olan işyerleri eleman temininde en çok Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması nedeni ile istediği personeli bulamazken, vardiyalı çalışanı olan ve ihracat yapan firmalar en çok Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması sebebi ile eleman temininde güçlük çekmektedir.

İhracat yapılan işyerlerinde talep edilen ücretin yüksek olması nedeni ile eleman temininde güçlük çekilmemektedir.

Ayrıca Karaman ili hatta ülke geneli işyerlerinin eleman temininde güçlük çekmelerinin de aynı nedene dayanması sebebiyle, bu husus genel bir problem halini almaktadır.

Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

TGCM	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Vardiyalı çalışma olması	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Talep edilen ücretin yüksek olması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi
PAKETLEME MAKİNESİ OPERATÖRÜ (UN)	100%	100%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%
GOFRET KESME MAKİNESİ OPERATÖRÜ	100%	100%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
HAMURHANE FORMENİ (BİSKÜVİ)	100%	100%	100%	0,0%	0,0%	0,0%
ŞEKERLEME İMAL İŞÇİSİ (MAKİNEYLE)	100%	100%	100%	0,0%	0,0%	0,0%
AĞAÇ BİÇME MAKİNESİ OPERATÖRÜ (HIZARCI-KERESTECİ)	100%	100%	0,0%	11,9%	0,0%	0,0%
TORNACI (TORNA TEZGAHI OPERATÖRÜ)	100%	100%	0,0%	5,9%	0,0%	0,0%
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	100%	100%	0,0%	0,0%	7,8%	0,0%
ELEKTRİKÇİ (GENEL)	100%	100%	0,0%	10,0%	0,0%	0,0%
BİSKÜVİ İMALAT İŞÇİSİ	0,0%	0,0%	100%	100%	0,0%	0,0%
AKARYAKIT SATIŞ ELEMANI (POMPACI)	77,8%	22,2%	44,4%	33,3%	22,2%	22,2%

Kaynak: İPA 2017

Karaman ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, Paketleme Makinesi Operatörü (Un), Gofret Kesme Makinesi Operatörü, Hamurhane Formeni (Bisküvi), Şekerleme İmal İşçisi (Makineyle), Ağaç Biçme Makinesi Operatörü (Hızarcı-Keresteci), Tornacı (Torna Tezgahı Operatörü), Gaz Altı Kaynakçısı, Elektrikçi (Genel) olmak üzere toplam on meslekten sekizinin temininde en çok güçlük çekilme nedenleri beyan veren işyerlerinin tamamında Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamamasıdır. Bununla birlikte belirtilmesinde fayda bulunan bir diğer durum ise, temin

güçlüğünde işyerlerinin, açık işlerdeki 'arz özellikleri yönelimli' gerekçelere sıralamalarda sonlarda yer vermeleri işyerlerinin konu hakkındaki öznel kanaatlerini ortaya koymaktadır.

Karaman'ın iktisadi yönden en önemli sektörü İmalat olması ve İmalatta da Unlu Gıda Ürünleri İmalatının en önemli payı ve Fabrikaların büyük bir bölümünün Unlu Gıda Ürünleri İmalatı (bisküvi, kek, çikolata vb) üzerine yoğunlaşması sebebiyle alması sebebiyle, Karaman'da neredeyse tamamı 20+ istihdamlı fabrikalarda istihdam edilen Bisküvi İmalat İşçilerinin istihdamının korunması ve çalışma koşullarının iyileştirilmesinin arz ettiği önem ortadadır.

Bu minvalde vardiyalı çalışmanın temin güçlüğü ilişkisi incelenecek olursa, istihdamda ve açık işlerde ilk sırada olan Bisküvi İmalat İşçisi mesleğinde vardiyalı çalışmanın temin güçlüğü bildiren bütün işyerlerinde öne çıkan ilk iki sebepten biri olduğu görülmektedir. Bir diğer neden olarak bu meslekte işe başvuru yapılmaması da eklenince, veri soyutlamasıyla vardiyalı çalışmanın istihdamı olumsuz yönde etkilediği sonucuna varılmaktadır.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu minvalde işverenlere bir sonraki yılda öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Karaman ilinde 2017 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen *"30 Nisan 2018 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?"* sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 18,8'i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Karaman ilinde işverenlerin Türkiye oranına yakın olacak şekilde yüzde 18,2'si istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle 10 işyerinden Türkiye genelinde ve Karaman'da yaklaşık 2'sinin yakın dönemde istihdam artışına olumlu baktıkları görülmektedir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 2,5 olarak öngörürken Karaman ilinde ise ülke geneline yakın olup yüzde 2,4 olarak öngörülmüştür.

Tablo 23: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri¹¹

Sektörler	Artış	Azalış	Fikrim Yok	Değişmeyecek
İmalat	24,2%	1,5%	62,2%	12,1%
İnşaat	23,7%	10,5%	60,5%	5,3%
Toptan ve perakende ticaret	6,0%	-	70,0%	24,0%
Ulaştırma ve depolama	8,3%	-	66,7%	25,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	20,0%	-	80,0%	-
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	-	-	87,5%	12,5%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	28,6%	-	71,4%	-
Eğitim	16,7%	-	83,3%	-
Madencilik ve taş ocaklığı	12,3%	-	63,0%	24,6%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	40,0%	-	40,0%	20,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	20,0%	-	60,0%	20,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	-	-	100,0%	-
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileş. faal.	-	-	100,0%	-
Genel Toplam	18,2%	2,4%	66,6%	12,7%

Kaynak: İPA 2017

Karaman'da yer alan her yüz işyerinden 18'inde yakın gelecekte istihdam artışı beklentisi mevcutken, 67'si gelecek dönem istihdamı konusunda fikrim yok seçeneğini belirtmiştir. İşyerlerinin yüzde 2,4'ü istihdamın azalacağını söylerken 12,7'si istihdamda kısa dönemde değişiklik beklemediklerini beyan etmişlerdir.

İmalat sektöründe yer alan her oniki işyerinden 3'ünde yakın gelecekte istihdam artışı beklentisi mevcuttur. Bununla birlikte imalat sektöründe yer alan her oniki işyerinden 8'i gelecek dönem istihdamı konusunda fikrim yok seçeneğini belirtmiştir.

Karaman'da 20 ve üzeri istihdamlı işyeri sayısında ikinci sırada olan İnşaat sektöründe ise; işyerlerinin yüzde 23,7'si yakın gelecekte istihdam artışı beklentisi mevcuttur. Bununla birlikte imalat sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 60,5'i gelecek dönem istihdamı konusunda fikrim yok seçeneğini belirtmiştir. Öte yandan azalış bekleyen işyeri oranı yüzde 10,5'tir.

20+ istihdamlı işyeri sayısında Karaman'da üçüncü sıradaki Ticaret sektöründe yer alan yüzde 6'sı yakın gelecekte istihdam artışı beklentisi mevcuttur. Bununla birlikte Ticaret sektöründe yer alan her on işletmeden 7'si gelecek dönem istihdamı konusunda fikrim yok seçeneğini belirtmiştir. Bu sektörde yer alan işyerlerinin hiçbiri kısa vadede istihdam azalışı beklemediklerini beyan etmişlerdir.

¹¹ Tablodaki oran değerlendirilirken söz konusu sektörde yer alan 20+ işyerleri sayısı da mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır.

Tablo 24: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi¹²

Sektörler	NİDO
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	21,3%
Madencilik ve taş ocakçılığı	12,7%
İnşaat	8,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	6,0%
İmalat	5,9%
Diğer hizmet faaliyetleri	2,8%
Eğitim	1,9%
Toptan ve perakende ticaret	1,1%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1,0%
Ulaştırma ve depolama	0,6%
Genel Toplam	5,5%

Kaynak: İPA 2017

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde 2018 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2017 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 3,2 artacağı beklenmekte olup Karaman'da ise bu oran, yüzde 5,5 olup ülke genelinin üstündedir. Ayrıca Karaman'da NİDO'nun sıfırın altında olduğu bir sektörün bulunmayışı herhangi bir sektörde net istihdam artış beklentinin negatif olmadığı anlamındadır.

En fazla istihdam artış yüzde 21,3 ile Mesleki Faaliyetler¹⁴ sektöründe beklenmektedir. Söz konusu sektörün çalışan sayısının fazla olmaması göz önüne alındığında istihdam açısından ilerleme da çalışan sayısı oranında olacaktır. Aynı şey oranın yüzde 12,7 olduğu Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründe de mevcuttur.

İstihdamın en fazla olduğu İmalat sektöründe kısa vadede her bin kişilik istihdama ilave olarak 59, Ticaret sektöründe 11 artış sağlanacağı beklenmektedir. İstihdam bakımından söz konusu iki sektörü takip eden İnşaat sektöründe yüzde 8,3, İdari Faaliyetler sektöründe yüzde 7,6, Sağlık sektöründe yüzde 1,0 NİDO tespit edilmiştir.

¹² Tablodaki oran değerlendirilirken söz konusu sektörde yer alan istihdamın büyüklüğü de mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır.

Tablo 25: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grubu	NİDO
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	8,0%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	6,1%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	2,4%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	0,7%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	0,7%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	0,5%
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	0,3%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	-5,5%
GENEL TOPLAM	5,5%

Kaynak: İPA 2017

İPA 2017 sonuçlarına göre Karaman'da Yöneticiler¹³ ve Nitelikli Tarımcılar haricinde diğer meslek gruplarında net istihdam artışı beklenmektedir. Nitelikli Tarımcılar¹⁴ meslek grubunda ise NİDO eksi yönde yüzde 5,5 tir.

En fazla istihdam artış yüzde 8,0 ile Zanaatkârlar meslek grubunda beklenmektedir, Zanaatkârlar meslek grubu istihdamın en fazla olduğu meslek grubudur. Bu anlamda Karaman'da istihdamın en fazla olduğu meslek grubunda kısa dönem istihdam artış beklentisinin yüksek olması oldukça olumlu bir gelişmedir. İstihdam bakımından Zanaatkârlar meslek grubunu takip eden Operatörler meslek grubunda da net istihdam değişimi oranı olumlu bir gelişme olarak yüzde 6,1 şeklinde kayıtlara yansımıştır.

¹³ Karaman ilinde 2017 İPA'da işyerleri *Yöneticiler* meslek grubunda yer alan herhangi bir meslekte kısa dönemde "artış azalış, fikrim yok değişim beklemiyorum şeklinde" bir istihdam değişim beklentisi beyan etmemişlerdir.

¹⁴ Söz konusu meslek grubunda yer alan istihdamın görece az olması da mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır.

Tablo 26: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

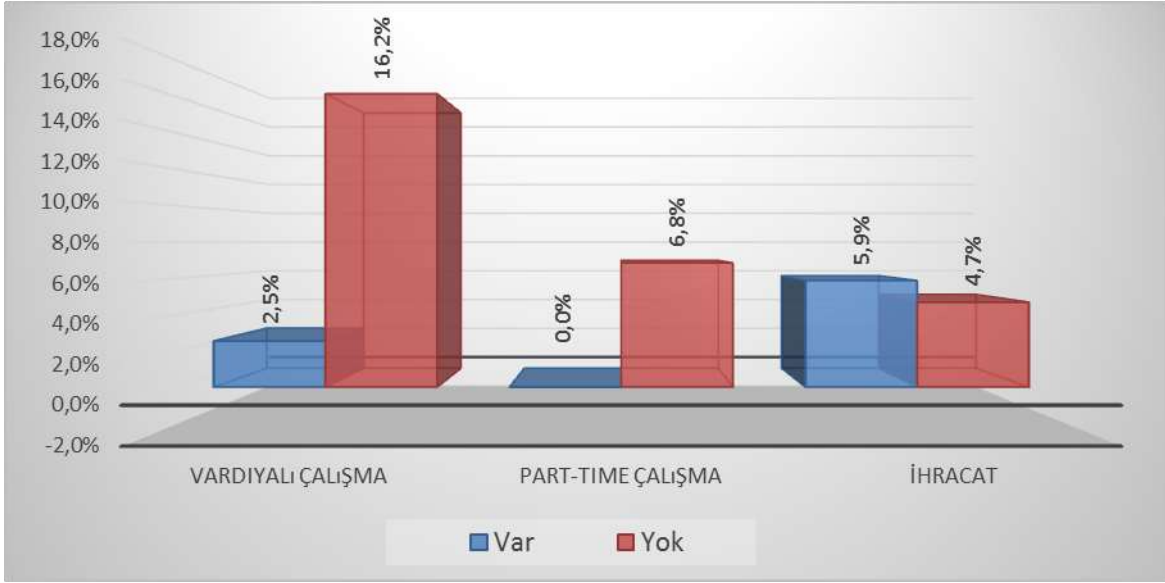
Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
BİSKÜVİ İMALAT İŞÇİSİ	ÇİFTÇİ (HAYVANCILIK)
GOFRET İMALAT İŞÇİSİ	ELEKTRİKÇİ (GENEL)
DİĞER İMALAT VE İLGİLİ İŞÇİLER (ELLE)	AHŞAP KALIPÇI
ÇİKOLATA İMAL İŞÇİSİ	HAMAL/ELLE TAŞIMA
MADENCİ (GENEL)	-
İNŞAAT İŞÇİSİ	-
İNŞAAT KALIPÇISI (AHŞAP)	-
ALÇI SIVA UYGULAYICISI	-
GÜNEŞ ENERJİ SİSTEMLERİ İMAL USTASI	-
ISI YALITIMCISI	-

Kaynak: İPA 2017

Karaman ilinde gelecek dönem, en fazla net istihdam artışı olması beklenen meslekler sırasıyla, Bisküvi İmalat İşçisi, Gofret İmalat İşçisi, Diğer İmalat Ve İlgili İşçiler (Elle), Çikolata İmal İşçisi, Madenci (Genel), İnşaat İşçisi, İnşaat Kalıpcısı (Ahşap), Alçı Sıva Uygulayıcısı, Güneş Enerji Sistemleri İmal Ustası, Isı Yalıtımcısı meslekleri olup, Çiftçi (Hayvancılık), Elektrikçi (Genel), Ahşap Kalıpcı, Hamal/Elle Taşıma mesleklerinde ise net azalış beklenmektedir.

Geçen yıllık veriler incelenecek olursa, Karaman ilinde en fazla istihdam artışı olması beklenen meslekler sırasıyla, Bisküvi İmalat İşçisi, Ahşap Mobilya İmalatçısı, Plastik Mamuller İmal İşçisi, Hamurkâr (Bisküvi) (Makineyle), Nezaretçi Ve Ustabaşı (İnşaat İşleri), İnşaat İşçisi, Reyon Görevlisi, Satış Danışmanı, Kasiyer, Şoför-Yük Taşıma meslekleriydi. (Bknz İPA 2016 Sonuç Raporu) Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Karaman ili için bu mesleklerin son iki yıldır önemini hâlâ korumaya devam ettiği anlaşılmaktadır.

Şekil 24: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO

Kaynak: İPA 2017

İşyeri özellikleri bakımından net istihdam değişim oranlarına bakıldığında işyerinin ihracat yapması net istihdam değişim oranını ciddi bir oranda arttırmaktadır. Karaman iline ait net istihdam değişim oranı yüzde 5,5 iken ihracat yapan işyerlerine ait net istihdam değişim oranı yüzde 5,9'dur.

Grafikten de anlaşılacağı üzere, part-time çalışmanın olmadığı yerlerde net istihdam artış beklentisi yüzde 6,8 iken, part-time çalışmanın olduğu yerlerde net istihdam değişim beklentisi olmadığı için NİDO sıfırdır.

İhracat yapılan işyerlerinde ise NİDO yüzde 5,9 iken, yapılmayanlarda 4,7 olarak ortaya çıkmıştır. Bu durum ihracat yapılıp yapılmamasının net istihdam artış beklentisi oranında ciddi bir değişikliğe sebep olmadığını göstermektedir. Ancak vardiya yapılma durumuna göre net istihdam değişim beklentisi oranı; vardiyalı çalışmanın olduğu işyerlerinde sadece yüzde 2,5 iken vardiyalı çalışmanın olmadığı işyerlerinde ise yüzde 16,2'dir. Bu durumun arkasında vardiyalı çalışmanın yoğun olduğu fabrikaların sektörel beklentilerinin baskınlığı açıktır.

Öte yandan 20+ istihdamda baskın olan ve vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin, yapmayanlara göre net istihdam artış beklentisi oranının oldukça düşük olması, ilde baskın çalışma rejimi olan vardiyalı çalışma rejiminin alternatiflerinin de orta vadede aranmaya başlanmasını gerekli kılmaktadır. Öyle ki, 2015 yılında gerçekleştirilen Karaman İş Arayan Beklentileri Araştırmasının (KİBA 2015) sonuçları eşliğinde mevcut durum incelenecek olursa; Karaman'da iş arayanların işgücü piyasasından beklentilerinde en popüler ilk iki beklentiden biri olarak 'vardiyalı çalışmanın olmadığı bir işgücü piyasasında çalışma' beklentisi yer almaktadır. KİBA 2015 sonuçlarına göre, iş arayan her 100 kişiden 37'si 'vardiyalı çalışmanın olmadığı' bir işgücü piyasası beklentisi içindedir. (Bknz KİBA 2015 Sonuç Raporu)

SONUÇ

Karaman İşgücü Piyasası Araştırma Raporunun öne çıkan amaçlarından bir tanesi en genel anlamıyla aktif işgücü politikalarının tümüne veri sağlamaktır. Diğer amaç ise işgücü piyasasında özellikle talep açısından ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerini tespit etmek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliğin giderilmesine yönelik politika ve önerilerin geliştirilmesine yardımcı olmaktır. Dolayısıyla bu raporun bulguları raporun veri sağlama kapasitesi ve ihtiyaçların tespitine yönelik katkı ve öneriler açısından değerlendirilebilir.

Talep Araştırması, Karaman ilinde istihdam ve işsizlik sorunlarının çözümüne yönelik işgücü yapısı ve sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik veri ve bilgi derlenmesini kolaylaştırıcı bir çalışma olmuştur. Özellikle il bazında işgücü piyasasına ilişkin verilerin az olması, Talep Araştırması'nın katkılarını daha kıymetli hale getirmektedir. Ancak bu rapor çerçevesinde veri derleme ve değerlendirme anlamında yaşanan bazı sıkıntılar vardır. Bu sıkıntıların büyük çoğunluğu, özellikle işgücü piyasasına arz yönünden bakarken kullanılacak verilerin il özelinde değil, TR52 bölgesi genelinde mevcut olması ve TÜİK veri setini 2014 Şubat dönemi verisiyle beraber değiştirmesi ve geçmiş yılları da bu anlamda revize etmesidir. Ancak raporlama sırasında veriler kaynak seti bozulmadan olabildiğince Karaman ili özeline indirgenmeye çalışılmıştır.

Bu raporda sunulan veri ve analizin değerlendirmesi sorun tespit edilen alanlarının, ihtiyaçların ve işgücü gelişimi açısından hedef kitlenin tespiti olarak üç grupta ele alınabilir. Aşağıda yapılan değerlendirme bu üç grubu birbiriyle ilişkili bir şekilde sunmaktadır.

Karaman özelinde katma değer üretiminin ve istihdamın imalat sektöründe yoğunlaştığı gözlemlenmektedir. Karaman'ın da içinde yer aldığı TR52 bölgesinde ise iktisadi faaliyet ve istihdam (yüzde 58) hizmet sektöründe yoğunlaşmakta ve yine en fazla Gayri Safi Katma Değer hizmetler sektöründe üretilmektedir. TR52 bölgesinde istihdam oranı Türkiye'den yüksek, işgücüne katılım oranı Türkiye'den düşük, ancak kişi başı Gayri Safi Katma Değer Türkiye genelinden daha azdır.

Anılan Gayri Safi Katma Değer farkındalığında, TR52 bölgesinde yer alan Karaman ile ülkemiz arasında yapılacak karşılaştırmada, işsizlik oranının düşüklüğü ve istihdam oranının yüksekliğine rağmen İşgücüne katılım oranının Türkiye ile kıyaslandığındaki düşüklüğü, ancak çalışma yaşındaki işgücünün daha kolay iş bulması ve işgücü piyasasındaki koşullardan memnun olmamaları gibi durumlar mevcuttur; sosyal yardımların da etkisi ile işgücü kolaylıkla inaktif nüfusa geçebilmektedir. Bu durumda, bir tarafta bölgedeki istihdamın büyük bir kısmına hâkim olan hizmet ve imalat sektöründeki çalışma koşullarının ıslahı gerekmektedir, diğer tarafta ise söz konusu sektörlerde çalışacak özellikle vasıfsız işgücünün işgücü yetiştirme faaliyetlerinden yararlandırılarak ve sosyal yardımların daha kontrollü yapılıp çalışabilecek durumda olan çalışma yaşındaki nüfusun yardım almak yerine işgücüne dâhil olmasını sağlayacak önlemler akmak suretiyle, çalışma yaşındaki atıl işgücünün işgücü piyasasının mevcut durumuna adaptasyonunun sağlanmalıdır.

Karaman'da çalışma yaşı kapsamındaki nüfus yükseköğrenim seviyesinde yapılacak bir değerlendirmede, Türkiye genelinden daha düşük eğitimlidir. Buna ek olarak Karaman ilinde çalışma yaşı kapsamındaki kadın nüfus, erkek nüfustan daha az eğitimlidir. Bununla birlikte, Karaman'da yaşayan çalışma yaş grubuna dâhil kadınlar, ülkemizde çalışma yaş grubuna dâhil kadınlara göre yükseköğrenim mezuniyet seviyesi göstergesinde oransal olarak geridedir. Ancak, Karaman'daki

işgücü geçen yıllara göre daha eğitimli hale gelmektedir. Hâlbuki ildeki istihdam yapısında baskın eğitim seviyesi ilköğretimdir ki, bu işyerlerindeki üretilen mal ve hizmetlerin üretim yapısında gereken işgücü vasıflılığı hakkında fikir vermeye yetmektedir. İşgücünün eğitim seviyesinin artması ise, işteki tatmin ve beklentileri arttırmakta, işverenleri nitelikli elemanların daha çok istihdam edileceği iş ve işyerleri açmaya itecek gibi görünmektedir. Öyle ki, ilde önümüzdeki yıllarda istihdam edilen ve edilecek düşük mesleki donanımın gerektiği vasıfsız işgücü arzındaki yetersizliğin, ilin beklentisini karşılayamaması gibi bir tehlikeyi de kapıya getirmektedir.

Özellikle işgücü tarafından tatminkâr bulunmayan ücretler ile işyerinde günlük çalışma saatleri ve sosyal imkânlar ile ilgili işgücü şikâyetleri de bu faktöre eklenince, okuldan ayrılma oranının Karaman için Türkiye ortalamasının altında olması piyasaya her geçen yıl daha az sayıda vasıfsız eleman girişi ile sonuçlanmaktadır. Bu da Karaman'da nitelikliliği düşük işgücü kapasitesinin önümüzdeki yıllarda düşeceğine işarettir. İş piyasası bu durumda işgücü ihtiyacını karşılamak için diğer illere özellikle komşu illere işgücü talebi götürmeye devam edecektir ya da işverenlerin daha modern ve nitelik gerektiren sektörlerle yönelecektir. Her iki durumda da ildeki nitelik seviyesi düşük işgücü, İŞKUR tarafından tertiplenecek mesleki iyileştirme veya yeni meslek edindirme ile niteliklilik gerektiren sektörlerle hazırlanmalıdır. Nitekim 2017-2018 döneminde Türk Hava Kurumu Üniversitesi bünyesinde ilimizde açılacak olan Karaman Havacılık Meslek Yüksekokulu orta vadede olmasa bile 5 yıl içinde ilimiz için pilotaj ekipmanı yedek parçalarının üretimine yönelik yeni bir endüstri ve istihdam fırsatı görünümündedir. Ayrıca *Konya ili ve Taşucu Limanı arasında Karaman merkezde bir gümrük limanı kurulması söz konusu olabilir ki, söz konusu yatırımla gelen lojistik kırılımlı ulaştırma ve depolama sektörü de tıpkı pilotaj ekipmanı yedek parçalarının üretildiği endüstri gibi gıda imalat sanayinin aksine vasıflı işgücü ihtiyacı yüksek olan bir sektörel yapılanma arz etmektedir.*

İşgücü piyasası analizlerinde temel göstergelerden birisi olan açık iş oranı, *toplam açık iş sayısının yanı sıra sektörlerin istihdam büyüklüklerini* de dikkate almaktadır. Açık iş oranı ile birlikte sektörde açık iş beyanı veren işyeri sayısı ve sektör büyüklüğü yüksek olan sektörlerin büyüme potansiyeli taşıdığını söylemek yanlış olmayacaktır. Bu anlamda Karaman ilinde bu potansiyeli yansıtan sektörler imalat, madencilik, diğer hizmet faaliyetleri, sağlık, mesleki faaliyetler ve su temini olarak belirlemektedir. Ayrıca kısa ve orta vadede net istihdam artışında ve net istihdam değişiminde beklentisi en yüksek olan sektör 'imalat' olarak ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla düzenlenecek olan işgücü yetiştirme programlarının özellikle de orta vadede (12 ay) bu sektörlerin ihtiyaçlarına yönelik olması işgücü arzı ve talebi eşleştirmeleri açısından olumlu sonuçlar verebilir.

Son olarak ise dikkat edilmesi gereken önemli bir unsur, araştırma kapsamında Karaman ili işgücü piyasasına meslek grupları açısından bakıldığında en fazla çalışan sayısının erkekler de olduğu gibi, kadınlarda da operatörler meslek grubunda görüldüğü, meslekler bazında yapılacak incelemede de nitelik gerektirmeyen işlerde istihdamın yoğunlaştığı gözlenmektedir. Bu kategorideki mesleklerde açık işlere bakıldığında, en çok işgücü talebi alınan ilk 10 mesleğin görece nitelik gerektirmeyen emek yoğun işler olduğu ve toplam açık işlerin yüzde 68'ini kapladığı görülmektedir ki, söz konusu işler Karaman'da nitelik gerektirmeyen işlerin istihdamda ve işgücü taleplerinde yoğunluğunu açıkça ortaya koymaktadır. Ayrıca temininde güçlük çekilen mesleklerde ilk beş sırada yer alarak ön plana çıkan Paketleme Makinesi Operatörü (Un), Gofret Kesme Makinesi Operatörü, Hamurhane Formeni (Bisküvi), Şekerleme İmal İşçisi (Makineyle), Ağaç Biçme Makinesi Operatörü (Hızarcı-Keresteci) gibi zor çalışma koşullarıyla bilinen mesleklerin öne çıktığı görülmektedir. Bu durumda Karaman ilinde işgücü talebi açısından, aslında eğitim aranmayan mesleklerin veya işgücünün düşük düzey eğitimli

olmasının işverenler için yeterli olacağı sonucuna varılabilir. Ancak bu araştırma ve analiz çerçevesinde ücret ve çalışma koşulları gibi işgücü piyasası bileşenleri değerlendirilmeye alınmadığı zaman, bu tespitin işgücü arz ve talebi arasında var olan dengesizlikleri gidermekte işlevsel olacağı düşünülmektedir.

İşverenlerin gelecek ile ilgili olumlu beklentileri işgücü piyasasında talep oluşturacaktır. Bu işgücü talebiyle arzı eşleştirerek Karaman'da istihdamı artırmak üzere aşağıdaki öneriler yerel anlamda başta İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu olmak üzere işgücü piyasası politika yapıcıları ve işgücü piyasası aktörleri tarafından değerlendirilmelidir:

1) TR52 bölgesinde imalat sektörünün ağırlığından ötürü bu sektörde meydana gelecek olası daralma imalat sektöründen ayrılan kesimin gelişmiş komşu illere göç etmesine neden olabilir. Bu sebeple, tarım sektöründen ayrılan kişiler, özellikle kadınlar işyerinde verilecek Mesleki Eğitim Kursları, ve İş Başı Eğitim Programları ve Çalışanların Mesleki Eğitimi sayesinde imalat sektörü koşullarına uyumlaştırılmalı, söz konusu bireylerin istihdamını sağlayacak eğitim faaliyetleri düzenlenmeli; buna karşılık özellikle işe giriş ve çıkışların en yoğun olduğu sektör olan 'imalat' sektöründeki zor çalışma koşulları ıslah edilmelidir; İİMEK üyeleri, özellikle İŞKUR işverenlerle işgücü arasındaki aracılıkta özellikle karşılıklı taleplerde sağlanacak uzlaşma noktasında daha aktif rol oynamalıdır.

2) Örgün öğretimime devam etmeyen veya edecek durumda olmayan genç nüfusu ve açık iş taleplerini birlikte değerlendirerek, işgücü piyasasına eklemeyecek mesleki eğitimlere (özellikle İEP UMEM Beceri'10 Projesinin yeniden tasarlanmış şekli olan *Mesleki Eğitim ve İstihdam Seferberliği Projesi*) 2015, 2016 ve 2017 yıllarında olduğu gibi 2018'de de önem verilmelidir. Bununla birlikte işgücü talebi düşük mesleklerde, kayıtlı işgücü arzı işgücü talebi yüksek taleplere yakınlığa göre bölümlendirilmeli; sağlanacak iş ve meslek danışmanlığı hizmeti ve mesleki eğitimler ile işgücü talebi yüksek olan mesleklere yönlendirilmelidir.

3) İşgücü piyasasında gençlerin, özellikle işsizlik oranı yüksek olan 15-24 yaş genç nüfusun istihdama katılım oranlarını yükseltmek amacıyla hedef kitlesi gençler olan mesleki eğitim programları düzenlenmelidir. Kadınların istihdama katılımını artırmak amacıyla aktif işgücü piyasası politikaları kapsamında gerektiği takdirde mesleki eğitim kurslarına katılımı artıracak teşvik politikaları uygulanmalıdır. Dezavantajlı grubun işgücüne katılımını ve istihdamını artırmak için kontenjanları dolduramayan işverenler ile işbirliği yapılarak uygun mesleki eğitim programları hazırlanmalı, özellikle engelli işgücü için korumalı işyerleri programlarının işyerlerine tanıtımı yapılarak dezavantajlı grupların istihdama kazandırılması kolaylaştırılmalı TYP'lerde lise altı eğitim seviyeli kadınlar, engelliler ve 40 yaş ve üzeri işsizlere yönelik projelere ağırlık verilmeli, süreç titiz bir iş ve meslek danışmanlığı süzgeci ile takip edilmelidir.

4) Özellikle 'imalat' ve 'toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı' sektörlerinde beklenen istihdam artışına yönelik bu sektörde faaliyet gösteren işyerleri ile yakın ilişki kurularak oluşması beklenen eleman ihtiyacını gidermek üzere istihdam sübvansiyonu tarzı işyeri odaklı mesleki eğitimlere ağırlık verilmesi sağlanmalıdır.

5) Bununla birlikte kamu kurum/kuruluşlarında hizmet alımını düzenleyen mevzuat hükümleri gereği, hizmet alımı yapılan özel sektör işyerlerinin söz konusu hizmette kamu hizmetinde istihdam edecekleri işçi alımlarını "*İŞKUR aracılığında kayıtlı işgücü arasından temini*" yoluna gidilmelidir.

6) İİMEK üyesi her kurum ve kuruluş 2018-2019 iki yıllık döneminde en az bir kere, kendi yetki ve sorumluluk alanı ile ilgili olarak bir işgücü piyasası analizi yapmalıdır.

7) SYDV'ler istihdam sosyal yardım ilişkisinin güçlendirilmesi adına,

a) mesleki yeterliliği belgeli olan yardım talepçilerinin doğrudan aynı ve nakdi yardım taleplerini karşılamak yerine, katma değer üretimi potansiyeli olan 'Gelir Getirici Projelere' yönlendirilmelerine yönelik,

b) herhangi bir meslekî yeterlilik belgesi olmamakla birlikte çalışabilir durumda olan kişileri işgücü piyasasına itmeye yönelik ;

yerel eylem planı hazırlanmalıdır. Sosyal yardım yapan sivil toplum kuruluşları ve devlet kurumları arasında koordinasyonun sağlanması vasıtasıyla, ilimizde yardım yapılan kişilerin takibi ve yardımların izlenmesi sistemi kurulmalıdır.

8) Özellikle genç nüfusun mesleki eğitim kanallarına yönlendirilmelerinde kamu kaynakları etkili kullanılmalıdır. Ortaöğretime açılacak alan/dallar, velilerin görüş ve önerileri yerine, mevzuatta yer aldığı üzere yerel işgücü piyasasının taleplerine göre şekillendirilmelidir.

9) Halk eğitim merkezleri açacakları kurslarda hobi kurslarından çok mesleki iyileştirme ve meslek edindirme kurslarına ağırlık vermeli, ayrıca sözü edilen kursları, kursiyer talepleri yerine mevzuatta da yer aldığı şekli (2016-2018 Orta vadeli Program) ile işgücü piyasasının taleplerini göz önünde bulundurarak açma yolunda eylem planlarını devreye sokmalıdır.

10) Karaman'daki işyerlerinin;

a) özellikle mal ve hizmet üretimi yönündeki risk yönetimi ve gelecek planlamalarında işgücüne dâhil olmayan nüfustaki artış ve işsizlik oranındaki azalış eğilimi göz önünde bulundurarak, ilin mevcut işgücü piyasası göstergelerindeki trendi özenle takip etmelerinde,

b) işgücüne sundukları çalışma ortam, koşulları ile sosyal imkânları iyileştirmelerinde,

c) çalışma süre ve formatını vardiya sisteminden, kısmı (parttime), evden çalışma, prim usulü çalışma gibi yeni modern çalışma formları yönünde esnetme ve geliştirmelerinde, ayrıca tahmine dayalı geleneksel karar verme yöntemlerinin yerine, veriye dayalı modern karar verme yöntemlerine geçmelerinde,

ç) ildeki aktif iktisadi faaliyetlere etkisi büyük olan imalat sektörünün baskın rengi mevcut düşük teknoloji gıda ürünleri üretiminde, yatay ve dikey büyümenin sağlanması; ilin coğrafi ve stratejik konumuna uygun lojistik, yeşil enerji, imalat (pilotaj ekipmanı yedek parçası, vagon imalatı) gibi katma değer üretimi izafen yüksek sektörlerle yönelimle ilgili fizibilite ve araştırma geliştirme faaliyetlerine başlamalarında,

d) ilin işgücü piyasasında istihdamda ve açık işlerde hâkimiyeti görülen görece nitelik gerektirmeyen emek yoğun işlerin demografik fırsat penceresi bakımından farkındalığında,

e) madencilik ve taş ocakçılığı sektörü başta olmak üzere iş sağlığı ve güvenliğini işyeri işgücü arasındaki iş ilişkisinin ayrılmaz bir parçası haline getirmek adına gereken önlemleri almalarında, araştırma geliştirme ve teknoloji yatırımlarını yapmalarında,

doğal piyasa seleksiyonundan korunmaları adına fayda bulunmaktadır.

KAYNAKÇA

Akyıldırım O., Bölükbaşı H. T., Leerentveld H., Öğüt N., 2013, işgücü Piyasası Analiz Rehberi, İŞKUR, İKGPro

Ekonomi Bakanlığı İstatistikleri

Ekonomi Bakanlığı, İl Dış Ticaret Potansiyeli İstatistikleri

Hansen, B. 1970, Excess demand, unemployment, vacancies and wages, Quarterly Journal of Economics 84, 1–23.

Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

İŞKUR, İl İPA 2012 Raporu

İŞKUR, Türkiye İPA 2012 II. Dönem Raporu

İŞKUR, İl İPA 2013 Raporu

İŞKUR, İl İPA 2014 Raporu

İŞKUR, İl İPA 2015 Raporu

İŞKUR, İl İPA 2016 Raporu

İŞKUR, Sosyoekonomik Göstergeler Sistemi Verileri 2014

İŞKUR, Türkiye İPA 2013-I, 2013-II Dönem, 2014 ve 2015 Raporları

Kalkınma Bakanlığı İstatistikleri

Kalkınma Bakanlığı, 2015, Türkiye İşgücü Piyasasında Hareketlilik: Mikro Veriye Dayalı Analiz

Kalkınma Bakanlığı, 2014 Yılı Yatırım Programı

Kalkınma Bakanlığı, X. Kalkınma Planı (2014-2018)

Kalkınma Bakanlığı, Orta Vadeli Program 2016–2018

Kalkınma Programı, 2014 Yılı Programı

Kalkınma Programı, 2015 Yılı Programı

Kalkınma Programı, 2016 Yılı Programı

Kalkınma Bakanlığı, Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi 2014-2023

Lunderberg, M., Lam D., 2007, "Harnessing the Demographic Dividend: Lessons from the World Development Report 2007," Environmental Change and Security Program, April, 2007. Washington, D.C.: Woodrow Wilson International Center for Scholar.

MEB, İstatistik Yıllıkları

MEB, Mesleki ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi ve Eylem Planı, 2013

Mesleki Yeterlilik Kurumu, İstihdam ve Mesleki Eğitim İlişkisinin Güçlendirilmesi Eylem Planı, 2010

MEVKA, TR52 Konya Karaman Bölgesi Bölgesel Erişilebilirlik Analizi ve Stratejisi, 2013

MEVKA, İhracatta Bölgenin Stratejik Sektörleri, 2012

MEVKA, Bölgesel Gelişmenin Yapı Taşları Olarak Kentler, 2014

MEVKA, Konya Karaman Bölgesi Göç Analizi, 2014

MEVKA, Konya Karaman Bölgesi Boşanma Analizi, 2014

MEVKA 2014-2023 Bölge Planı

TOBB İstatistikleri

TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus İstatistikleri Veri Tabanı

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri Veri Tabanı

TÜİK, 2013 İstatistik Yıllığı

TÜSİAD, İşgücü Piyasasına Bakış 2012

Ulusal İstihdam Strateji Belgesi

YEGM, Karaman İli Rüzgar Kaynak Bilgileri, erişim tarihi 04.11.2016

<http://www.eie.gov.tr/YEKrepa/KARAMAN-REPA.pdf>

YEGM, Türkiye Güneş Enerjisi Potansiyel Atlası, erişim tarihi 04.11.2016

<http://www.eie.gov.tr/MyCalculator/Default.aspx>

TANIM VE KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir; İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Talep araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Açık Kontenjan: İşverenlerin yasa gereği çalıştırmak zorunda oldukları özürsüz ve eski hükümlülerden işe yerleştirileceklerle ilişkin açık işgücü sayısı.

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı İşgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Aktif kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 12 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Açık İş: (İşbu raporun BİRİNCİ BÖLÜM'ün de irdelenen açık iş)

Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: (İşbu raporun İKİNCİ BÖLÜM'ün de irdelenen açık iş)

İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Talep araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: (İşbu raporun İKİNCİ BÖLÜM'ün de irdelenen açık iş kavramı kaynağında)

Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına

kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır (İŞKUR)

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. *Beceri*, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. Beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyumsuzluğudur.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Beveridge eğrisi: W. Henry Beveridge tarafından 1944 yılında İngiltere ekonomisi için hazırlanan ve "Beveridge Raporu" olarak bilinen çalışmada açık iş oranı ile işsizlik arasındaki ilişki ortaya konulmuştur. Adını İngiliz ekonomist William Beveridge'tan alan Beveridge Eğrisi, temelde emek piyasasında işsizlik ile açık işler arasındaki negatif ilişkiyi ortaya koyar. Bunun yanında, Beveridge eğrisi araştırmacıya, zaman boyutu itibarıyla değerlendirildiğinde emek piyasasının çevrimsel durumu hakkında; eğrinin işsizlik-açık iş uzayındaki konumu itibarıyla değerlendirildiğinde ise emek piyasasının yapısal durumu hakkında ipuçları vermektedir. (Kanık, Sunel, Taşkın, 2012, 3)

Beveridge eğrisi üzerindeki hareketleri ekonomik aktivitenin iş çevrimi fazıyla; eğrinin içeri ya da dışarı doğru kaymasını ise ekonomideki yapısal faktörlerle ilişkilendirmiştir. (Blanchard ve Diamond 1989, 48). Örneğin, ekonomik aktivitenin daraldığı dönemlerde işsizlikte artış ve açık işlerde azalış gerçekleşmekte, genişleme dönemlerinde ise bunun tam tersi yaşanmaktadır.

Konu ile ilgili çalışmalarda bu hareketin, işsizliğin açık işlere oranla ekonomik çevrimlere daha yavaş tepki vermesinden kaynaklandığı vurgulanmıştır (Hansen 1970, 42 ; Blanchard ve Diamond 1989, 87). İngiliz iktisatçı.

Bölgesel Gayri Safi Katma Değer (GSKD): Bir bölgede yerleşik ekonomik birimlerin belli bir dönemde bu bölgedeki ekonomik faaliyetleri sonucunda ürettikleri mal ve hizmetlerin (çıktı) değerinden, bu üretimde bulunabilmek için kullandıkları mal ve hizmetler (ara tüketim) değerinin çıkarılması sonucu elde edilen değerdir.

Bulanık Mantık: Bulanık mantık, 1973 yılında Ebrahim Mamdani tarafından ilk kez bir buhar makinesinde uygulandı. Ticari olarak ise 1980'de Danimarka'daki bir çimento fabrikasının fırınına

kontrol etmede kullanıldı. 1980'lerden itibaren "Bulanık Mantık" kuramının kullanıldığı geniş bir uygulama sahası oluşmaya başladı. Elektrik süpürgelerinde, çamaşır makinelerinde, mikro dalga fırınlarda, asansörlerde, klimalarda, otomobillerin vites kutularında, elektronik devrelerin ve yapay zekânın karar verme algoritmalarında kullanılmaktadır. Bulanık mantığın Japonya'daki en önemli uygulamalarından biri Tokyo Metrosu'dur. Hedefe 7 cm kala durabilen trende yolcular bir yere tutunma ihtiyacı hissetmemektedir. (Dimitrov ve Krotkich, 2002, 35) Yine Yamaichi Securities'in geliştirdiği Bulanık Mantık temelli uzman sistem, 1988 yılının Ekim ayında Tokyo Borsası'nda yaşanan krizin sinyallerini 18 gün önceden haber vermiştir. Bulanık Mantık kuramının kullanıldığı diğer bir alanda havacılık ve uzay araştırmalarıdır (Uçakların uçuş kontrol sistemleri, insansız hava araçları). Bulanık mantık, uygulandığı alanlarda enerji, işgücü ve zaman tasarrufu sağlamasından dolayı kuram üzerindeki araştırmalar dünya çapında gün geçtikçe yaygınlaşmaktadır. Bulanık mantığın tam aksine klasik mantıkta; temel girdiler sabit sonuçlar doğururken bulanık mantıkta sayısı belli olmayan girdiler, girdilere ve varsayımlara göre değişen birden çok sonuç doğurabilmektedir. Bulanık mantık çok değişkenli bir mantık sistemidir, kesinliklerle değil belirsizliklerle ilgilenmektedir. Belirsizlik, kaçınılması mümkün olmayan bir durum olduğu gibi faydaya da dönüştürülebilecek bir alandır. Aslında bulanık mantığı, bir olasılık belirleme sistemi veya belirsiz ifadelerle yapılan belirsiz işlemler olarak düşünmek doğru değildir. Klasik mantıkta kesin doğrular, bulanık mantıkta ise doğruluğun dereceleri vardır. Bulanık mantığın amacı, değişkenliklerin ve kuralların esnek bir şekilde belirlemek ve yapısını koruyarak değişen koşullara değişen cevaplar üretebilmektir. Bu esneklik hiçbir zaman bir rastlantısallık içermez. (Bojadziev ve Bojadziev, 1995, 190-191)

Dışsal değişken: Veri olarak alınan, yani model çözümünden bağımsız olarak model dışında önceden belirlenen değişken. Değerleri örnek biçimin yapısından ve öteki değişkenlerden etkilenmeyen değişkenler.

EBLUP: (Empirical Best Linear Unbiased Predictor) Deneysel En Doğrusal Tarafsız Tahmin. Bilimsel en doğrusal tahmin, TÜİK'in illerdeki temel işgücü piyasası gösterge verilerini hesaplamada kullandığı Küçük Alan Tahminleri Yönteminin dayandığı bir tahmin yöntemidir.

Eğitim durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana grupla aşağıdadır

1. Okuma yazma bilmeyen
2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen
3. İlkokul
4. İlköğretim
5. Ortaokul veya mesleki ortaokul
6. Genel Lise
7. Mesleki veya teknik lise
8. Yüksek öğretim

İPA 2016 raporundaki eğitim durumu sınıflandırması ise karşılaştırma kolaylığı sağlaması açısından,

1. Okuma yazma bilmeyen

2. Lise altı

3. Lise ve dengi meslek okulu

4. Yükseköğretim

olarak 4 grupta incelenmiştir.

Eğitim seviyelerine göre işgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

Eksik istihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek “zamana bağlı eksik istihdam” ve “yetersiz istihdam” kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu takdirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Yetersiz istihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Eski Hükümlü: Bir yıldan daha uzun süreli bir cezadan veya devlet memuru olmaya engel bir suçtan hüküm giyen, cezasını infaz kurumlarında tamamlayan, cezası ertelenen, koşullu salıverilen, özel kanunlarda belirtilen şartlardan dolayı istihdam olanağı bulunmayan ve ömür boyu kamu hizmetlerinden yasaklı bulunan kişi.

Genç işsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın birçok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç işsizlik oranı: Genç işsizliğini ayrıntılı olarak tanımlayabilmek için dört ölçüt önemlidir.

- 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.
- Yetişkin işsizlik oranı içinde genç işsizlik oranının yüzdesi
- Genç işsizlik indeksi olarak tanımlan toplam işsizlik içinde gençlerin oranı
- Genç nüfus içinde genç işsizlerin oranı

Genç nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Göç: İktisadi, siyasi veya sosyal nedenlerle bir yerleşim biriminden başka bir yerleşim birimine doğru gerçekleşen nüfus hareketleri.

Aldığı göç: Ülke sınırları içindeki, belirli bir alana diğer alanlardan gelen göçtür.

Verdiği göç: Ülke sınırları içindeki belirli bir alandan, diğer alanlara giden göçtür.

Net göç: Belirli bir alanın aldığı göç ile verdiği göç arasındaki farktır. Belirli bir alanın aldığı göç verdiğienden fazla ise net göç pozitif, verdiği göç aldığı göçten fazla ise net göç negatiftir.

Net göç hızı: Göç edebilecek her bin kişi için net göç sayısıdır.

Hak Eden Sayısı: İşsizlik sigortası, Kısa Çalışma, Ücret Garanti Fonu ve İş kaybı Tazminatı hizmetlerinden yararlananları ifade etmektedir. Hak eden sayısı bildirge dağılım raporunda yer alan ödeneğin türüne göre, ödemesi devam eden, ödemesi kesilen, ödemesi biten bildirge sayılılarının toplanmasıyla elde edilmektedir.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır.

Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar. Yukarıda belirtilenler şu şekilde özetlenebilir;

Çalışma çağındaki nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

Kurumsal olmayan nüfus: Okul, yurt, otel, çocuk yuvası, huzurevi, hastahane, hapisane, kışla ya da orduvinde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Genç nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar. (İstihdam edilenler+ İşsizler)

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$İKO = \frac{\text{İşgücü Arzı (İstihdam+İşsiz)}}{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus}} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

Eğitim seviyelerine göre işgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

İstihdam edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İş başında olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş başında olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (aynı ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İstihdam Oranı: İstihdama katılım oranı olarak da bilinir. Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özellikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

$$\text{İstihdam Oranı} = \frac{\text{Toplam istihdam}}{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus}} \times 100$$

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son üç ay içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, üç ay içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dâhildirler.

İşsizlik oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

$$\text{İşsizlik Oranı} = \frac{\text{İşsiz}}{\text{İşgücü arzı (istihdam+işsiz)}} \times 100$$

İşteki durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

İktisadi faaliyetlere göre istihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlerle geçmesi gerekir.

İktisadi faaliyet Grupları: Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

Ek 3- Tablo, Grafik ve Şekilleri

Tablo 1. İktisadi Faaliyet Kolları

A	Tarım, ormancılık ve balıkçılık
B	Madencilik ve Taş ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, gaz, Buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motordikletlerin onarımı
H	Ulaştırma ve depolama
I	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
J	Bilgi ve iletişim
K	Finans ve sigorta faaliyetleri
L	Gayrimenkul faaliyetleri
M	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
N	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
O	Kamu yönetimi ve savunma
P	Eğitim
Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
R	Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
S	Diğer hizmet faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal ve Hizmet Üretim Faaliyetleri
U	Ulusal arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

Kaynak: AB, 2016

İşe Yerleştirme: İş arayanların kurumca işe yerleştirilmesidir.

İşyeri Yaş Grupları: İPA 2014'te işyeri yaş grupları 0-4; 5-9; 10-14; 15-19; 20-24 ve 25+ şeklinde 6 yaş grubundan oluşmaktadır.

Mesleklere göre istihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) ISCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. ISCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Kayıt dışı istihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıt dışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıt dışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt dışı istihdam oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

$$\text{Kayıt dışı İstihdam Oranı} = \frac{\text{Kayıtdışı istihdam}}{\text{Toplam istihdam}} \times 100$$

Kayıtlı işgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Kayıtlı işsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Kurumsal olmayan nüfus: Okul, yurt, otel, çocuk yuvası, huzurevi, hastahane, hapishane, kışla ya da orduevinde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Küçük Alan Tahminleri Yöntemi: Bir ülkeye göre küçük olan yerlerde, çalışma maliyetinin araştırmacıyı ittiği tahminleme yöntemidir. Tahmin etmede kullanılan Deneysel En İyi Doğrusal Yansız Tahmin (Emprical Best Linear Unbiased Prediction, EBLUP), Deneysel Bayes (Emprical Bayes, EB) ve Hiyerarşik Bayes (Hierarchical Bayes, HB) gibi çok sayıda farklı yaklaşım da vardır. Deneysel ve hiyerarşik Bayes gibi deneysel en iyi doğrusal yansız tahmin yöntemi diğer yöntemlerden daha avantajlı bulunmaktadır. Küçük alan tahmininde model tabanlı yaklaşımların optimal tahminlerin türetilmesi, varsayılan bir model altında değişkenlik ölçümleri ve örneklem verilerinden modellerin geçerliliğinin incelenmesi gibi avantajları vardır. Bu avantajlardan en önemlisi duyarlılığı artırmasıdır. Literatürde önerilen “Küçük Alan Tahmin Yöntemleri”; gerektirdikleri veri, varsayımlar ve uygulama biçimleri bakımından çeşitlilikler göstermektedir. Literatürdeki ilk küçük alan tahmin yöntemleri, genellikle temel demografik ilişkilere ve yaklaşımlara dayandırılmıştır Çeşitli kayıtları kullanan bu tür yöntemlerin çoğu, U. S. Bureau of the Census (ABD Nüfus Sayım Bürosu) tarafından önerilmiştir (Purcell and Kish, 1979; Purcell ve Kish 1980; Ghosh ve Rao, 1994). Daha sonra örneklem verilerini regresyon yaklaşımları ile ele alan bazı karmaşık yöntemler üzerinde çalışılmıştır. Bilgisayar teknolojisindeki büyük gelişmeler, teorik istatistiksel modelleri kullanan ve yardımcı bilgi kullanımına dayanan karmaşık yaklaşımları mümkün kılmıştır. Böylelikle EBLUP, küçük bölgelerde araştırma konusu üzerinde gerçeğe yakın istatistik tahminler sunan bir yöntemdir. (Below, Lahiri, 2010, 1221-2145) Öyle ki, ABD’de Tarım İstatistikleri Servisince (NASS) küçültülmüş alanlarda yıllık olarak ekilebilir arazilerdeki değişim tahminleri EBLUP ile yapılmaktadır. (Below, Lahiri, 2011, 3980)

İşsizlik Ödeneği Başvurusu: İşsizlik ödeneğinden yararlanmak amacı ile şahsen veya elektronik ortamda İŞKUR’a yapılan başvuruyu ifade etmektedir. Başvuruların belirlenmesinde başvuruların sisteme eklenme tarihi esas alınmaktadır. Başvuru sayısı; hak eden, hak etmeyen, incelemesi devam eden bildirge ve eşleşmemiş talep dilekçesi sayılarının toplanmasıyla elde edilmektedir.

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İşgücüne dâhil olmayan (İnaktif) nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler, çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır.

İşgücüne dâhil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş bulma ümidi olmayanlar: Daha önce iş aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irat sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu

belirten kişilerdir.

2. *Mevsimlik çalışanlar*: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. *Ev işleriyle meşgul*: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. *Eğitim/Öğretime devam ediyor*: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb devam etmesi nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. *Emekli*: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6. *Çalışamaz halde*: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. *Diğer*: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

$$\text{İşgücüne Dâhil Olmayan Nüfus Oranı} = \frac{(\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus} - (\text{İstihdam} + \text{İşsiz}))}{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus}} \times 100$$

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Talep Araştırması: İŞKUR tarafından 08/04/2016-06/05/2016 tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında “İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu” uygulamasıdır.

İşgücü Talep Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan “Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi” üzerinden en güncel veri olan 2014 yılı kayıtlarıdır. Talep araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için “işyeri cevapsızlık formu” doldurulmuştur.

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır.

Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar. Yukarıda belirtilenler şu şekilde özetlenebilir;

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

Karşılana n Açık İş: İşverenlerin vermiş oldukları işçi istemlerinin Kurum aracılığı ile karşılanması.

Kişi Başı Bölgesel Gayri Safi Katma Değer: Cari fiyatlarla bölgesel gayri safi katma değerin yıl ortası bölge nüfus tahminine bölünmesi ile TL cinsinden kişi başı bölgesel gayri safi katma değer elde edilir. Hesaplanan bu değerin ithalat ağırlıklı ortalama dolar kuruna bölünmesiyle, dolar değeriyle kişi başı bölgesel gayri safi katma değere ulaşılmaktadır.

Nüfus tanımları:

Çalışma çağındaki nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

Kurumsal olmayan nüfus: Okul, yurt, otel, çocuk yuvası, huzurevi, hastahane, hapisane, kışla ya da orduevinde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaşta ki nüfustur.

Genç nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Okun Yasası: Gelişmiş ekonomilerde işsizlik oranı ile ekonomik büyüme arasındaki ters yönlü bir ilişki gözlemlenmektedir. A. M. Okun'un 1962'de ABD ekonomisi için işsizlik oranı ile ekonomik büyüme arasındaki ters yönlü ilişkiyi test eden ampirik çalışması iktisat literatürüne Okun yasası olarak girmiştir. Okun yasası, eski ve yeni Keynesyen teorilerce Phillips eğrisini test etmede kullanılmıştır. Devam eden süreçte işsizlik oranı ile ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi farklı yöntemlerle araştıran çalışmaların sayısı artmıştır. Prachowny (1993), ABD için işsizlik oranı ve ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi araştırmış ve çıktıda %0,6'lık artışın işsizlik oranında %1'lik azalışa neden olduğunu belirlemiştir.

Arthur Okun yaptığı çalışmada, reel çıktı düzeyi ve işsizlik oranları arasında iki ampirik ilişki ortaya koymuş ve bu denklemler daha sonra kural olarak ele kullanılmıştır. Bunun yanında, yapılan çalışmalarla Okun'un dikkate almadığı faktörler dahil edilerek, bu denklemler geliştirilmiştir. Okun'un incelediği ilişkilerin teorik zemini, artan işgücünün daha fazla mal ve hizmet üretmesi gerektiğine dayanmaktadır. (Demirgil, 2010)

Özürlü: Bedensel, zihinsel veya ruhsal özürleri nedeniyle çalışma gücünün en az %40'ından yoksun olduğu sağlık kurulu raporu ile belgelenen kişi.

Phillips Eğrisi: İşsizlik oranı ile parasal ücretlerdeki değişme oranı arasında doğrusal olmayan ters yönlü ve istikrarlı bir ilişki mevcuttur. İşsizlik oranı friksiyonel düzeyindeyken, parasal ücretlerde bir değişme olmamaktadır. İşsizlik oranının herhangi bir değerinde ise parasal ücretlerdeki değişme oranı iki değere karşılık gelir. Daha açık bir ifadeyle her hangi bir işsizlik düzeyinde, parasal ücretlerde meydana gelecek olan değişme oranı işsizlik oranı düşerken daha hızlı, işsizlik oranı artarken daha yavaş olmaktadır. (Phillips,1958) Daha önce yapılan çalışmalar konusunda yukarıdaki açıklamalardan anlaşılacağı üzere, Phillips'in 1958 senesindeki çalışmasında işsizlik oranları ile parasal ücret seviyesi arasında doğrusal olmayan ters yönlü ilişkinin varlığını göstermektedir. Phillips tarafından işsizlik oranı- ücretler konusundaki çalışmalara yapılan en değerli katkı 'parasal ücretlerdeki değişme oranı

ile işsizlik oranı arasındaki ilişkinin istikrarlılığını' ortaya koymasındır. (Frisch, 1977) Belki daha da ilginç olanı istikrara ilişkin amprik kanıtın yaklaşık 100 yıllık bir dönemi kapsamasıdır. Phillips'in çalışması söz konusu amprik gücüne karşın teorik bir temele dayanmasa da, T. Koopmans, Phillips eğrisi için teorik ölçüm nitelemesini yapmaktadır. (Frisch, 1989) Phillips eğrisi modelinin teorik temeline ilişkin en etkili açıklama Richard Lipsey tarafından yapılmıştır. Lipsey, Phillips eğrisini iki davranışsal fonksiyondan hareketle yorumlamaktadır. Anılan yorum ilimiz Karaman için de geçerliliğini muhafaza etmektedir ki, birincisi emek talebi fazlası ile parasal ücret değişimleri arasındaki doğrusal ilişkiyi, ikincisi de emek talebi fazlası ile işsizlik oranı arasındaki ters yönlü ilişkiyi göstermektedir.

Sondaj: Sondaj kavramı terminolojide 'iş araştırması' anlamına gelmektedir ki, iş istemi ile Kurum İl Müdürlüklerine başvuran nitelikli iş arayanların Kurum kayıtlarında durumlarına uygun açık iş mevcut değil ise, bu kişilerin işyerlerine tavsiye edilmesi olarak tanımlanmaktadır.

Takdim: Kurum İl Müdürlüklerince işyerine gönderilmesine karar verilen iş arayanların, işverenle görüşme yapmak üzere işyerinde bulunması.

Temel Bileşenler Analizi: Karl Pearson tarafından 1901 yılında ilk kez önerilen ve Hotelling tarafından 1933 yılında büyük ölçüde geliştirilen TBA davranış bilimlerinden ekonomiye kadar çok geniş bir alanda kullanılmaktadır. Temel bileşenler analizinde değişkenlere keyfi ağırlık verilmediği gibi, çok sayıda değişkenden bu değişkenlerin sahip oldukları bilginin büyük bir kısmını taşıyan daha az sayıda yeni değişkenler elde edilerek, değişkenler arası bağımlılık yapısı ortadan kaldırılmaktadır. Değişkenlerin ölçü birimleri birbirine yakın olduğunda ham verilerden, değişkenlerin ölçü birimleri birbirine yakın değilse standartlaştırılmış verilerden yararlanılır. Ham verilerin kullanılması durumunda temel bileşenlerin bulunmasında varyans-kovaryans matrisinden, standartlaştırılmış verilerin kullanılması durumunda ise korelasyon matrisinden yararlanılır (Tatlıdil, 2002). Temel bileşenler analizinde amaç p tane değişkeni, önemli bir bilgi kaybı olmaksızın daha az sayıda değişkene indirgemektir. İndirgenmiş yeni değişkenler ile çalışmanın amacı doğrultusunda çeşitli sonuçlara ulaşılabilmektedir. Ayrıca çalışmalarda tahmin edicilerin değişim modellerinin yerinde seçimi, değişkenlerin aktüel ve özellikle gelecek etkisi öngörüsünde daha net katkılar sağlamaktadır. Örneğin istihdam ve büyüme ilişkisi bakımından Markov rejim değişim modelleri, ekonomik değişkenlerin farklı konjonktür içindeki davranışlarını konu alan modelleme tipi olup etkin tahmin edicilerin elde edilmesine imkan vermektedir. (Aydın ve Kara, 2008, 16)

İstihdamda sanayi sektöründe çalışanların payı,%: Toplam çalışanlar içinde sanayi sektöründe çalışanların ne kadar olduğunu gösterir. Sanayi sektörünün katma değere olan katkısı nedeniyle bu göstergenin işgücü piyasasına pozitif etki etmesi düşünülmektedir.

İstihdamda hizmet sektöründe çalışanların payı,%: Toplam çalışanlar içinde hizmet sektöründe çalışanların ne pay aldığını gösterir. Hizmet sektörünün istihdamda ilk sırada yer alması nedeniyle bu gösterge işgücü piyasasına olumlu yönde etki edecektir.

Yükseköğretim istihdam oranı,%: Eğitim seviyesi ile istihdam oranı arasında pozitif bir ilişki olması bu gösterge de pozitif yönde etki edecektir. İstihdamda olan yükseköğrenim mezunlarının çalışabilir yaştaki kurumsal olmayan çalışabilir yaştaki yükseköğretili nüfusa oranıdır.

İşgücüne katılım oranı,%: işgücüne katılım oranının yüksekliği işgücü piyasasında olan ve girmek isteyenlerin çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade ettiğinden, oranın yüksekliği iyi bir işgücü piyasasının göstergesidir.

Gençlerde işgücüne katılım oranı: 15-29 yaş grubundakilerin işgücü piyasasına katılımlarını ifade eder.

İşgücünün toplam nüfus içindeki payı,%: İşgücünün toplam nüfusun ne kadarını oluşturduğunu ifade eder.

İstihdamda tarımın payı,%: Toplam çalışanlar içinde tarım sektöründe çalışanların oranını gösterir. Tarım sektörünün kayıt dışı çalışan sayısını artırması ve işsizliği gölgelemesi ve ücretsiz aile işçiliği nedenleriyle çok sağlıklı işlemeyen bir işgücü piyasasını göstermektedir.

Yükseköğretim mezunlarının kayıt dışı istihdam oranı,%: Toplam yükseköğrenim mezunu kayıt dışı çalışanların toplam yükseköğrenim mezunu çalışana oranıdır. Kayıt dışı çalışma oranları ile öğrenim seviyesi arasında negatif bir ilişki vardır. Öğrenim seviyesi arttıkça kayıt dışı istihdam oranı azalmaktadır. Oranın yüksekliği işgücü piyasasına pozitif etkide bulunur.

Net göç hızı,%0 (binde): Net göç hızının yüksek olmasının ilin gelişmişlik düzeyiyle yakın ilişkisi vardır. Gelişmiş bölgelerin net göç hızı pozitifdir. İşgücü piyasasına katkısı açısından göç eden kesimin eğitim durum önem kazanmaktadır. Düşük eğitilmiş kesim bölgenin işgücü piyasasında olumsuz etkide bulunmaktadır.

Kayıt dışı istihdam oranı,%: Kayıt dışı istihdam edilenlerin toplam istihdam içindeki oranıdır. Kayıt dışı istihdamın ülkemizde düşük eğitilmiş işsizlerin istihdamında önemli rol oynadığı yadsınamaz ama işgücü piyasasının gücü açısından tercih edilir bir durum değildir.

İşsizlik oranı,%: Oranın yüksekliği işgücü piyasasının zayıflığını göstermektedir. İşsizlerin işgücü içindeki oranını ifade eder.

Toplam işsizler içinde yükseköğretim mezunlarının payı,%: Toplam işsizler içinde yükseköğretim mezunlarının yüksekliği eğitilmiş kesimin atıllığı nedeniyle olumsuz olarak yansıyan bir göstergedir.

Uzun süreli işsizler payı,%: Bir yıl ve daha fazla süredir işsiz olanların toplam işsiz içinde ne kadar olduğunu gösterir. Fazlalığı işgücü piyasasına olumsuz etki eder.

İlk kez iş arayanların payı,%: İlk kez iş arayanların toplam işsiz içindeki oranıdır. Yüksekliği işgücü piyasasında çalışırken işsiz kalanların daha az olmasını işaret ettiğinden olumludur.

Genç nüfus payı,%: Toplam nüfus içinde 15-24 yaş grubundakilerin payıdır.

Yükseköğretili işgücü dışı nüfus oranı,%: İşgücü dışında bulunan yükseköğretim mezunlarının toplam çalışabilir yaştaki nüfus içindeki payıdır. Oranın yüksekliği eğitilmiş kesimin atıl kaldığının göstergesi olduğundan negatif etkilidir.

Toplam işsiz içinde kadın payı,%: Toplam işsiz içinde kadınların ne kadar yer aldığını ifade eder. Yüksekliği kadınların işgücüne katılım isteklerini gösterir.

Genç işsizlik oranı,%: 15-24 yaş grubundaki işsizlerin, bu yaş grubundaki işgücüne oranıdır. Yüksekliği genç nüfusun atıl kalması nedeniyle olumsuzdur.

İşgücü dışında bulunan kadın payı,%: İşgücü dışında yer alan kadın nüfusun toplam işgücü dışındaki nüfus içinde ne kadar pay aldığını gösterir.

Kadın işgücü dışı nüfus oranı,%: Çalışabilir yaştaki kadın nüfus içinde ne kadar kadının işgücü dışında yer aldığını gösterir ve yüksekliği işgücü piyasasının kadın aleyhine işlediğini gösterir.

Kadın Kayıtlı İşsiz payı,%: Toplam kayıtlı işsizlerin ne kadarının kadın olduğunu gösterir. Yüksekliği bir yandan kadınların iş bulmada zorluklarını gösterirken, diğer yandan kadınların işgücü piyasasında yer alma isteklerini ifade eder.

Genç Kayıtlı İşsiz Payı,%: Toplam kayıtlı işsizlerin ne kadarının gençlerden oluştuğunu gösterir. Yüksekliği gençlerin işgücü piyasasında yer bulmada zorluklarını gösterir.

Yüksekokul Kayıtlı İşsiz Payı,%: Toplam kayıtlı işsizlerin ne kadarının yüksekokul mezunu olduğunu gösterir. Yüksekliği yüksekokul mezunlarının iş bulmada zorluklarını gösterir.

Uzun Süreli Kayıtlı İşsiz Payı,%: Toplam kayıtlı işsizlerin ne kadarının bir yıl ve üzeri süredir işsiz olduğunu gösterir. Yüksekliği işgücü piyasasının zayıflığını gösterir.

Genç kayıtlı işsiz kadın payı,% : Toplam kayıtlı işsizlerin ne kadarının genç kayıtlı işsiz olduğunu gösterir.

İşe Yerleştirme Oranı,%: Belirli bir dönemdeki açık işlerin aynı dönemde ne kadarının doldurulduğunu ifade eder. İşe yerleştirme oranının yüksekliği işgücü piyasasında eşleştirmenin yüksek olduğunu gösterdiğinden pozitif bir göstergedir.

Yüksek Okul İşe Yerleştirme Payı,%: İşe yerleştirilenlerin ne kadarının yüksekokul mezunlarından oluştuğunu gösterir. Yüksekokul mezunu işsizliğini azaltacak yönde etki eden bu gösterge pozitifdir.

Genç İşe Yerleştirme Payı,%: İşe yerleştirilenlerin ne kadarının gençlerden oluştuğunu gösterir. Genç işsizliğini azaltacak yönde etki eden bu gösterge pozitifdir.

Kadın İşe Yerleştirme Payı,%: İşe yerleştirilenlerin ne kadarının kadınlardan oluştuğunu gösterir. Kadınların işgücü piyasasına girişlerinde etkili olan bu gösterge pozitifdir.

Açık İş Özel Sektör Payı,%: Açık işlerin ne kadarının özel sektör tarafından oluştuğunu gösterir. Özel sektör pay, işgücü piyasasında özel sektörün iş yaratma kapasitesinin göstergesi olduğundan olumludur.

Açık işin kayıtlı işsiz içindeki payı:

Açık iş oranı: Açık olan toplam pozisyonların oranını ölçer ve şu şekilde hesaplanır.

Açık iş oranı (AİO) = açık işlerin sayısı / (çalışanların sayısı + açık işlerin sayısı) x 100

Açık işin Kayıtlı İşsiz Karşılama Oranı: Açık işin kayıtlı işsiz içindeki oranıdır.

Temininde güçlük çekilen meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksikliği açık işler olarak ifade ederler.

Uzun süreli işsizlik: Kısa süreli işsizlik; işsizlik ödenekleri, daha önce yapılan tasarruflar veya aile üyelerinin desteği ile yönetilebilir. İşsizliği süresi uzadıkça ekonomik yıkıma yol açar. Bir yıldan fazla süreli işsizlik olarak tanımlanan uzun süreli işsizliğin değerlendirilmesinde iki ölçüt önemlidir.

- Toplam işgücü içinde uzun süreli işsizlerin oranı
- Uzun dönemli işsizlik indeksi olarak tanımlanan bir yıldan fazla süredir işsiz olanların toplam işsizlik içindeki oranı

Yaş bağımlılık oranı: 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranının yüzde olarak ifadesidir.

$$\text{Yaş Bağımlılık Oranı} = \frac{(0-14 \text{ yaş nüfus} + 65 \text{ yaş nüfus})}{15-64 \text{ yaş nüfus}} \times 100$$

Çocuk bağımlılık oranı: 0-14 yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranının yüzde olarak ifadesidir.

$$\text{Çocuk bağımlılık oranı} = \frac{0-14 \text{ yaş nüfus}}{15-64 \text{ yaş nüfus}}$$

Yaşlı bağımlılık oranı: 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranının yüzde olarak ifadesidir.

$$\text{Yaşlı Bağımlılık Oranı} = \frac{+ 65 \text{ yaş nüfus}}{15-64 \text{ yaş nüfus}}$$

Yaş Grupları: Bu çalışmada yaş grupları 5 kategoride geniş yaş grupları olarak birleştirilmiştir. Geniş Yaş Grupları **15-19; 20-24; 25-34; 35-54; 55+**

Yerel birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Yetersiz istihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu takdirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

EKLER

EK 1: 2017 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

2017 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine 3.114 TL (üçbinyüzdört Türk Lirası) İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. İkinci fıkraya aykırı davranışlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması gerekmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve araştırmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No
İşyerinin Yasal Unvanı

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE	:
MAHALLE:	:
CADDE/SOKAK	:
İÇ/DIŞ KAPIN O	:
TELEFON/FAKS/E-POSTA	:

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı :	Unvanı :
Tarih :	Telefonu :
E-Posta :	İmza/Kaşe:

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

.....

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

Evet

Hayır (4. Soruya geçebilirsiniz)

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

(Cevapladıktan sonra 5. Soruya geçebilirsiniz)

Eleman Talebi

İşbaşı Eğitim Programları

Çalışanların Mesleki Eğitimi

Mesleki Eğitim Kursu

Kısa Çalışma Ödeneği

Danışmanlık ve Yönlendirme

4) İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetlerden faydalanmama nedeninizi belirtiniz.

İŞKUR hizmetlerinden haberdar değilim.

İŞKUR'un sunduğu hizmetlere ihtiyaç duymadım.

İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum.

Diğer (Belirtiniz).....

5) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet

Hayır

6) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet

Hayır

7) İşyerinizde kısmi süreli (part-time) çalışanın olup olmadığını belirtiniz.

Evet

Hayır

(.....kişi kısmi süreli çalışmaktadır)

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER

9) Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyorsunuz?

9.1) Eleman aramıyoruz.

→ 10.Soruya geçiniz.

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Lise altı 2. Çıracılık 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum.	Açık işiniz için cinsiyet tercihini belirtiriz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Cinsiyet önemli değil	Talep Edilen Beceriler *			İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz **		
				1	2	3	1	2	3

*Önem derecesine göre EN FAZLA 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1- En önemli)

**Kullandığınız arama kanallarından EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2018 TARİHİ İTİBARIYLA ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAKI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

10) 30 Nisan 2018 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet ☐	→	10.1'e geçiniz.
	Hayır ☐	→	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐	→	11. soruya geçiniz.
10.1) 30 Nisan 2018 tarihi itibarıyla işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?			
Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler		Net sayısal artış	
11) 30 Nisan 2018 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet ☐	→	11.1'e geçiniz.
	Hayır ☐	→	12. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐	→	12. soruya geçiniz.
11.1) 30 Nisan 2018 tarihi itibarıyla işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?			
Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler		Net sayısal azalış	

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

12) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

12.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. → 13.Soruya Geçiniz.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni*					
		1	2	3	4	5	6

*Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

13) Şu anda herhangi bir istihdam teşvikinden yararlanıyor musunuz?

Evet Hayır

14) İşyerinizde Geçici Koruma Statüsünde (Suriyeli, Irak) işgücü istihdam etmek (çalışma iznine tabi olarak) ister misiniz?

Evet Hayır

15) Büyükanne ödeneğinin yaygınlaştırılmasının kadınların işgücü piyasasına girişini arttıracığını düşünüyor musunuz?

Evet Hayır Etkilemez

16) Kıdem tazminatına ilişkin yeni bir düzenleme yapılmasını ister misiniz?

Evet Hayır Fikrim Yok

17) Kıdem Tazminatı uygulamasının Devlet garantisindeki bir fona devredilmesi hakkındaki düşüncenizi belirtiniz.

Olumlu Olumsuz Fikrim Yok

18) 2016 yılında getirilen doğuma bağlı izinlerin kadın istihdamını nasıl etkilediğini/etkileyeceğini belirtiniz.

Olumlu Olumsuz Değişmeyecek

19) Sendikaların işgücü piyasasına ilişkin politikalar üretimine katkısının olduğunu düşünüyor musunuz?

Evet Hayır

2017 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığımız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.

İşveren/İşveren Temsilcisi görüşleri:

Ziyaretçinin görüşleri:

EK 2: ÖRNEKLEME YAPILAN İLLER LİSTESİ VE ÖRNEK SAYILARI

TÜRKİYE İŞ KURUMU
KARAMAN ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

Adres:

Tahsin Ünal Mahallesi 8. Sokak No:14

İrtibat: Boratav Ersin GÜLEÇ

Tel: 0 338 2123136 /7756

www.iskur.gov.tr